

ANEXA V

Model pentru programele sprijinite prin FEDR
(obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică),
FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA – articolul 21 alineatul (3)

CCI	
Titlul în limba engleză	South East Regional Operational Programme
Titlul în limba națională (limbile naționale)	Programul Operațional Regional Sud-Est
Versiune	
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a statului membru	
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a statului membru	
Transfer nesubstanțial [articolul 24 alineatul (5) din RDC]	Nu
Regiuni NUTS acoperite de program (nu se aplică pentru FEAMPA)	
Fondul (fondurile) vizat (e)	☒ FEDR ☐ Fondul de coeziune ☐ FSE+ ☐ FTJ ☐ FEAMPA
rogram	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

1. Strategia programului: principalele provocări în materie de dezvoltare și măsurile de politică aferente

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

Strategia POR SE are în vedere viziunea strategică națională stabilită la nivelul AP, precum și principalele elemente care caracterizează contextul regional:

- Cu o suprafață de 35.762 km² RSE se plasează pe poziția a doua ca mărime la nivel național, după RNE, (15% din suprafața totală a RO);
- Cuprinde 6 județe: BR, BZ, CT, GL, TL, VN care prezintă diparități de dezvoltare la nivelul regiunii;
- Nivelul de dezvoltare este scăzut, RDSE situându-se pe ultimele locuri în UE, la mai puțin de o treime din media comunitară (31.000 euro/loc)². Intraregional, CT înregistrează cel mai ridicat nivel de dezvoltare economico-socială, cu o valoare a PIB de peste 5 ori mai mare decât TL, județ situat pe ultimul loc.
- CT, GL și BR, sunt clasificate de UE ca teritorii NUTS3 „intermediare” (20-50% din populația locuiește în mediul rural), în timp ce TL, VN și BZ sunt clasificate ca rurale (mai mult de 50% din populație locuiește în mediul rural). Cu excepția județului CT, celelalte județe sunt afectate de scăderea populației rezidente (aprox 15% în ultimii 10 ani);
- Este o regiune mai puțin dezvoltată, având un PIB situat la 39,5% din media UE 27, mai mic cu 18% decât media națională;
- Nivelul de urbanizare este redus (53% din populație trăiește în mediul urban), 48,8% din teritoriu fiind exclusiv agricol (Baragan - cea mai mare suprafață agricolă la nivel național);
- Mediul de afaceri și inițiativa antreprenorială au avut un trend pozitiv modest (în perioada 2014-2018 numărul de IMM-uri a crescut cu 8%, din care 17% inactive, iar rata de abandon a fost 8%). CT și GL au un mediu de afaceri mai dezvoltat, în timp ce TL este influențat de disparitatea teritorială.
- Disparitățile de dezvoltare sunt accentuate și de nivelul de industrializare semnificativ diferit al județelor - CT și GL cu sectoare puternice în domeniile naval, TIC și turism - contribuie cu 58% la PIB-ul regional, în timp ce BR, BZ și VN sunt preponderent agricole. În TL este preponderent domeniul acvaculturii și pescuit, domeniu cu forță de muncă mai puțin calificată și cu intensitate scăzută a tehnologiei.
- Mobilitatea și conectivitatea sunt afectate în principal de infrastructura rutieră deficitară;
- RDSE este mărginită la S de fluviul Dunărea, la E de Marea Neagră și include biosfera DD, caracteristici teritoriale care ridică nevoi specifice necesar a fi adresate. În această regiune se regăsesc porturile maritime CT (cel mai mare de la Marea Neagră), Mangalia și Midia, precum și cele fluvio-maritime (BR, GL, TL și Sulina).
- Biosefera DD este un teritoriu unic, cu caracteristici specifice (resurse de mediu de importanță globală, populația izolată și marginalizată, acces dificil la sistemul educativ, specializare economică vulnerabilă și un acces limitat la servicii)

Concluziile evaluării intermediare a POR 2014–2020 confirmă că nevoile de dezvoltare identificate în perioada anterioară de programare, nu numai că rămân actuale, dar chiar au fost amplificate de impactul contextului economico-social actual.

Obiectivul general al POR SE 2021-2027 este *creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și serviciilor, în scopul reducerii disparităților intraregionale și dezvoltării sustenabile, prin gestionarea eficientă a resurselor, valorificarea potențialului demografic și de inovare, precum și prin asimilarea progresului tehnologic.*

Obiectivele strategice regionale (OSR) au fost stabilite ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică:

- **OSR 1 Susținerea inovării, prin stimularea dezvoltării mediului antreprenorial, a sectorului CDI și a colaborării dintre acestea, a digitalizării IMM-urilor și administrației publice, în contextul specializării inteligente.**

Un factor important care limitează competitivitatea la nivelul RDSE este capacitatea de inovare scăzută a economiei. Regional Innovation Scoreboard 2021 clasează RDSE ca inovator emergent, performanța inovării scăzând cu 14% în perioada 2014-2021, pe fondul subfinanțării cronice a sectorului de CDI, dar și a ecosistemului regional de inovare insuficient structurat. RDSE înregistrează clasarea în ultima grupă europeană de performanță la indicatorii care vizează adoptarea inovării în IMM-uri, IMM-uri colaborative în domeniul inovării, co-publicații public-private, aplicații pentru patente și mărci. Aceste date scot în evidență slaba apetență a IMM-urilor pentru activități inovative și colaborare cu institutele CDI/mediul academic. Întreprinderile inovatoare și-au redus numărul la o treime față de 2008 - 313 în 2018, orientate mai mult către inovarea de produs.

Activitatea de CDI este redusă ca intensitate, atât în ceea ce privește numărul organizațiilor CDI, al persoanelor angajate în sector (5,2% din totalul național), cât și al rezultatelor cercetării (doar 41 cereri de brevete în 2020). **Cooperarea dintre mediul de cercetare și cel de afaceri are loc în principal ad-hoc, ceea ce împiedică valorificarea potențialului de inovare existent.** Numărul structurilor și serviciilor de sprijin pentru inovare, de tipul EITT este limitat (4), iar eficacitatea lor este slabă.

Infrastructura CDI este subdimensionată, un număr redus de organizații CDI fiind conectate la nevoile pieței, în timp ce ecosistemul regional este în formare.

În urma proceselor de descoperire antreprenorială (EDP) organizate la nivel regional a reieșit necesitatea sprijinirii cercetării încă din fazele incipiente ale acesteia (TRL41) în domeniile de specializare inteligentă, pentru ca apoi rezultatul să fie dezvoltat și introdus în piață.

Utilizată pentru prima dată în perioada de programare 2014-2020, abordarea privind specializarea inteligentă (S3) a devenit baza investițiilor în cercetare și inovare din cadrul FEDR. RIS3 stabilește domeniile de specializare inteligentă cu cel mai promițător potențial de creștere competitivă și inovatoare: inginerie și transport naval, industria confecțiilor, agro-alimentar și biotehnologii, acvacultură și pescuit, turism, TIC.

Prin urmare, **dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și orientarea rezultatelor CDI către nevoile pieței este important a fi susținută prin investiții, ca și activitățile inovative la nivelul întreprinderilor, colaborarea acestora cu organizațiile CDI și tranferul tehnologic.** Investițiile vor susține implementarea RIS32, coerent cu obiectivele SNCISI 2021-2027. DANUBIUS-RI 3 poate genera un pol de cercetare care să includă și alte organizații de cercetare din regiune.

Conform Indicelui economiei și societății digitale din 2020, RO se situează pe locul 26 în UE la capitolul digitalizare, din perspectiva celor cinci indicatori relevanți,

1 Technological Readiness Level

2 http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/RIS3/SRSI_SE_2021-2027.pdf

3 Proiect paneuropean a cărui pregătire a fost susținută prin POC 2014-2020 și a cărui implementare va continua prin finanțarea POCIDIF 2021-2027

cu un scor de 40 față de 52,6 media UE. RDSE se situează sub media națională în ceea ce privește conectivitatea, cu 81% din gospodării cu acces la internet (ultimul loc la nivel național) și utilizarea internetului (73%). Pentru indicatorul „Integrarea tehnologiei digitale” nu sunt disponibile date regionale, dar se poate deduce că RDSE se înscrie în media națională, mult sub media UE. **Se observă o rată scăzută de adoptare a soluțiilor digitale care, deși oferă avantaje competitive mari, sunt folosite mai degrabă punctual la nivelul mediului de afaceri.** În 2019, în RDSE se regăsesc 11% de întreprinderi TIC din total RO, cu un număr de salariați reprezentând 11% și un volum al cifrei de afaceri de 8,5% din totalul național. VAB a activității TIC reprezenta, în anul 2017 doar 1,8% din VAB regională, deși potențialul de dezvoltare a sectorului este semnificativ fiind un domeniu de specializare inteligentă.

Problema identificată la nivel național și, implicit, la nivelul RSE, este aceea că aglomerările urbane nu reușesc să mai facă față în maniera tradițională provocărilor curente și este nevoie de o abordare smart în care digitalizarea să simplifice existența locuitorilor și serviciile administrației publice locale.

Punctajele scăzute obținute în ceea ce privește formularele precompletate și serviciile realizate integral online, indică o problemă sistemică în ceea ce privește calitatea și capacitatea de utilizare a serviciilor oferite.

Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19, iar autoritățile trebuie să construiască pe progresul înregistrat deja în această perioadă. În ceea ce privește serviciile realizate integral online în RDSE, 31 orașe din 34 permit plata taxelor și impozitelor locale prin platforma ghișeul.ro.

Implementarea conceptelor de „smart city” este în etapă incipientă doar câteva municipii având strategii în acest sens. RIS 3 SE are ca prioritate strategică vizând susținerea de soluții de tip SMART CITY.

Densitatea IMM-urilor este relativ mică (27 IMM/1.000 loc), cu mult sub media națională și media UE. La nivel local, există diferențe importante între județe: CT este peste media națională (34 IMM/1.000 loc), la polul opus fiind VN cu 22 IMM/1.000 loc.

VAB în RSE a scăzut în anul 2017 față de 2008 cu 36%. Cea mai importantă scădere s-a observat la nivelul unităților din clasa 250 de salariați și peste.

Infrastructura de sprijin a afacerilor este slab dezvoltată (11 incubatoare, 2 parcuri industriale), iar nevoia din partea IMM-urilor este una mult mai ridicată decât oferta.

Principalele provocări pentru IMM-sunt: adaptare rapidă la semnalele pieței și îmbunătățirea continuă a produselor și serviciilor livrate **prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc.**

În RDSE sunt 11 clustere, dintre care 7 sunt membre ale CLUSTERO. Clusterelor au jucat un rol catalizator și au contribuit semnificativ la configurarea parteneriatului regional de tip helix cvadruplu.

Ca urmare a nevoilor identificate, RIS 3 vizează: consolidarea capacităților de cercetare și inovare la nivelul mediului academic, mediului public și privat, creșterea competitivității domeniilor cu potențial de specializare inteligentă, prin digitalizarea proceselor și utilizarea sistemelor informatice, dezvoltarea abilităților resurselor umane pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat și adoptarea tehnologiilor avansate în domeniile de specializare inteligentă.

- **OSR 2 O regiune mai ecologică prin creșterea eficienței energetice și a investițiilor verzi, precum și mai rezilientă la riscuri**

Una din măsurile principale ale obiectivului de creștere a eficienței energetice a RO prevăzute în PNIESC 2021-2030 vizează clădirile publice și rezidențiale dat fiind că utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Ponderea gospodăriilor care cheltuiesc o mare parte din veniturile lor pe energie este de 16,9% (peste media UE).

În raport cu Directiva 2012/27/UE, a fost elaborată SNRTL care stabilește o serie de măsuri pentru îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri și reducerea nivelului sărăciei energetice.

Una dintre principalele probleme identificate la nivelul RDSE este poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului ridicat de energie în clădiri. Numarul cladirilor aflate in administrare publica se ridica la peste 1.500, dintre care unele sunt incadrate in lista cladirilor de patrimoniu necesitand mari cheltuieli pentru intretinere. In cea mai mare parte, aceste cladiri sunt sub nivelul standardelor actuale privind eficienta energetica si siguranta in ceea ce priveste riscul seismic.

Atât consumul primar, cât și consumul final de energie au înregistrat o creștere în 2017, sectorul clădirilor fiind unul dintre cei mai importanți consumatori la nivel național. Consumul final de energie în sectorul de construcții reprezintă 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% reprezintă clădiri rezidențiale, iar restul (aproximativ 8%) clădiri comerciale și publice. Performanța energetică limitată a clădirilor rezidențiale accentuează fenomenul de sărăcie energetică. În localitati urbane mici, exista cladiri rezidentiale care utilizeaza combustibil fosil, cu performanta energetica redusa. De asemenea, veniturile proprietarilor acestora sunt foarte reduse, capacitatea financiara pentru a realiza investitii fiind redusă.

România este o țară expusă la cutremure puternice, care provin din sursa seismică de adâncime intermediară Vrancea aflată pe teritoriul RDSE. Conform PNMRD, zona Vrancea este cea mai activă zonă seismică din Europa în ceea ce privește eliberarea de energie seismică (direcție predominantă NW-SE) pe unitatea de volum, fiind comparabilă, din acest punct de vedere cu zonele cele mai active seismic de pe glob. La nivel national, cutremurele afectează 65% din populația urbană, respectiv 40 de localități urbane situate în zone cu intensitate seismică VII.

RSE are un fond de cladiri important, construit anterior anului 1989. Deși informațiile privind expunerea și riscul seismic al construcțiilor nu sunt complete și actualizate, datele existente indică 167 de clădiri (în majoritate de utilitate publică) încadrate în risc seismic major, majoritatea în județele VN, BR, BZ (caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”) și CT. Clădirile de patrimoniu sunt printre cele mai vulnerabile la cutremur din cauza vechimii lor, a tehnologiilor de construcție și a nivelului de degradare.

POR SE raspunde nevoii de investiții pentru creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale și publice luând în considerare și consolidarea/renovarea pentru a contribui și la atingerea obiectivelor SNRT și la atingerea țintelor stabilite de SER și PNIESC.

Cel mai recent raport special UE (33/2018) avertizează că RO, alături de alte 6 state din UE vor fi puternic afectate de fenomenul deșertificării. În RDSE, zonele sensibile la desertificare folosind Indicele ESAI (metodologia MEDALUS: critical 1-3) reprezintă peste 70% din teritoriu. Schimbarile climatice din ultimii ani, seceta, vânturile dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsorile abundente și viscolul, afectează major teritoriul, inclusiv desfășurarea circulației rutiere.

De-a lungul traseelor județene care străbat preponderent zona de câmpie (puternic afectată de creșterea temperaturilor, reducerea drastică a rezervelor de apă și deșertificare, vânturi puternice) circulația ruieră, ca și infrastructura acestora sunt afectate și necesită masuri de reducere a efectelor negative.

Problema poate fi abordată prin introducerea de noi perdele forestiere care vor funcționa ca un scut în calea vânturilor puternice, combătând formarea

troienilor de zăpadă, în timp ce rădăcinile arborilor fixează solul și împiedică alunecările de teren, menținând umiditatea, cu impact asupra protejării căilor de rulare, menținerea și protejarea biodiversității, reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera.

Existenta zonelor urbane degradate este o problema care poate fi adresată printr-o abordare verde privind revitalizarea orașelor și a cartierelor cu scopul final de creștere a calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului. Planificarea urbană trebuie să aibă în vedere crearea unor ecosisteme sănătoase, a infrastructurii verzi și a soluțiilor bazate pe natură, într-un mod integrat, în scopul asigurării unor continuități peisagistice și naturale.

Fiecare oraș din RDSE are zone slab utilizate/degradate/abandonate sau neamenajate, majoritatea dintre acestea fiind adesea rezultatul declinului economic sau al scaderii veniturilor proprietarilor. Reintegrarea acestor zone în spațiul urban poate fi realizată **prin transformarea în spații verzi** ca parte din rețeaua verde de bază a comunității. Conform Strategiei UE privind Biodiversitatea 2030, spațiile urbane verzi oferă o gamă largă de beneficii pentru populație și contribuie la îmbunătățirea calității mediului.

În cadrul POR 2014-2020, orașele și municipiile au beneficiat de finanțare pentru transformarea de terenuri abandonate în spații verzi, dar suprafața spațiului verde în mediul urban a rămas foarte redusă, fiind caracterizată prin biodiversitate și multifuncționalitate reduse, conectivitate fragmentată.

În urban, legislația națională recomandă un minimum de 26 m²/locuitor de spațiu verde, în timp ce, conform OMS, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50 mp.

Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în RDSE suprafața medie a spațiilor verzi este de 20 mp/locuitor, **sub media națională și mult sub media europeană. Acest decalaj este vizat de PORSE prin continuarea dezvoltării infrastructurii verzi inclusiv prin adoptarea unor soluții care să asigure menținerea unor condiții ecologice optime pentru speciile de faună și floră sălbatică din mediul urban, aceste investiții fiind și un instrument important prin care orașele pot să reducă poluarea, dar și să-și sporească atractivitatea.**

- ***OSR 3 - Dezvoltarea mobilității urbane***

Poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina, în defavoarea mijloacelor de transport public și alternativ, utilizarea precară a unui sistem de transport public învechit și neadaptarea infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile reale sunt probleme care, deși au fost adresate în perioadele anterioare de programare, rămân de actualitate, fiind necesare intervenții pentru **dezvoltarea mobilității urbane durabile**.

La nivelul RDSE, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloacele de transport motorizat este de app. 51,73%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public de pasageri, care este de app. 17,73%.

Din cele 34 localități urbane din regiune, doar 10 au sistem propriu de transport public, transportul public la nivel metropolitan/regional fiind inexistent. Acest aspect face ca majoritatea rezidenților noilor centre periurbane să fie dependenți de autovehiculul personal, ceea ce duce la suprasolicitația canalelor de comunicare cu centrele urbane.

Transportul public electric existent la nivelul regiunii este de asemenea foarte redus: municipiul Braila detine transport public deservit de tramvai, iar municipiul Galați detine transport public deservit de tramvai și troleibuz.

Sistemele de management al transportului public sunt slab/deloc implementate, generând o slabă planificare a traseelor, lipsa de predictibilitate, viteza redusă de deplasare, confort redus al pasagerilor, dezvoltare insuficientă a legăturilor multimodale.

La nivelul zonelor urbane, serviciile de mobilitate urbana cum ar fi park-and-ride, park-and-walk sunt foarte slab aspectate, iar integralitatea sistemelor de transport județean/regional/local este incipientă. În orașele mici, diversitatea sistemelor de mobilitate este redusă la transportul public și serviciu tip taxi. În cazul municipiului Tulcea, este necesară și dezvoltarea transportului public naval care să asigure accesibilitatea și conectivitatea între municipiu și localitățile aflate pe malurile Dunării. Deplasările nemotorizate sunt slab încurajate, ponderea ciclismului în cota modală la nivelul RDSE fiind de 4,69%. Nivelul scăzut se datorează în cea mai mare parte lipsei unei infrastructuri de ciclism care să ofere siguranța, conectivitate și accesibilitate.

În ceea ce privește deplasările pietonale, problemele cu care se confruntă orașele sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze între ele zonele orașului.

Provocarile enumerate vor fi adresate prin încurajarea dezvoltării mobilității urbane durabile cu aportul transportului public „carbon-free”, atractiv și accesibil pasagerilor; încurajarea deplasărilor nemotorizate și introducerea sistemelor inteligente de transport și trafic.

- ***OSR 4 Îmbunătățirea accesibilității, mobilității și conectivității în regiune, pentru asigurarea de legături rapide și eficiente la rețelele de transport, valorificând astfel poziția geo-strategică a regiunii***

Dezvoltarea infrastructurii regionale de transport reprezintă o condiție necesară pentru dezvoltarea economică, creșterea mobilității persoanelor și mărfurilor și nu în ultimul rând pentru conectarea cu rețeaua TEN-T.

Deși în ultimul timp au fost făcute numeroase investiții din fonduri europene în rețeaua rutieră de transport, aceasta rămâne insuficient dezvoltată și de o calitate necorespunzătoare, inclusiv din punct de vedere al siguranței rutiere.

Continuarea acestor investiții va spori accesibilitatea comunităților locale, în special rurale, stimulând creșterea economică prin dezvoltarea oportunităților de afaceri în arealul vizat și crescând gradul de ocupare al forței de muncă disponibilă prin facilitarea navetei către aglomerările urbane care oferă oportunități sporite, precum și accesul în siguranță a elevilor la infrastructura educațională aflată la mare distanță de locuință și furnizarea operativă a altor servicii publice legate de intervențiile de urgență (incendii, sănătate, etc).

Îmbunătățirea condițiilor de circulație rutieră va conduce totodată la creșterea accesului la obiectivele turistice, dar și la dezvoltarea eco-turismului în zonele rurale crescând astfel potențialul dezvoltării de noi activități economice pentru locuitorii zonei.

Din cauza caracterului de rezervație naturală și caracteristicilor mediului acvatic, impropriu pentru dezvoltarea și întreținerea unei rețele de drumuri locale, legătura cu și între 7 dintre localitățile DD este posibilă numai pe căile navigabile interioare, conform PMNDD. Astfel, este important să se asigure condițiile optime de transport naval pentru persoane (locuitori+turiști) prin investiții dedicate transportului public de persoane și implicit pentru refacerea infrastructurii de acostare.

- ***OSR 5 Îmbunătățirea calității învățământului și creșterea accesului populației la educație prin dezvoltarea infrastructurii aferente***

Educația este un factor determinant pentru dezvoltare economică și competitivitate. RDSE are de recuperat decalaje importante față de indicatorii europeni și cei naționali. Valorile indicatorilor din 2019, reflectă deficiențe însemnate ale sistemului educațional: 10,6% rata de părăsire timpurie a școlii (18-24 ani); 18,5% persoane cu vârsta cuprinsă între 18-24 de ani care nu urmau nici o formă de învățământ și nici nu erau integrați în piața muncii; gradul redus de participare în învățământul terțiar (13,8%, locul 6 din cele 8 regiuni) și 0,7% la învățarea pe tot parcursul vieții (valoarea fiind constantă în ultimii 4 ani, iar media UE este de

10,8). Procesul de modernizare a rețelei de școli și optimizare a acestora nu este corelată cu tendințele demografice.

SMIE⁴ menționează că peste jumătate (56%) dintre elevii din România învață în școli supraaglomerate ori subutilizate. Majoritatea spațiilor educaționale nu sunt adaptate pentru accesul persoanelor cu dizabilități.

Criza COVID a evidențiat deficiențe în condițiile impuse de distanțare și adaptare la predarea online care afectează în primul rând categoriile vulnerabile de elevi, favorizând abandonul școlar.

În RDSE au fost identificate 195 unități de învățământ aflate în risc socio-educational (pentru intervalul IRSE 3-6 și 6-10). Aproximativ 36% dintre aceste școli au un nivel mediu sau ridicat al indicelui de risc socio-educational (școlile cu risc crescut de abandon școlar, cu un nivel scăzut de pregătire a cadrelor didactice, cu rezultate slabe la evaluările naționale și aflate în localități cu un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică). Dintre acestea, cele mai vulnerabile au și o pondere numeroasă a elevilor de etnie romă.

Un procent semnificativ din școlile care necesită îmbunătățirea infrastructurii educaționale se află în mediul rural, unde copiii care fac parte din grupurile dezavantajate educațional (grupuri defavorizate, îndeosebi copii/elevi de etnie romă, precum și copii/elevi cu cerințe educaționale speciale (CES)).

În RDSE, în 2020, funcționau 15 unități de **învățământ primar, gimnazial și liceal special** ale căror nevoi de îmbunătățire a infrastructurii sunt speciale pentru adaptarea la gradul de deficiență a elevilor. Consiliile județene din regiune au identificat o serie de nevoi pentru funcționarea în condiții optime a procesului instructiv-educativ și necesitatea realizării unor lucrări de construire, extindere și dotarea cu echipamente/materiale specifice, amenajarea terenurilor multifuncționale de sport în aer liber. Toate aceste investiții sunt necesare să îmbunătățească viața elevilor cu dizabilități severe, profunde și asociate și a familiilor acestora.

În anul școlar 2019-2020, erau școlarizați 67.770 elevi în unitățile de **învățământ profesional și tehnic (ÎPT)** de stat și particular, cuprinși în 174 școli. ÎPT la nivel regional este încă insuficient racordat la realitățile economice și defazat de trendul și cerințele pieței forței de muncă din cauza dotării materiale neadecvate, aspect ce influențează negativ calitatea actului didactic și educațional. În RSE, în perioada de programare 2014-2020 s-au finanțat 6 școli din ÎPT: 2 școli în județul Constanța, 2 școli în județul Vrancea și câte 1 școală în județele Brăila și Galați, cu o valoare de peste 12,5 mil.euro. În județul Tulcea, în zona ITI Delta Dunării, s-au finanțat 3 școli ÎPT, valoarea investițiilor fiind de peste 10 milioane euro.

Învățământul superior este reprezentat de **2 centre universitare** (Constanța și Galați), în cadrul cărora studiază un număr de 38.722 studenți (cu 11% mai mult față de 2013). Infrastructura nu dispune de dotări suficiente și adecvate nivelului tehnologic și informațional în continuu progres, iar o mare parte a echipamentelor se află în pericol de uzură morală. În condițiile distanțării fizice, dar și pe fondul expansiunii mediului digital, este de așteptat ca numeroase activități educaționale să se mute în online. Prin proiectele propuse de cele 3 universități de stat, investițiile în infrastructură continuă inițiativele derulate prin POR 2014-2020, prin care s-au finanțat 3 proiecte, de care beneficiază peste 7000 studenți.

În teritoriul **ITI Delta Dunării**, accesibilitatea la unitățile școlare este dificilă, numărul elevilor fiind în declin. Câteva comune și-au închis școlile din cauza numărului scăzut de elevi și a costurilor de funcționare ridicate, iar transportul la alte școli a devenit o problemă. În plus, școlile se confruntă cu lipsa canalizării, a încălzirii adecvate, iar în unele situații cu lipsa apei potabile (Sursa: SIDDDD).

⁴ Strategia națională pentru Modernizarea Infrastructurii Educaționale 2017-2023

Investițiile în infrastructura educațională vor continua inițiativele derulate prin POR 2014-2020, principala lecție învățată fiind că aceste intervenții trebuie coroborate cu cele în domeniul angajării, reducerii sărăciei sau infrastructurii de transport și utilitare pentru a crea un impact cât mai mare.

Taberele școlare din regiune reprezintă obiective cu tradiție pentru turismul social pentru elevi, dar și locuri unde copiii dezavantajați se pot afla într-un mediu prietenos care permite integrarea. Infrastructura acestora este îmbătrânită și neadaptată la nevoile actuale de recreere ale copiilor.

- **OSR 6 Dezvoltarea economica si sociala a RDSE, prin valorificarea resurselor turistice si ale patrimoniului cultural, istoric si natural, precum si prin actiuni de regenerare urbana**

Printre *problemele identificate* se remarcă valorificarea slabă a potențialului turistic, starea avansată de degradare a patrimoniului cultural și istoric și spații deteriorate/nevalorificate în zonele urbane.

RDSE are o identitate turistică (urbana și non-urbana) recunoscută, având un potențial valoros, recunoscut național și internațional, reprezentat de *situl "Delta Dunării"* (inscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO), *zona de litoral de-a lungul Marii Negre, vulcanii noroiosi, lacurile cu apa sarata si rezervatiile naturale din zonele montane.*

10% din totalul monumentelor de patrimoniu la nivel national se regasesc în RDSE: 2287 monumente listate, dintre care 558 de clasa A, cu valoare nationala sau universală și 1.729 de clasa B, reprezentative pentru patrimoniul local.

Starea **patrimoniului cultural, istoric și natural** este însă precară, ca și calitatea infrastructurilor adiacente, fiind necesare investiții care să vizeze în special protejarea și valorificarea acestuia, inclusiv prin includerea în circuite turistice.

RDSE beneficiază și de un complex de factori turistici naturali și antropici cu valoare atractivă ridicată. Există un potențial deosebit în domeniul turismului balnear, terapeutic și de sănătate, în special prin resurse precum Lacul Techirghiol (județul Constanța) sau Lacul Sărat (județul Brăila), centrele/bazele de agrement existente în zona litorală și în zona montană. Capacitatea și calitatea **infrastructurii turistice** necesită măsuri de regenerare care să îmbunătățească oferta de petrecere a timpului liber și confortul turiștilor și localnicilor, în special în zonele non-urbane.

Contribuția turismului la PIB-ul regional, care se ridică la cca. 19,3% (peste media națională de 18,42%), se situează încă mult sub potențialul existent. Rolul multiplicator dovedit al turismului se reflectă și prin oportunități de locuri de muncă pentru locuitori, în special pentru tineri. În 2019 în hotelurile și restaurantele din RSE erau peste 26.000 salariați, iar sezonul turistic atrage anual tineri la început de carieră, mai ales în sectorul HORECA.

Prin abordarea strategică integrată a investițiilor identificate la nivel urban/regional se va evita fragmentarea impactului socio-economic, maximizând valoarea adăugată a sectorului turistic.

Ca răspuns la provocările de mai sus, se au în vedere: *conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, istoric și natural, dezvoltarea infrastructurii din domeniul cultural și a serviciilor culturale; îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zonele care dispun de un potențial valoros; valorificarea resurselor naturale prin susținerea turismului balnear/de wellness/etc.*

Zonele urbane ale RDSE se confruntă cu probleme legate de atractivitatea și funcționalitatea scăzută a spațiilor publice, ceea ce a dus la **deteriorarea calității mediului de locuit**. Transformările economice și sociale au determinat apariția unor spații abandonate, atât la periferia cât și în interiorul localităților urbane. Aceste spații degradate au un potențial ridicat de reutilizare și integrare în comunitate prin soluții inovative, care pot contribui semnificativ la creșterea atractivității zonei

pentru locuire sau investitii. Spatiile verzi și trotuarele din zonele de locuințe colective au fost adesea transformate în parcări de reședință, fara coridoare de mobilitate a pietonilor si/sau facilitati pentru persoanele cu mobilitate scazuta. Infrastructura edilitara este degradata, ceea ce afecteaza atat atractivitatea zonelor, cat si calitatea vietii cetatenilor, prin existenta unor spatii publice care nu corespund standardelor, dar care prezinta un mare potential de revitalizare a comunitatilor.

Ca raspuns la provocarile de mai sus se are în vedere *îmbunătățirea mediului urban, prin investiții în regenerare urbană.*

- **OSR 7 Intărirea capacității administrative la nivelul AMPOR și beneficiari pentru o bună implementare a POR**

Având în vedere expertiza resurselor umane implicate în implementarea POR, este necesară menținerea stabilității personalului, atât prin asigurarea unor condiții materiale (ex.dotări tehnice,etc.) și financiare adecvate activității desfășurate în AM, cât și prin măsuri de instruire/perfecționare pentru a raspunde cerințelor impuse de modificări ale legislației europene/naționale. Luând în considerare că sprijinul direct acordat atât potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor, reprezintă o precondiție pentru implementarea în bune condiții a POR, în perioada 2021–2027, se va avea în vedere extinderea cadrului de acordare a sprijinului direct și indirect. Activitățile avute în vedere prin măsurile de asistență tehnică vor lua în considerare lecțiile învățate în 2014-2020, provocările noii perioade de programare, precum și corelarea sistemului de implementare POR cu cerințele stabilite la nivel național în vederea îmbunătățirii sistemului de implementare și control al programului.

Provocari orizontale

- **Dezvoltarea urbana integrată** – Dezvoltarea economica este dezechilibrata, concentrata in cateva municipii (orase magnet), iar orasele medii si mici nu reusesc sa valorifice potentialul economic local. Cea mai importanta provocare pentru acestea este dezvoltarea sectorului privat, concomitent cu cresterea conectivitatii regionale, regenerarea urbana si cresterea calitatii vietii.

Interventiile integrate in mediul urban vor fi fundamentate in baza SIDU/SDU, elaborate conform recomandărilor Regulamentul UE 1060/2021.

Localitățile urbane se confruntă cu o serie de provocări cum ar fi, segregarea socio-spațială, poluarea, congestia traficului, lipsa de atractivitate a transportului public urban, lipsa spațiilor verzi, nevoia de regenerare a spațiilor urbane și insuficienta valorificare a resurselor culturale și turistice. Abordarea dezvoltării urbane integrate PORSE prevede un sprijin complementar și sinergic prin intermediul investițiilor disponibile în cadrul mai multor priorități și obiective specifice (Prioritatea 2 – os b(vii), Prioritatea 3 – os b(viii) și Prioritatea 6 – os e(i)) și va avea în vedere principiile dezvoltării urbane durabile, integrarea sectorială, spațială și teritorială, guvernanta multi-nivel și abordarea partenerială. Pentru orașele aflate în afara ITI DD, alocările FEDR pentru aceste os sunt cuantificate la earmarking-ul de dezvoltare urbană durabilă conform Regulamentului UE 2021/1058, art.11.

Pornind de la experiența 2014-2020, sunt avute în vedere măsuri pentru asigurarea din timp a pregătirii și aprobării SIDU, flexibilizarea structurilor formale de selecție a proiectelor la nivel local, pregătirea unui portofoliu de proiecte mature, creșterea capacității administrative.

Mecanismul de guvernanta al dezvoltării urbane va fi asigurat la nivelul SIDU/ SID printr-o structură partenerială locală, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de Consiliul Local, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție. În procesul de realizare/actualizare a documentelor strategice, prioritizării proiectelor, precum pe parcursul implementării/monitorizării acestora autoritățile locale asigură parteneriatul cu factorii interesați de la nivel local conform principiilor de consultare și de transparență decizională.

Autoritățile publice urbane au avut la dispoziție Ghidul pentru elaborarea SIDU publicat pe site-ul ADRSE.

Alocările financiare de care dispun orașele și municipiile din regiune sunt orientative și au fost stabilite în conformitate cu prevederile OUG 156/2020, cu modificările și complementările ulterioare, cu luarea în considerare a capacității administrative și de co-finanțare a acestora.

Finanțarea PORSE va avea în vedere:

- abordarea diferentiată în funcție de populația din zonele urbane, astfel încât orașele mijlocii și mici să nu fie dezavantajate față de cele mari, care dispun de o capacitate administrativă și financiară superioară;
- în cazul zonelor urbane mari - încurajarea abordării teritoriale trans-administrative, a parteneriatelor pentru implementarea unor proiecte integrate de anvergură, cu impact semnificativ;
- abordarea integrată, multi-dimensională a dezvoltării urbane, prin condiționarea accesării fondurilor de existența SIDU/SDU/SIDD-DD și de justificări bazate pe dovezi în ceea ce privește oportunitatea și rolul investițiilor în ansamblul dezvoltării, însoțite, după caz de Planuri de Mobilitate Urbana Durabilă (PMUD) și/sau alte strategii relevante la nivel regional sau local (ex. PAED).

• **Dezvoltarea integrată a turismului și patrimoniul cultural în zone non-urbane**

Valorificarea patrimoniului cultural, istoric și natural existent și dezvoltarea turismului sunt afectate de degradarea avansată a obiectivelor și conectivitatea redusă, servicii publice deficitare, neintegrarea în trasee turistice.

Implementarea investițiilor se va realiza (în baza strategiilor de dezvoltare locală și/sau strategiilor județene care includ capitole dedicate dezvoltării turismului și patrimoniului cultural și antropice și respectă cerințele art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060).

Mecanismul de guvernare al dezvoltării la nivel județean va fi asigurat printr-o structură partenerială județeană, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de Consiliul Județean, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție.

• **ITI Delta Dunării**

În perioada 2014–2020, mecanismul ITI DD a funcționat prin alocarea unor sume dedicate în cadrul diferitelor programe de finanțare pentru implementarea SIDD-DD, fapt ce a condus la siguranța utilizării acestor fonduri într-un teritoriu cu mari nevoi de dezvoltare, cu caracteristici mult diferite comparativ cu restul teritoriului RO, atât în plan demografic cât și economico-social (profil preponderent agrar, lipsa unor activități industriale, potențial turistic insuficient dezvoltat, etc). Instrumentul ITI va fi utilizat, prin contribuția tuturor Programelor FESI 2021-2027, într-un areal format din 38 de UAT-uri din cadrul Rezervației Biosferă Delta Dunării, Județul Tulcea și nordul Județului Constanța. Guvernarea va fi asigurată ca și în perioada de programare 2014-2020 de ADI ITI DD, care va coordona intervențiile din perspectiva realizării obiectivelor sectoriale ale SIDD DD.

În cadrul PORSE, zona ITI Delta Dunării va beneficia de alocare financiară distinctă, cu apeluri dedicate de proiecte în cadrul priorităților 1-6 pentru a adresa provocări precum:

Activitatea economică și antreprenoriat slab dezvoltate cu gard de competitivitate scăzută. În principal sunt importante pentru economia locală turismul, industria de construcții, alimentară (pește, carne, produse de panificație și lactate), pescuitul, domenii care necesită investiții inclusiv pentru digitalizare;

Eficiență energetică a clădirilor scăzută, clădiri neconsolidate, spații degradate, mobilitate deficitară în spațiul urban, infrastructură educațională degradată și fără dotări adecvate necesită investiții pentru îmbunătățirea mediului socio-economic în zonele urbane;

Densitatea redusă și accesul dificil la centrul Deltei necesită dezvoltarea sistemului de transport și a facilităților de acostare pentru a îmbunătăți mobilitatea locuitorilor și turiștilor, accesul elevilor la infrastructura școlară;

Potențialul turistic valorificat insuficient și din cauza accesului dificil la centrul Deltei și a economiilor de scară care implică costuri mai mari pentru formele tradiționale de servicii.

- **Lecții învățate**

Cadrul instituțional și procedural de implementare a PORSE 2021-2027 are în vedere lecțiile învățate în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020, respectiv:

- fragmentarea abordării strategice POR 2014-2020 (15 axe prioritare)
- ghidurile solicitantului stufoase și neunitare, cu reguli diferite pentru situații similare.
- modificări succesive ale ghidurilor și procedurilor au fost greu de urmărit de solicitanții de finanțare.
- mecanismul de evaluare a fost îngreunat de reglementarea excesivă, derulându-se cu un consum mare de resurse umane, materiale și de timp. Procesul de evaluare-selecție-contractare a unui proiect a avut 4 etape și a implicat o durată îndelungată – în medie 11-12 luni de la depunere până la contractarea proiectului.
- depunerea și evaluarea Proiectului Tehnic, după semnarea contractului de finanțare a produs întârzieri suplimentare în procesul de absorbție a fondurilor.
- achizițiile publice a produs blocaje în implementare, datorate întârzierilor în aprobarea documentațiilor de atribuire sau finalizarea procedurilor de achiziții publice.

În consecință, în perioada 2012-2027, se are în vedere:

- stabilirea clară a mecanismelor de implementare, a tipurilor de investiții finanțate și a criteriilor de eligibilitate;
- elaborarea ghidurilor în paralel cu programul și asigurarea de consultări cu beneficiarii, astfel că se poate devansa termenul de depunere a proiectelor;
- simplificarea și debirocratizarea procesului de depunere a proiectelor prin reducerea numărului de documente solicitate și preluarea de la instituțiile naționale, prin încheierea de protocoale, a anumitor informații relevante;
- simplificarea procesului de evaluare și contractare, evaluarea urmând a fi făcută într-o singură etapă;
- solicitarea documentațiilor la un nivel de maturitate ridicată, adică la nivel de Proiect Tehnic elaborat, inclusiv cu Autorizația de Construire;
- simplificarea și digitalizarea sistemului de raportare și comunicare între autoritățile programului și în relația cu beneficiarii. Este necesară digitalizarea și informatizarea proceselor și integrarea bazelor de date pentru extragerea automată a informațiilor și a rapoartelor, atât la nivel de proiect în relația directă cu beneficiarul, cât și la nivel de program;
- susținerea capacității administrative a beneficiarilor publici în a pregăti proiecte mature – a fost deja utilizată facilitatea de asistență tehnică promovată prin OUG 88/2020.
- utilizarea costurilor simplificate, la nivelul programului, în relația cu beneficiarii publici;

- responsabilizarea beneficiarilor, prin solicitarea unui check-list de autoevaluare la depunerea proiectelor, atât pentru documentele strategice, cât și pentru proiecte;
- raționalizarea mecanismelor de raportare, monitorizare și verificare pe teren a proiectelor;
- implementarea unui roadmap privind consolidarea capacității administrație a AM și a beneficiarilor.

Lecțiile învățate rezultate din implementarea unor anumite categorii de intervenții sunt detaliate în cadrul descrierii acțiunilor corespondente.

Pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică:

Tabelul 1

Obiectiv de politică	Obiectiv specific	Justificare (rezumat)
<p>OP1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale</p>	<p><i>OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i></p>	<p>Rapoartele de țară subliniază necesitatea investițiilor CDI la nivel regional pentru a susține integrarea actorilor CDI în piață și preluarea tehnologiilor avansate. În același timp, SNCISI 2021-2027 și RIS3 identifică probleme similare.</p> <p>Capacitatea regională de CDI este modestă și puternic afectată de lipsa acută a finanțării și a resurselor umane cu nivel de competență ridicat, precum și de rezultatele slabe ale colaborării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare.</p> <p>Rezultatele activității de cercetare nu sunt valorificate economic din cauza infrastructurii insuficient dezvoltate și fragmentării lanțului de inovare la nivel regional. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare și preluarea rezultatelor cercetării în industrie sunt nevoi identificate în procesul EDP.</p> <p>Apelurile din POR 2014-2020 au contribuit la îmbunătățirea ofertei de servicii de informare și transfer tehnologic și au impulsat ecosistemul de inovare să abordeze mai activ aceste tipuri de acțiuni, dar capacitatea de preluare a rezultatelor cercetării în industrie este încă deficitară.</p> <p>Inovarea în întreprinderi este slabă, iar numărul de IMM-uri inovative a scăzut cu 72% față de 2008, fiind foarte puține care participă în activități de TT. Ecosistemul regional de inovare este modest și fragmentat, iar colaborarea cu mediul de cercetare nu are maturitatea necesară pentru a produce rezultate vizibile în economie. Din numărul total de brevete/ mărci obținute de actorii regionali, foarte puține ajung să fie transferate din mediul de cercetare către mediul privat.</p> <p>Finanțarea inovării în IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniile de specializare inteligentă poate genera un impact durabil în mediul economic.</p>

		<p>Infrastructura de transfer tehnologic este inadecvată/limitată. Capacitatea de absorbție a inovării la nivel de firmă se poate îmbunătăți prin sprijinirea EITT, orientate spre piață și capabile să furnizeze servicii de inovare, garantând adaptarea și implementarea rezultatelor CDI la nivelul firmelor pentru a putea fi exploatate.</p>
	<p><i>OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice</i></p>	<p>Rapoartele de țară subliniază necesitatea investițiilor privind consolidarea preluării TIC de către IMM-uri și sporirea măsurilor privind e-guvernare. Conform RIS3 încă din 2014 regiunea înregistra performanțe scăzute, iar progresele întreprinse în ultimii ani nu au fost suficiente.</p> <p>VAB a activității TIC la nivelul RSE reprezenta, în anul 2017 doar 1,8% din VAB totală, deși potențialul de dezvoltare a sectorului este semnificativ și trebuie susținut, fiind un domeniu de specializare inteligentă în sine, dar mai ales un domeniu transversal, cu impact în activitatea economică.</p> <p>Digitalizarea activității întreprinderilor poate avea un impact pozitiv asupra cifrei de afaceri, inclusiv prin dezvoltarea comerțului online</p> <p>Deși oferă avantaje competitive mari, rata de adoptare a soluțiilor digitale avansate la nivelul IMM-urilor este scăzută, acestea fiind folosite mai degrabă punctual.</p> <p>Pe de altă parte, sprijinirea întreprinderilor active în domeniul TIC oferă potențial pentru furnizarea de soluții software necesare în procesul de digitalizare a regiunii.</p> <p>RSE are un nivel scăzut de implementare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale, cât și în alte domenii, cum ar fi managementul urban. Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19.</p> <p>Creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică locală trebuie să asigure crearea unui sistem standardizat, interconectat și digital.</p> <p>Valorificarea avantajelor digitalizării trebuie să se realizeze atât la nivelul IMM-urilor, cât și la nivelul administrațiilor publice în beneficiul cetățenilor și mediului de afaceri și să răspundă domeniului de specializare inteligentă din RIS 3 SE TIC - Tehnologia Informației și a Comunicațiilor.</p>
	<p><i>OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor,</i></p>	<p>Densitatea scăzută a IMM-urilor, nivelul redus al productivității și prevalența activităților cu intensitate tehnologică și valoare adăugată reduse determină riscuri ridicate în ceea ce privește reziliența și capacitatea de adaptare pe termen mediu și lung a IMM-urilor. Acestea sunt accentuate de accesul dificil la resurse, în special forță de muncă, elemente care îngreunează eforturile de creștere a competitivității și valorificare a potențialului existent.</p> <p>În perioada 2011-2017, numărul mediu al salariaților angajați în întreprinderile active noi a înregistrat cea mai</p>

<p><i>inclusiv prin investiții productive</i></p>	<p>accentuată scădere comparativ cu celelalte regiuni, de la 3,7 persoane (2011) și 2,1 persoane (2018). Firmele nou create întâmpină dificultăți în a depăși primul an de funcționare, iar cele care reușesc să treacă de acest prag, sunt puțin interesate să investească în inovare.</p> <p>Revigorarea economică prin creșterea sectorului IMM poate încetini ritmul migrației, cu impact economic și social.</p> <p>În vederea menținerii și dezvoltării avantajelor competitive, principalele provocări la care IMM-urile trebuie să răspundă se referă la: adaptare rapidă la semnalele pieței, îmbunătățire continuă a produselor și serviciilor livrate – prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc. În acest sens este necesar un mix de măsuri suport pentru creșterea competitivității IMM-urilor, și pentru a facilita avansarea spre activități cu valoare adăugată mai mare.</p> <p>Având în vedere că primii ani de activitate presupun dificultăți în integrarea și consolidarea pe piață a firmelor, este necesară sprijinirea incubatoarelor și acceleratoarelor.</p> <p>Finanțarea parcurilor industriale este justificată de necesitatea consolidării lanțurilor de valoare, atragerea și menținerea investitorilor privați.</p> <p>Susținerea clusterelor va stimula inovarea bazată pe cerere (business driven innovation) și va canaliza investițiile către sectoare cu intensitate tehnologică ridicată.</p>
<p><i>OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</i></p>	<p>Una dintre cele mai importante etape în elaborarea RIS3 SE a fost reprezentată de întâlnirile de descoperire antreprenorială. Procesul de descoperire antreprenorială a subliniat necesitatea continuării eforturilor de dezvoltare a competențelor în domeniul specializării inteligente, tranziției industriale și antreprenoriatului.</p> <p>EDP-urile au declanșat și facilitat un proces de colaborare organizațională și reprezintă unul dintre mecanismele de identificare a proiectelor care vizează investiții în domeniile de specializare inteligentă regionale. Un punct slab identificat în cadrul acestor întâlniri a fost reprezentat de interesul scăzut al mediului de afaceri de a participa. Astfel, una dintre lecțiile învățate de la aceste întâlniri a fost reprezentată de nevoia de a explica firmelor avantajele implicării acestora în EDP-uri și a colaborării cu instituții de cercetare și transfer tehnologic pentru a-și crește competitivitatea și pentru a realiza profit.</p> <p>Reprezentanții mediului privat au probleme în a fructifica la capacitate maximă potențialul resurselor umane angajate, ceea ce poate conduce la o diminuare a producției firmei și la ratarea unor oportunități legate de implementare unor soluții inovative.</p> <p>Metodologia specifică de organizare a EDP-urilor implică colaborarea permanentă cu reprezentanții helixului cvadruplu în vederea implementării cu succes a RIS 3 concretizată în final prin proiectele depuse.</p>

		<p>Pentru a putea fi eficienți în cadrul acestor procese desfășurate în contextul specializării inteligente este necesară existența unei resurse umane pregătite pentru acest domeniu.</p> <p>Procesul de descoperire antreprenorială desfășurat continuu va implica o comunicare strânsă și periodică, capabilă să strângă toți actorii relevanți din sectoarele cu potențial de specializare, să crească încrederea și să asigure o coerență a procesului EDP și gestionarea eficientă a strategiei de specializare inteligentă.</p>
<p>OP 2 O Europă mai verde, rezilientă cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor precum și a unei mobilități urbane durabile</p>	<p><i>OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></p>	<p>RST 2020 recomandă direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția verde, intensitatea energetică națională fiind peste media UE, sărăcia energetică afectând o gospodărie din patru. Pe baza programelor actuale susținute din fonduri naționale și europene, se estimează că aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri va fi renovată sau reconstruită până în 2050, pentru a se atinge obiectivele de eficiență energetică.</p> <p>Conform Directivei 2012/27/UE, începând cu 2018, RO are obligația de a renova anual 3% din suprafețele deținute sau ocupate de autoritățile publice.</p> <p>SNRTL are printre obiective îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri, îmbunătățirea siguranței acestuia și extinderea duratei de viață.</p> <p>Pe de altă parte, una din măsurile principale ale obiectivului de creștere a eficienței energetice a României, prevăzute în PNIESC 2021-2030, prevede reducerea consumului de energie în sectorul rezidențial și terțiar (clădiri publice) pentru a contribui la reducerea GES prin renovarea clădirilor și adoptarea tehnologiilor SRE în scopul creșterii eficienței energetice.</p> <p>RSE se confruntă cu probleme privind consumul ineficient de energie (în special în clădirile publice). Fondul de locuințe (peste 95% construit înainte de 1989) este caracterizat prin eficiență energetică scăzută și, în proporție semnificativă, având rezidenți cu venituri reduse afectați de costul ridicat al serviciilor energetice.</p> <p>Selectarea acestui os va permite susținerea eficienței energetice a clădirilor publice (clădirile cu funcțiuni sociale în domeniul sănătății, educației, clădirile de tip locuințe sociale, clădirile administrației publice), clădirilor de patrimoniu, precum și a celor rezidențiale, generând importante economii de energie și reducerea gazelor cu efect de seră.</p> <p>Investițiile PORSE contribuie la atingerea obiectivelor PNIESC, precum și SNRT (vizând pachetul mediu de renovare P2 și pachetul maxim P3), prin diminuarea fenomenului de sărăcie energetică, în linie cu prevederile Pactului Ecologic European.</p>
	<p><i>OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii</i></p>	<p>Selectarea Os este justificată de caracteristicile teritoriale ale RDSE, respectiv potențial seismic major și pondere semnificativă a zonelor sensibile la deșertificare.</p>

<p><i>riscurilor de dezaastre si a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice</i></p>	<p>Sursa Vrancea (cu adâncimea de focar cuprinsă între 60 și 200 km) produce cel mai ridicat nivel de hazard seismic afectând 2/3 din teritoriul României, respectiv 65% din populația urbană. Conform PNMRD, zona Vrancea este cea mai activă zonă seismică din Europa în ceea ce privește eliberarea de energie seismică (direcție predominantă NW-SE) pe unitatea de volum, fiind comparabilă, din acest punct de vedere cu zonele cele mai active seismic de pe glob.</p> <p>Clădiri încadrate în risc seismic major sunt în majoritate în județele VN, BR, BZ (caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93) și CT, fiind în mare parte destinate unor servicii esențiale. Intervențiile pentru prevenirea riscurilor de dezastru seismic sunt deosebit de importante, ținând seama de specificitatea teritoriului și de importanța societală a acestui risc.</p> <p>Vegetația forestieră este un important factor care contribuie efectiv la combaterea degradării mediului înconjurător și previne eroziunea solului. Conform Green Deal și Strategiei UE pentru biodiversitate pentru 2030, cel puțin 3 miliarde de copaci suplimentari vor fi plantați în UE până în 2030.</p> <p>Romania este una dintre țările UE cu cea mai scăzută suprafață împădurită (29%), suprafață care s-a redus cu 30% în perioada 2016-2020.</p> <p>În RDSE, zonele sensibile la deșertificare folosind Indicele ESAI dezvoltat folosind metodologia MEDALUS (critical 1-3) reprezintă peste 70% dintr-un teritoriu în general afectat de schimbările climatice, secetă, vânturi dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsori abundente și viscol, afectând major desfășurarea circulației rutiere, dar și structura căii de rulare.</p> <p>Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte, contribuind la menținere și creștere a biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrarea unui microclimat prielnic, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente.</p>
<p><i>OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</i></p>	<p>Selectarea acestui os este justificată de dimensiunea scăzută a spațiilor verzi, influențând negativ factorii de mediu și calitatea mediului de locuit. Strategia UE 2030 privind biodiversitatea, ca și una dintre direcțiile de investiții ale Agendei 2030 vizează necesitatea dezvoltării de spații verzi publice sigure, incluzive și accesibile în zonele urbane și periurbane.</p> <p>SDTR identifică ca provocare majoră a orașelor din RO scăderea accentuată a populației urbane cauzată de migrația populației către rural și periurban în principal din cauza existenței unor probleme de mediu accentuate, ale căror soluții pot fi și creșterea suprafeței și calității spațiilor verzi din orașe.</p> <p>Totodată, în contextul RST au fost formulate recomandări privind consolidarea biodiversității și infrastructurilor</p>

		<p>verzi prin crearea de noi spații verzi în mediul urban în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.</p> <p>În RSE există o nevoie accentuată de a mări suprafața spațiului verde în mediul urban care este sub media recomandată de legislația în vigoare. Spațiile verzi reprezintă unul dintre instrumentele ce pot ajuta orașele să-și crească reziliența și durabilitatea, regla ecosistemul și contribuie la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului.</p> <p>Spațiile verzi sunt juste din punct de vedere social, fiind accesibile unui grup mare de locuitori (persoane cu dizabilități, bătrâni, copii) și pot contribui la crearea de legături între membrii comunității.</p> <p>Este necesară refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic din orașe pentru a consolida biodiversitatea și a reduce poluarea. Pe lângă asigurarea unei suprafețe optime de spațiu verde și o distribuție spațială echitabilă, intervențiile au în vedere și necesitățile de recreere ale cetățenilor.</p> <p>Existența zonelor urbane degradate este o problema care poate fi adresată printr-o abordare verde, cu impact pentru creșterea calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului. Zonele slab utilizate/degradate/abandonate/neamenajate, majoritatea ca rezultat al schimbărilor urbane pot fi integrate în spațiul urban prin transformarea lor în spații verzi, ca parte din rețeaua de bază a comunității.</p>
	<p><i>OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</i></p>	<p>Selectarea acestui obiectiv specific este justificată de lipsa unei mobilități urbane eficiente și atractive la nivelul regiunii, datorată transportului public local subdimensionat și învechit, inexistenței sistemelor inteligente de gestionare a traficului/serviciului de TP, dezvoltarea insuficientă a transportului nemotorizat (lipsa infrastructurii, siguranța redusă), precum și necoordonarea modalităților posibile/existente de transport.</p> <p>Transportul public în municipiul Tulcea include și o componentă de transport naval, destinată locuitorilor din zonele învecinate care fac naveta zilnic. Transportul naval în municipiul Tulcea este caracterizat printr-o flotă învechită și insuficient adaptată cerințelor actuale în domeniul transportului.</p> <p>Anexa D a RST 2019 identifică nevoi de investiții cu un rang înalt de prioritate pentru a promova mobilitatea urbană durabilă și precizează că sunt necesare investiții în toate orașele, care să facă tranziția de la traficul individual motorizat către transportul sustenabil, ecologic și nepoluant.</p> <p>De asemenea, Cartea albă: Foaia de parcurs către un spațiu european unic de transport indică faptul că este necesară o strategie mixtă de abordare a mobilității care să ia în calcul infrastructura pentru modurile de transport nemotorizate pentru a reduce congestia și emisiile, crearea unor condiții mai bune pentru mersul pe jos și cu bicicleta și acordarea unei atenții speciale utilizatorilor vulnerabili – pietoni, bicicliști, prin realizarea unei infrastructuri mai sigure.</p> <p>În linie cu Pactul Ecologic European, PORSE susține investiții în infrastructura sistemelor de transport public</p>

		curat, statii de alimentare cu combustibili alternativi, piste de biciclete, zone pietonale, sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc, precum si realizarea de sisteme park&ride, axe/coridoare de mobilitate si solutii de organizare a traficului care eficientizeaza transportul public, masuri de siguranta rutiera, sisteme inteligente de monitorizare a traficului etc.
OP 3 O Europă mai conectată prin creșterea mobilității	<i>OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</i>	<p>În contextul recomandărilor specifice de țară este menționată starea generală și fiabilitatea infrastructurii rutiere printre cele mai puțin dezvoltate din UE și necesitatea îmbunătățirii siguranței traficului, a mobilității și a navigabilității pe Dunăre.</p> <p>În RSE, toate cele 6 centre urbane principale dispun de conectivitate la rețeaua TEN-T. BR, GL și TL sunt porturi la Dunăre (Corid VII), în timp ce CT are ieșire la Marea Neagră și este legat de Dunăre prin Canalul Dunăre-Marea Neagră. Din păcate, infrastructura DJ (41,9% la nivel regional din total drumuri publice) nu este suficient modernizată. Dintre acestea 58,4% nu sunt modernizate, ceea ce implică securitate în trafic deficitară- accidente rutiere (3.669 în anul 2019), mai ales pentru participanții nemotorizați la trafic (pietoni și bicicliști), mobilitate persoane/bunuri scăzută.</p> <p>In cadrul POR 2014-2020 s-au finanțat 27 de proiecte de reabilitare a infrastructurii rutiere (14 proiecte in alocarea regionala, 6 proiecte in alocarea ITI DD și 7 proiecte in alocarea SUERD).</p> <p>Proiectele de reabilitare a infrastructurii rutiere regionale au contribuit semnificativ la imbuntatirea rețelei regionale de drumuri, dar este necesara continuarea investițiilor in acest sector.</p> <p>Pentru unele localitati din zona ITI DD, transportul pe apă este singura opțiune pentru mobilitatea locuitorilor. Dezvoltarea/ modernizarea transportului public naval prin achizitionarea de nave performante energetic, realizarea de statii de alimentare cu energie electrica de la mal, dezvoltarea infrastructurii de acostare vor asigura minimizarea impactului negativ al transportului asupra mediului.</p> <p>Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii de transport regional sunt necesare pentru creșterea capacității economice a zonei, a gradului de mobilitate al persoanelor și bunurilor, accesul facil al locuitorilor aflate în zonele rurale și în orașele de dimensiuni mici către furnizorii de servicii de sănătate, sociale și educative din localitatile urbane.</p>
OP 4 O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	<i>OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii</i>	<p>Resursele financiare insuficiente, lipsa raționalizării și a reabilitării planificate a infrastructurii școlare au afectat nu doar calitatea mediului școlar, ci și calitatea actului educațional. Numeroase școli sunt supra-populate, iar majoritatea infrastructurii este neadaptată accesului persoanelor cu dizabilități și neechipată corespunzător pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor categorii de elevi.</p> <p>Conform datelor furnizate de autoritățile locale din regiune, situația actuală privind accesul și participarea la educație este caracterizată prin:</p>

	<p><i>accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • infrastructura educațională deficitară pentru toate nivelurile, inclusiv din perspectiva numărului și dotărilor laboratoarelor și atelierelor școlare, a terenurilor și a sălilor de sport, grupurilor sanitare, fără autorizații de funcționare; • depășirea tehnică și morală a mijloacelor de transport dedicate elevilor, precum și slaba organizare a transportului în mediul rural și distanța până la o unitate de învățământ reprezentând în unele cazuri motivul abandonului școlar, • nivelul redus de digitalizare (dispozitive, biblioteci digitale, aplicații digitale personalizate, eficiente și securizate) în special în mediul rural și comunitățile marginalizate, reduce accesul la un învățământ de calitate, • lipsa personalului specializat/pregătit, precum și a infrastructurii adecvate pentru unitățile de învățământ special. <p>Pe fondul numeroaselor reforme care au vizat învățământul profesional și tehnic, investițiile în infrastructura specifică au fost neglijate și s-au deteriorat/uzat moral. Accesul la acest tip de educație este condiționat de existența unor dotări adaptate la nevoile pieței muncii, dar și unor campusuri școlare la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi.</p> <p>Infrastructura din învățământul superior nu este încă suficient modernizată pentru a răspunde standardelor de calitate academică și specializare tehnologică pentru a oferi studenților competențe cros-disciplinare.</p>
	<p><i>OS d (vi) Creșterea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i></p>	<p>Elevii și tinerii, mai ales cei care provin din familii cu venituri modeste nu au acces la serviciile turistice existente, din cauza veniturilor reduse.</p> <p>Taberele școlare din regiune reprezintă obiective cu tradiție pentru turismul social pentru elevi, dar și locuri unde copiii dezavantajați se pot afla într-un mediu prietenos care le permite integrarea. Infrastructura acestora este îmbătrânită și neadaptă la nevoile actuale de recreere ale copiilor și dezvoltarea lor poate contribui la integrarea socială și creșterea accesului elevilor și tinerilor la acest tip de servicii turistice.</p> <p>Din totalul de 18 centre de agrement/tabere școlare aflate în proprietatea Ministerului Tineretului și Sportului, la nivelul anului 2019 erau funcționale doar 11, celelalte necesitând investiții substanțiale pentru îmbunătățirea infrastructurii.</p> <p>Mai există o serie de centre de agrement/ tabere școlare aflate în proprietatea Administrațiilor locale, dar acestea, de asemenea, nu sunt funcționale, necesitând investiții substanțiale pentru îmbunătățirea infrastructurii.</p> <p>Regiunea dispune de un potențial turistic important în zonele de litoral, Delta Dunării și zonele montane, zone care oferă copiilor posibilitatea de a se recrea și vizita obiective culturale și de patrimoniu.</p>
<p>OP 5 O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor</p>	<p><i>OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a</i></p>	<p>Selectarea acestui obiectiv specific este justificată de valorificarea slabă a potențialului turistic, starea avansată de degradare a patrimoniului cultural și istoric, precum și degradarea spațiilor urbane.</p> <p>Agenda 2030 subliniază că orașele au un rol major în dezvoltarea, cel puțin 65% din obiectivele agendei putând fi atinse doar la nivel de zone urbane.</p>

<p>tipurilor de teritorii și de inițiative locale</p>	<p><i>culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane</i></p>	<p>Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor este una din direcțiile de investiții ale ODD 11 - <i>Orașe și comunități durabile</i>, care subliniază necesitatea de a consolida o urbanizare favorabilă incluziunii și durabilă, capacitatea de planificare urbană și management participativ, integrate și durabile, conservarea patrimoniului cultural, asigurând accesul universal la spații publice sigure, inclusive și accesibile.</p> <p>Noua Cartă de la Leipzig reafirmă importanța abordării integrate a dezvoltării urbane prin promovarea abordării pe specificitatea teritoriilor și guvernanta pe mai multe niveluri.</p> <p>Comunicarea O nouă agendă europeană pentru cultură identifică cultura ca fiind o forță transformatoare pentru regenerarea comunităților. Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural, menționează patrimoniul cultural ca o resursă importantă pentru viitor, care trebuie protejată, dezvoltată și promovată.</p> <p>La nivel național, SNDD 2030 și SDTR 2035 evidențiază faptul că toate așezările urbane necesită intervenții care să le crească atractivitatea, să îmbunătățească funcțiile rezidențiale și să dezvolte spații publice de calitate, astfel încât să își poată menține populația și să ofere un mediu socio-economic care să permită dezvoltarea continuă a comunității, inclusiv prin conservarea patrimoniului cultural.</p> <p>În RDSE, baza materială din turism a fost realizată preponderent în secolul trecut, iar investițiile în întreținere și modernizare au fost limitate și sporadice. Teritorii locuite din cele mai vechi timpuri, orașele din Regiune dețin vestigii istorice și elemente arhitectonice de mare valoare, multe dintre acestea fiind în stare avansată de degradare.</p> <p>Investițiile pentru regenerare urbană, conservarea patrimoniului și valorificarea potențialului turistic pot crește atractivitatea și coeziunea regiunii, contribuind implicit la îmbunătățirea vieții din comunitate.</p>
	<p><i>OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane</i></p>	<p>Selectarea acestui os al RDSE este justificata de valorificarea slaba a potentialului turistic si de starea avansata de degradare a patrimoniului cultural, istoric si natural în zonele non-urbane.</p> <p>Comunicarea O nouă agendă europeană pentru cultură identifică cultura ca fiind o forță transformatoare pentru regenerarea comunităților. Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural, menționează patrimoniul ca o resursă importantă pentru viitor, care trebuie protejată, dezvoltată și promovată.</p> <p>Zona non-urbană se mentine, in mare masura, in afara principalelor circuite economice, decalajele de dezvoltare fiind evidente. Se are in vedere o abordare echitabila a dezvoltarii teritoriale, prin sustinerea oportunitatilor locale, in special turismul si patrimoniul cultural, istoric, natural.</p> <p>La nivel național, conservarea patrimoniului și turismul sunt identificate ca priorități în SNDR 2030, MP-DTN documente strategice naționale (SDTB, SNDTB), precum și locale (strategii de dezvoltare județene) care</p>

		<p>consideră aceste domenii ca oportunități neexploatate suficient, dar cu potențial semnificativ pentru dezvoltare locală.</p> <p>Patrimoniul natural și cultural al RDSE este reprezentativ la nivel european și național:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Delta Dunării</i> (obiectiv al Patrimoniului Mondial UNESCO), - arii naturale protejate care reprezintă mai mult de 1/3 din teritoriul deținut la nivel național, - rezervații naturale din zona montana (Munții Buzăului, Munții Vrancei, Munții Măcin) - litoralul la Mării Neagre și lacuri naturale cu proprietăți terapeutice (Lacul Techirghiol, Lacul Sărat) - monumente istorice și structuri arheologice cu valoare de patrimoniu (Valul lui Athanaric - așezarea eneolitică, Valul lui Traian, situl arheologic de la Barcea, așezarea fortificată Piroboridava , așezare eponimă a culturii Monteoru (bronz mijlociu), așezare Cucuteni, fortificații dacice) etc <p>Aceste obiective sunt insuficient exploatare din punct de vedere turistic (accesibilitate redusă, lipsa unor infrastructuri adecvate, neintegrarea în trasee turistice, exploatare insuficientă a unor oportunități locale precum tradițiile culturale, religioase, folclorice, gastronomice) și nu pot contribui la dezvoltarea locală, îmbunătățirea vieții din comunitate și la reducerea coeziunii la nivel regional.</p>
--	--	---

2 Priorități

Trimitere: articolul 22 alineatul (2) și alineatul (3) litera (c) din RDC

2.1 Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1. Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și smart city

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+5
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.1.1. OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

2.1.1.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Principalele acțiuni din cadrul acestui obiectiv specific sunt legate de consolidarea capacității și creșterea eficacității sistemului regional CDI, încurajarea colaborării dintre cercetare și industrie, dezvoltarea și valorificarea infrastructurilor de cercetare, cu scopul specializării inteligente a economiei regionale.

5 În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

Lecțiile învățate în perioadele de programare anterioare (POS CCE 2007-2013, POC 2014-2020, POR 2007-2013/2014-2020) au arătat că cererea pentru finanțarea proiectelor CDI a fost mare, gradul de contractare fiind superior bugetului alocat. Fragmentarea mediului de cercetare și inadecvarea legăturilor sale cu nevoile de dezvoltare a afacerilor/provocările sociale au fost parțial rezolvate, dar este nevoie de continuarea sprijinului instituțiilor publice de CD.

Urmare a experienței dobândite inclusiv prin implementarea sub coordonarea JRC a Inițiativei Lagging behind regions, pentru perioada de programare 2021-2027, condițiile minime de funcționare a micro-climatului de inovare regional există și au fost create premisele necesare asigurării unui portofoliu de proiecte calitativ, matur și asumat.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat (ex: ajutor de cercetare, ajutor de inovare, ajutor de stat regional).

Investițiile vor viza domeniile de specializare inteligentă.

Pentru instituțiile/organizațiile publice de cercetare va fi obligatorie cooperarea cu IMM-uri pentru a introduce rezultatul cercetării în piață.

În cazul în care cercetarea se realizează de un IMM, nu este obligatorie cooperarea cu o instituție/ organizație de cercetare publică, acesta introducând și rezultatul cercetării în piață.

Acțiunea 1.1 – Susținerea activităților de cercetare și inovare

Pentru proiectele de tip „proof of concept” se au în vedere activități specifice cu caracter inovativ realizate de IMM-uri, cu scopul principal **de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces**, stimulând astfel cercetarea la nivelul firmelor.

Proiectele vor avea ca scop creșterea gradului de inovare al IMM-ului prin implementarea unui concept inovativ (Proof-of-Concept) în domeniile de specializare inteligentă și vor viza realizarea unei cercetări inovative privind nivelul de dezvoltare tehnologică în IMM-uri pentru a susține atingerea temei de cercetare de la TRL 4 și/sau TRL5 cu scopul de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces.

Construcția portofoliului RIS3 a fost și este un proces transparent în care au fost implicați actorii cheie din sistemul helixului cvadruplu, majoritatea proiectelor fiind generate în cadrul atelierelor EDP, pornind de la nevoi, provocări și bariere identificate de actorii cheie.

Analiza cheltuielilor pentru CDI relevă disparități semnificative între județe, cu o concentrare a acestor activități în județul CT, fie că este vorba de zona publică sau privată. RSE înregistra, în 2017, un procent al cheltuielilor CDI în PIB de doar 0,09%, cu mult mai mic față de 2007 când acestea erau 0,18%. Cu doar 1.525 cercetători în 2019, raportul personalului CDI în totalul ocupării forței de muncă în RSE este de 0,14%, față de media RO de 0,4%.

Aproximativ 93% din fonduri sunt destinate cheltuielilor curente și doar 7% sunt cheltuieli de capital, ceea ce arată o susținere redusă a investițiilor în CDI. CIB pentru CDI de 7,4 Eur/loc sunt mult sub media UE de 661,5 Eur/loc.

Scurtarea ciclului de viață al tehnologiilor inovative la aproximativ 2 ani impune nevoia de a acționa rapid pentru valorificarea economică în piață înainte ca inovația și tehnologia să ajungă a fi depășite.

Vor fi sprijinite proiecte cu o abordare multidisciplinară, urmărind introducerea pe piață a rezultatelor cercetării realizate în cooperare sau prin implicarea mai multor tipuri de actori cheie ai ecosistemului de inovare (helix cvadruplu), în special întreprinderi/mediul de afaceri și entități de CDI/ universități/ cercetători) și vizând

domeniile de specializare inteligentă. Proiectele vor avea două componente, una reprezentată de realizarea cercetării, iar a doua privind introducerea în producție a rezultatelor obținute prin cercetare.

Acțiunea este continuarea intervențiilor similare finanțate prin intermediul POR 2014-2020 ca urmare a *Inițiativei Lagging-behind Regions*.

Tipuri de activități orientative:

- proiecte de tip „proof of concept”;
- activități de cercetare aplicată, dezvoltare tehnologică și dezvoltare experimentală (de ex. construire și testare prototipuri, serie 0, realizare și operare planuri pilot, activități necesare producției experimentale și testării, etc.)
- activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor/ serviciilor/ proceselor, consultanță pentru inovare sau servicii de sprijinire a inovării, etc.)
- activități de introducere în producție
- activități de investiții în infrastructura necesară implementării proiectului (reabilitare/ modernizare, după caz construcție/extindere)
- dotarea cu active corporale și necorporale;
- achiziția de servicii;
- activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice;
- sprijinirea parteneriatelor și proiectelor de cooperare interregionale și internaționale.

Acțiunea 1.2 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Sunt vizate entitățile de inovare și transfer tehnologic, inclusiv Parcurile Științifice și Tehnologice, în vederea realizării transferului rezultatelor cercetării către mediul de afaceri. Vor fi eligibile atât entitățile de inovare care sunt acreditate la momentul depunerii cererii de finanțare, cât și cele care se vor acredita până la finalizarea proiectului.

Tipuri de activități orientative:

- crearea și dezvoltarea EITT, inclusiv PST, prin construcție, modernizare, extindere;
- dotarea cu active corporale și necorporale a acestora.

Investițiile în **CDI** sunt **complementare** intervențiilor din POCIDIF, POEO, POTJ, POS, PAP, PNS și PNRR. Prin **POCIDIF** se au în vedere investiții pentru crearea și încurajarea colaborării actorilor din sistemul public și privat în domeniul CDI, inclusiv integrarea ecosistemului național CDI în spațiul internațional de cercetare, precum și dezvoltarea de mari infrastructuri CDI.

Prin **POEO** sunt propuse spre finanțare măsuri de adaptare a ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, iar **POS** va finanța infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate.

Finanțarea unor activități privind transferul tehnologic și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători sunt avute în vedere și în **POTJ**.

PAP și **PNS** susțin cercetarea și inovarea prin finanțarea parteneriatelor de cercetare din domeniile pescuit și agricultură, respectiv cooperarea în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI) între fermieri, procesatori și unități de cercetare/universități și alți actori relevanți pentru dezvoltarea și/sau aplicarea de soluții inovative în sectorul agroalimentar.

PNRR vizează proiecte transfrontaliere și multinaționale, raționalizarea guvernantei în domeniul CDI, reforma carierei de cercetător, consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare, integrarea organizațiilor de CDI din RO în Spațiul european de cercetare, înființarea și operaționalizarea centrelor de competență și a centrelor regionale de orientare în carieră, program de mentorat și susținerea participării pentru Orizont Europa, atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate în activități de CDI.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.1 Susținerea activităților de cercetare și inovare

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde reprezentanți ai helixului cvadruplu cum ar fi autorități publice, microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, universități, organizații CDI, cercetătorii și salariați implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare, EITT-uri, ONG-uri, alte organizații din sistemul regional de inovare.

Acțiunea 1.2 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde EITT-urile, organizațiile CDI, firmele care introduc în activitatea lor un rezultat al cercetării prin transfer tehnologic, precum și cercetătorii și salariați implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor și necesară pentru atingere obiectivelor. Prin POR SE s-a vizat o abordare orizontală prin care s-a avut în vedere integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv cea de programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernanta și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Programul va asigura îndeplinirea acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate, prin includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Prin proiecte se vor sprijini:

- acțiuni de promovare a egalității de șanse;
- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități;

- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță / confort la locul de muncă;
- adaptări în spațiul construit (intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare și spații de desfășurare a activității);
- alte tipuri de adaptări (sisteme de ghidaj, adaptări de conținut informatic).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Nu este cazul.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european, POR SE se află în sinergie cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next Bazinul Mării Negre (tehnologii inovatoare pentru economia albastră, pescuit durabil și acvacultură ecologică), cercetare pentru zonele costiere și marine, inclusiv impactul antropoc asupra acestora), cu Programul Transnațional Dunărea (cooperare transnațională de generare a tehnologiei), cu Programul Orizont Europa (colaborare multinațională în cercetare și inovare).

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării – AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației, AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.1.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care:	Întreprinderi		99

	de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate				micro, mici, medii, mari)				
					RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi		59
					RCO 04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	Întreprinderi		40
					RCO 08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	Euro		15,540,000

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 03	Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse sau procese	Întreprinderi	0	2021	94	MySmis	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
----------------	------	----------------------	-------------------	-----	-----------------

1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	001	2,800,000
				002	6,400,000
				004	13,000,000
				005	900,000
				006	2,200,000
				008	5,000,000
				009	300,000
				010	900,000
				012	1,672,825
				028	10,314,810

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	01	43,487,635

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	33	43,487,635

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	03	43,487,635

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.1.2. OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

2.1.1.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În RSE, în anul 2019 întreprinderile în domeniul TIC reprezintă doar 2,5% din totalul întreprinderilor înregistrate și 6% din sector, la nivel național. Dintre acestea, cele mai multe erau în județele CT (39%) și GL(22%), favorizate și de existența centrelor universitare cu facultăți de profil.

Utilizarea tehnologiilor digitale, serviciile cloud și comerțul electronic sunt limitate, doar 30% din persoanele din regiune făcând cumpărături online.

Urmarea a analizei pieței și potențialului sectoarelor definite de RIS3, în cadrul EDP a fost identificată nevoia de sprijin a IMM-urilor pentru a putea adopta/organiza servicii digitale performante.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare, cu excepția lucrărilor de construcții;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- activități de specializare și modernizare digitală, transfer de cunoștințe;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovare, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități de creștere a prezenței online.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de minimis, finanțarea proiectelor fiind astfel corelată cu domeniul de specializare

inteligentă din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă – TIC – Tehnologia informațiilor și comunicații.

Acțiunea 1.4 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii prin digitalizarea serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional

Tipurile de activități propuse au ca scop promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor din regiune.

În ceea ce privește tranziția către o administrație smart, procesul de digitalizare, care conduce la un acces mai ușor la datele și serviciile din sectorul public, va contribui la obținerea de beneficii economice și sociale, favorizarea participării sporite a cetățenilor la viața publică și combaterea diverselor forme de excludere.

RSE se încadrează la un nivel scăzut de implementare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale.

RIS 3 SE identifică printre direcțiile de inovare și specializare inteligentă: informatizarea pentru orașe inteligente și interconectarea pe cadru de interoperabilitate a bazelor de date din instituții.

În domeniul serviciilor publice, vor fi implementate operațiuni legate de furnizarea de noi servicii și îmbunătățirea funcționalității și a nivelului de maturitate a serviciilor disponibile deja. Resursele financiare alocate vor fi direcționate atât către intervenții care vizează creșterea sferei de date disponibile în formă digitală, cât și către proiecte care vizează îmbunătățirea disponibilității serviciilor publice furnizate prin mijloace electronice.

În implementarea proiectelor „smart city”, este necesar ca autoritățile publice să abordeze aspectele de interoperabilitate necesare schimbului de date. Infrastructurile IT&C aferente serviciilor publice electronice ale autorităților publice trebuie să poată comunica și schimba date între ele în formate comune, inteligibile. Este necesar a se lua în considerare și schimbul de date între sisteme aparținând unor autorități publice diferite (inclusiv autorități centrale), cu specificații tehnologice diferite, precum și aspectele ce țin de securitate cibernetică.

Tipurile de activități propuse:

- digitalizarea administrației publice: servicii și aplicații digitale noi oferite de instituțiile publice în beneficiul cetățenilor și agenților economici (realizate într-un cadru integrat la nivel local și regional)
- investiții în digitalizare pentru dezvoltarea Smart City în cele 6 domenii majore de dezvoltare (conform Comisiei Europene): Smart People, Smart Environment, Smart Economy, Smart Governance, Smart Mobility și Smart Living;
- sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru „smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii „smart”.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, finanțarea proiectelor fiind astfel corelată cu domeniul de specializare inteligentă din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă – TIC – Tehnologia informațiilor și comunicații și cu Prioritatea strategică 7 a RIS 3 - Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii.

Investițiile propuse în domeniul **digitalizare** sunt complementare cu cele din POCIDIF, POS, POTJ, PNRR și PNS.

POCIDIF susține investiții în infrastructura digitală în domeniul educației și culturii, DIH-uri, dezvoltarea de sisteme informatice din administrația publică centrală și interoperabilitatea acestora.

Prin **POS** se va asigura digitalizarea sistemului medical.

Prin **POTJ** vor fi avute în vedere investiții în digitalizare și competențe digitale avansate în administrația publică și întreprinderi.

PNRR va sprijini digitalizarea printr-o schemă de minimis și de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor, infrastructura de cloud guvernamental, dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate (5G), asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice, creșterea competențelor digitale, realizarea sistemului de eHealth și telemedicină, digitalizarea sistemului judiciar, digitalizare în domeniul mediului, în domeniul muncii și protecției sociale, implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice, carte de identitate electronică și semnătură digitală calificată, digitalizarea sectorului ONG, asigurarea accesului la internet și scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale.

Implementarea politicii agricole va asigura prin **PNS** înființarea/adaptarea unui sistem de informare, inovare și consultanță în agricultură (AKIS), precum și susținerea acțiunilor de tip „smartvillages” prin LEADER (revitalizarea serviciilor rurale prin inovare digitală și socială, îmbunătățirea serviciilor din teritoriile LEADER).

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, utilizatorii de servicii, produse și procese digitale.

Acțiunea 1.4 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii prin digitalizarea serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional

Grupul țintă vizat de aceste tipuri de acțiuni este reprezentat de locuitorii din mediului urban și rural, agenți economici, ONG-uri, angajați din administrația publică locală.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor și necesară pentru atingere obiectivelor. Prin POR SE s-a vizat o abordare orizontală prin care s-a avut în vedere integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv cea de programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Programul va asigura îndeplinirea acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate, prin includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare

sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excludere; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoanele cu diferite dizabilități sau persoanele în vârstă, dezvoltarea de programe electronice care să faciliteze accesul persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități.

Digitalizarea serviciilor publice va asigura creșterea accesului anumitor categorii de persoane cu dizabilități.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Una dintre nevoile identificate în cadrul Strategiei integrate de Dezvoltare Deltei Dunării este sprijinirea cu prioritate a investițiilor realizate de IMM în domeniul TIC și crearea de legături mai strânse cu centrele TIC pentru a dezvolta tipul și calitatea serviciilor pe care le poate furniza. Integrarea verticală a tehnologiei TIC este acum minimă deși poate genera aplicații potențiale pentru creșterea capacității întreprinzătorilor locali de a-și dezvolta afacerile și de a crea conexiuni cu experții TIC. Având în vedere specificitatea teritoriului ITI, cu zone întinse de apă și localități greu accesibile, precum și densitatea mică a IMM-urilor, investițiile privind digitalizarea sunt vitale pentru dezvoltarea mediului de afaceri local.

Acțiunea 1.3 ITI Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de acțiuni orientative:

- dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare, cu excepția lucrărilor de construcții;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- activități de specializare și modernizare digitală, transfer de cunoștințe;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovate, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități de creștere a prezenței online.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european, POR SE se află în sinergie cu Programul Europa Digitală, care sprijină adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligența artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății, cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next România-Ucraina (servicii IT și aplicații pentru aptitudini digitale și incluziune digitală, sprijin pentru dezvoltarea aptitudinilor digitale), .

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării, AP 7 - Dezvoltarea societății bazate pe

cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației și AP 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.1.2.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi		67
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi		67
				RCO 14	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	Instituții publice		11

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (ii)	FEDR	Regiuni mai	RCR	Utilizatori de	Utilizatori	0	2021	1.716.800	MySmis	

Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	puțin dezvoltate	11	servicii, produse și procese digitale publice noi și optimizate	anuali					
		RCR 13	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	Întreprinderi	0	2021	67	MySmis	

2.1.1.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	013	13,362,970
				016	25,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	01	38,362,970

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor	08	1,336,297

			digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	33	37,026,673
--	--	--	--	----	------------

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	03	38,362,970

2.1.1.3. OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

2.1.1.3.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri

Această acțiunea vizează acordarea de sprijin firmelor nou înființate în vederea creșterii ratei de supraviețuire a acestora în primii ani de la înființare prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri. Incubatorul de afaceri este o structură partenerială locală sau regională, care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru întreprinderile mici și mijlocii nou înființate și cele inovative stimulându-le potențialul de dezvoltare și de viabilitate, ajutându-le să supraviețuiască și să crească în perioada de început, atunci când sunt cel mai vulnerabile. Acceleratorul de afaceri reprezintă incubatorul de afaceri care asigură accesul la fonduri, în etape, pentru rezidenți, în scopul lansării pe piață a unui produs sau serviciu într-o perioadă scurtă de timp. Aceste structuri sunt constituite pentru sprijinirea firmelor nou înființate și a celor cu un istoric scurt de funcționare, pentru a furniza servicii suport de afaceri și capital. Astfel se au în vedere măsuri integrate care să finanțeze infrastructura, inclusiv utilitățile structurilor suport de afaceri, iar ulterior acordarea de sprijin financiar firmelor incubate. Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe

pieță a IMM-urilor, cu atât mai mult cu cât se va lua în considerare complexitatea serviciilor și capacitatea incubatoarelor de a furniza servicii specifice pentru IMM-uri.

Parcul industrial reprezintă un instrument de dezvoltare locală pentru atragerea de investiții și este o zonă delimitată în care se desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de producție industrială și servicii, într-un regim de facilități specifice, în vederea valorificării potențialului uman și material al zonei. Parcul industrial produce o densificare a afacerilor, ceea ce determină sinergii pe plan economic (sporirea activităților economice și realizarea unor economii în susținerea afacerilor) și pe plan social (sporirea locurilor de muncă).

Urmând schimbările ce au loc la nivel global, tot mai mulți investitori analizează posibilitatea de a relocaliza sau transfera unitățile de producere în zone în care ar putea beneficia de o infrastructură suficientă și competitivă economic, unde vor beneficia de un regim fiscal atractiv și/sau care să ofere acces rapid la piețele majore de desfacere. Din acest punct de vedere RSE reprezintă un veritabil punct de interes.

Se vor finanța doar proiectele unde solicitantul deține titlul de parc industrial la depunerea cererii de finanțare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri/ parcuri industriale, inclusiv dotarea acestora cu utilități și active corporale și necorporale necesare prestării serviciilor oferite firmelor
- dezvoltarea serviciilor aferente;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor incubate;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor rezidente din parcul industrial.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil și utilizarea unui instrument financiar, cu respectarea regulilor ajutorului de stat. În acest sens se are în vedere utilizarea unui ajutor de stat regional pentru finanțarea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, un ajutor de minimis pentru firmele incubate și un instrument financiar pentru sprijinirea parcurilor industriale și rezidenților acestora.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din Regiunea Sud-Est. Vor fi eligibile în special investițiile care vizează modernizarea IMM-ului, în vederea unei **îmbunătățiri semnificative** a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

Finanțările destinate sectorului IMM în cadrul programelor 2007-2013 / 2014-2020 au fost de mare interes, evidențiind faptul că orientarea lor trebuie să țină seama nu numai de dimensiune, ci și de parametri care determină natura fiecărei întreprinderi (domenii de activitate, locație, nivel de inovare), respectiv de diferitele faze ale ciclului de viață.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor;
- dotare cu active corporale și necorporale;

- activități soft (ex: practici de management, procese de producție, utilizarea IT, proprietate intelectuală, competențe și abilități la locul de muncă, etc)
- activități de marketing și internaționalizare.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor ajutorului de minimis pentru microîntreprinderi și ajutorului de stat regional și de minimis pentru firmele mici și mijlocii și utilizarea unui instrument financiar.

Operațiunea B (clustere)

Această operațiune va sprijini clusterelor din RSE. Dezvoltarea continuă a clusterelor conduce la beneficii reale mediului de afaceri. În primul rând, clusterelor oferă companiilor mediul propice de a-și desfășura activitatea în mod eficient și eficace la standarde înalte. În al doilea rând, prin colaboarea de tip cluster nivelul de inovare crește semnificativ. Un al beneficiu major este acela al reducerii costurilor și a integrării mai ușoare în mediul de afaceri a antreprenorilor. Clusterelor afectează competiția prin creșterea productivității firmelor din cadrul grupului, a inovării și a capacității efective de inovare și stimulează, în același timp formarea de noi afaceri și dezvoltarea implicită a clusterului.

- susținerea clusterelor pentru creșterea competitivității prin sprijinirea inovării întreprinderilor și a integrării acestora în lanțuri de valoare la nivel global;
- sprijin nefinanciar acordat de clusterelor către întreprinderi (ex: consultanță, diseminare de informații, sprijin pentru accesarea a noi piețe, consolidarea poziției deținute pe piețele actuale, sprijinirea firmelor în vederea obținerii certificării privind diverse sisteme de management, etc).

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor ajutorului de minimis.

În domeniul **competitivitate/antreprenoriat** s-a avut în vedere complementaritatea cu POCIDIF, POEO, POTJ, PNRR, PNS și PAP.

Prin **POCIDIF** se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru întreprinderi.

Prin **POEO** va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic și acțiuni de antreprenoriat și economie socială.

POTJ va finanța investiții în incubatoare, crearea de noi întreprinderi, accesul la servicii de consultanță, precum și investiții productive în întreprinderi.

PNRR sprijină instrumente financiare și scheme de ajutor de stat pentru sectorul privat.

PNS susținute IMM-uri în agricultură și industrie alimentară. Cu precădere în mediul rural este susținută înființarea (start-up) și dezvoltarea activităților neagricole, microîntreprinderile indiferent de activitate, activități de agrement și activități productive, inclusiv în domeniul bioeconomiei.

Deasemenea, în domeniul pescuitului, **PAP** finanțează înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură și a unităților de prelucrare și comercializare a peștelui.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri.

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de incubatoarele, acceleratoarele de afaceri, parcurile industriale și administratorii acestora, firmele care primesc sprijin prin intermediul acestora (start-up-urile, spin-off-urile, IMM-urile nou înființate, IMM-uri) și autoritățile publice locale.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, clustere și firmele care sunt membre ale acestora.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor și necesară pentru atingere obiectivelor. Prin POR SE s-a vizat o abordare orizontală prin care s-a avut în vedere integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv cea de programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Programul va asigura îndeplinirea acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate, prin includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Prin proiecte se vor sprijini:

- acțiuni de promovare a egalității de șanse;
- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță / confort la locul de muncă;
- adaptări în spațiul construit (intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare și spații de desfășurare a activității);
- alte tipuri de adaptări (sisteme de ghidaj, adaptări de conținut informatic).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Pentru a maximiza potențialul economic al dezvoltării mediului de afaceri în Delta Dunării, acesta trebuie să fie integrat în economia regională. Acest lucru este posibil numai dacă există sisteme de sprijin suficiente și relevante, care să faciliteze dezvoltarea unor microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, având în vedere specificul zonei Delta Dunării cu activități economice și antreprenariat slab dezvoltate, dar și cu un grad de competitivitate scăzută. Teritoriul ITI Delta Dunării necesită un efort proactiv de a promova și încuraja antreprenariatul.

Acțiunea 1.6 ITI Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din zona ITI Delta Dunării. Vor fi eligibile doar investițiile care vizează modernizarea tehnologică a IMM-ului, în vederea unei **îmbunătățiri semnificative** a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A ITI (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor;
- dotare cu active corporale și necorporale;
- activități soft (ex: practici de management, procese de producție, utilizarea IT, proprietate intelectuală, competențe și abilități la locul de muncă, etc)
- activități de marketing și internaționalizare.

Proiectul Danubius-RI a fost desemnat Proiect fanion al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (2013) și va fi finanțat prin intermediul POCIDIF ca proiect strategic. RO va găzdui 3 componente, respectiv HUB-ul (centrul de coordonare generală – capabilități cheie științifice, de educație și analitice, sau nucleul central ce include atât laboratoare de cercetare, cât și partea administrativă a întregii infrastructuri), Supersite-ul Delta Dunării (Rezervația Biosferei Delta Dunării, utilizată ca laborator natural pentru cercetări, măsurători și testări de soluții de management sustenabil) și Centrul de Date (infrastructura hardware și software necesară portalului de acces al Danubius-RI către comunitatea globală de utilizatori virtuali), iar firmele care vor beneficia de serviciile acestora vor primi punctaj suplimentar în cadrul acțiunii 1.6 ITI.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile privind sprijinirea IMM se află în sinergie cu următoarele programe UE: Programul privind piața unică (competitivitatea întreprinderilor, concurență loială), Orizont (Tehnologii de producție, digitale; materialele avansate; industriile circulare; industriile ecologice și cu emisii scăzute de dioxid de carbon), Europa digitală (competențe digitale avansate, asigurarea utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale în întreaga economie și societate), cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next România-Bulgaria (investiții în competitivitatea economică a întreprinderilor locale).

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării, AP 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere consultările realizate cu potențialii beneficiari și nevoile identificate în piața de profil se are în vedere utilizarea de instrumente financiare pentru finanțarea:

- parcurilor industriale și rezidenților acestora (propunerea este de a avea un instrument financiar care să combine sprijinul financiar de tip grant cu contribuția proprie și cu intermediarul financiar; alocarea orientativă este de 18,000,000 euro FEDR)
- IMM-urilor pentru zona de competitivitate, în funcție de rezultatele analizei-ex ante (alocarea orientativă este de 30,000,000 euro FEDR).

Evaluarea ex-ante va identifica deficiențele pieței și va furniza informații privind mix-ul adecvat de instrumente financiare necesar pentru redresarea eșecurilor pieței.

2.1.1.3.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi		504
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi		431
				RCO 03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	Întreprinderi		48
				RCO 04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	Întreprinderi		25
				RCO 15	Capacități create pentru incubatoare	Întreprinderi		50

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor incubatoare de afaceri după crearea incubatoarelor	Întreprinderi	0	2021	35	MySmis	

	în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive			RCR 19	Întreprinderi cu cifră de afaceri crescută	Întreprinderi	0	2021	439	MySmis	
--	---	--	--	-----------	--	---------------	---	------	-----	--------	--

2.1.1.3.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	020	42,750,000
				021	172,860,682
				025	5,250,000
				026	1,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	01	173,860,682
				05	48,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	08	12,786,068
				33	209,074,614

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	03	221,860,682

2.1.1.4. OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

2.1.1.4.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.7 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenoriat

Mecanismul de descoperire antreprenorială (MDA) implementat la nivelul regiunii s-a desfășurat în baza Metodologiei elaborate de Centrul Comun de Cercetare al DG Regio și a implicat o mare varietate de actori din ecosistemul regional, abordând conceptul Cvadruplu Helix. Această abordare este una de “bottom-up” și urmărește posibilitatea de depășire a limitelor proprii între diferitele grupuri de actori interesați, identificarea unor antreprenori noi, cu idei inovatoare, a unor campioni nedescoperiți sau a persoanelor care au potențial în acest sens. În urma experienței din perioada anterioară de programare, în ceea ce privește procesul de specializare inteligentă, s-a remarcat faptul că atelierele de descoperire antreprenorială au declanșat și facilitat un proces mai sistematic de învățare organizațională, ceea ce constituie o bază pentru continuarea eforturilor instituționale de sprijinire a actorilor regionali, parte din cvadruplu helix implicați în procesul de descoperire antreprenorială.

Elementul central al RIS3 este reprezentat de încurajarea EDP, care implică și existența unui dialog sistematic la nivel regional, capabil să mobilizeze actorii relevanți din domeniile economice cu potențial de specializare. S-a remarcat faptul că atelierele de descoperire antreprenorială au declanșat și facilitat un proces sistematic de învățare organizațională. Consolidarea EDP necesită în continuare finanțare pentru întărirea capacității administrative și a competențelor actorilor relevanți și, precum și pentru funcționarea mecanismului de guvernare pentru monitorizarea și evaluarea implementării SNCISI 2021- 2027 și RIS3.

Nevoia de dezvoltare a competențelor la nivelul IMM-urilor privind specializarea inteligentă și tranziția industrială poate fi adresată prin activități de instruire și sprijin pentru dezvoltarea de proiecte, prin facilitarea interacțiunii cu ceilalți actori și schimb de experiență pentru stimularea inovării în regiune, facilitând colaborarea cu furnizori de formare specializați, precum și cu universitățile din regiune care pot dezvoltate curicule dedicate.

Implicarea activă a IMM-urilor și a celorlalți actori din cvadruplu helix va contribui la implementarea cu succes a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027, realizarea unei monitorizări constructive a acesteia și implicit la atingerea obiectivelor stabilite.

Dat fiind că asigurarea structurii instituționale de guvernanta a RIS3 este condiție favorizantă pentru următoarea perioadă de programare 2021-2027, măsurile se vor concentra asupra creșterii capacității administrative a structurii de guvernare regională în vederea atingerii obiectivelor stabilite pentru gestionarea și monitorizarea RIS3, cu impact asupra bunei guvernante a RIS3 și parteneriatului activ în cadrul proceselor de planificare, implementare, monitorizare, evaluare și revizuire a strategiei și a mecanismului de descoperire antreprenorială.

În acest sens se pot realiza următoarele activități orientative:

- dezvoltarea și formarea de competențe cheie pentru specializare inteligentă la nivelul entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială, cu precădere pentru IMM-uri pe teme cum ar fi managementul inovării, antreprenariat, tranziție industrială, transfer tehnologic, tehnologiile avansate, proprietate intelectuală, etc, (inclusiv maparea nevoilor de formare, dezvoltarea programului de formare, implementarea, evaluarea și diseminarea rezultatelor);
- creșterea nivelului de competențe (upskilling) a angajaților IMM-urilor;
- achiziționarea de servicii de transfer tehnologic specifice, inclusiv formarea de competențe în rândul angajaților EITT acreditate, pentru livrarea și promovarea unor servicii de calitate și pentru rețelizare națională și internațională în domeniile de specializare inteligentă;
- asigurarea implementării Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA) și a capacității administrative a actorilor regionali implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și de operationalizare a propunerilor de proiecte aferente RIS3;
- sprijinirea ADR SE în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă, inclusiv pentru organizarea EDP-urilor;

OS a (iv) nu va finanța activități specifice FSE+, așa cum sunt ele definite în art. 4, pct 1 al Regulamentului (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondul social european Plus (FSE+) sau cursuri de calificare pentru competențe orizontale (ex: aptitudini digitale de bază).

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat (ex: ajutor de minimis pentru dezvoltarea și formarea de competențe cheie pentru specializare inteligentă, servicii de transfer tehnologic).

În domeniul privind **dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă** s-a avut în vedere complementaritatea cu POCIDIF, POEO și POTJ.

POCIDIF va oferi sprijin pentru capacitate administrativă a actorilor implicați în MDA (așa cum rezultă din Metodologia de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială la nivel național din SNCDI) și dezvoltarea de abilități și competențe privind utilizarea echipamentelor achiziționate în cadrul programului.

Prin **POEO** va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și acțiuni de antreprenariat și economie socială.

POTJ va finanța prin prioritatea 4. – *O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată* programe de calificare sau instruire adaptate nevoilor forței de muncă și a actualilor și potențialilor angajatori sprijind inclusiv reinserția pe piața forței de muncă a grupurilor vulnerabile.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.7 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenoriat

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de IMM-uri, organisme de cercetare, organisme de formare, EITT-uri, antreprenori, angajați ai IMM-urilor, ONG-uri, ADR SE.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor și necesară pentru atingere obiectivelor. Prin POR SE s-a vizat o abordare orizontală prin care s-a avut în vedere integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv cea de programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Programul va asigura îndeplinirea acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate, prin includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoanele cu diferite dizabilități sau persoanele în vârstă, accesul nelimitat și nediscriminatoriu la activitățile de formare oferită.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Nu este cazul.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european POR SE se află în sinergie cu Programul Transnațional Dunărea (construire structuri de cooperare, crearea de platforme care să permită transferul de cunoștințe și competențe, construirea de sinergii interregionale pentru dezvoltarea strategiilor și politicilor regionale de specializare inteligentă, măsuri pentru regiuni care să permită schimb de experiență în implementarea strategiilor de specializare inteligentă).

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării – AP 9 Investiția în oameni și capacități.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.1.4.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 16	Participarea părților interesate instituționale la procese de descoperire antreprenorială	Participări ale părților interesate		310
				RCO 101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	Întreprinderi		111

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 98	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	Persoane	0	2021	297	MySmis	

					(pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.1.4.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	23	5,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	01	5,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	33	5,000,000

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	03	5,000,000

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.2. Prioritatea 2 - O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁶
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

⁶ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

2.1.2.1. OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

2.1.2.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale

RST menționează că, în sectorul rezidențial, consumul final de energie a scăzut cu 8,4%, de la 8,10 Mtep la 7,42 Mtep, trend menținut și datorită implementării intervențiilor naționale și europene pentru creșterea eficienței energetice. Conform PNIESC, la nivel sectorial, sectorul rezidențial a avut cea mai mare pondere în total consum final de energie.

SNRTL presupune, suplimentar renovării în scopul creșterii eficienței energetice, adoptarea tehnologiilor SRE precum instalarea de panouri solare termice, panouri fotovoltaice și pompe de căldură, ce vor susține îndeplinirea țintelor SRE-E și SRE-Î&R și a obiectivelor Directivei 2018/2001 / UE la nivelul anului 2030. Strategia are în vedere trei pachete de renovare dintre care, **pachetul mediu** - renovare mai aprofundată cu o utilizare minimă a soluțiilor de energie din surse regenerabile și **pachetul maximal** - renovare aprofundată, inclusiv toate opțiunile privind energia din surse regenerabile **sunt avute în vedere de POR SE**. Conform SRTL, pentru majoritatea categoriilor de clădiri, analiza acestor pachete arată că ambele ar putea fi considerate renovări aprofundate care conduc la o reducere a consumului de energie de 40% - 60%.

La nivelul RSE, în anul 2019 existau peste 1.500 clădiri publice și peste 1,135 mil locuințe rezidențiale (locul II național), ambele categorii construite înainte de anul 1990. Din totalul clădirilor publice, 438 aparțin autorităților publice centrale.

Majoritatea orașelor au un procent de maxim (20%) clădiri rezidențiale reabilitate termic, cu intervenții care cuprind predominant doar acțiuni de izolare exterioară și se caracterizează prin confort și eficiența energetică scăzută, în raport cu standardele actuale.

Reabilitarea termică a generat interes considerabil în perioada de programare 2014-2020. În cadrul POR 2014-2020 au fost finanțate proiecte pentru peste 1300 de locuințe rezidențiale și 100 clădiri publice care au evidențiat faptul că investițiile au fost eficiente din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO₂ (cu un cost mediu de doar 2.987 € și 9.267 €/tonă CO₂ echivalent pentru clădirile rezidențiale și respectiv cele publice). Dintre cele 95 proiecte contractate, 94 proiecte au asumat o reducere a consumului anual specific de energie primară mai mare de 40%.

Nivelul de co-finanțare de doar 60% FEDR pentru investițiile în eficiența energetică a clădirilor rezidențiale, reguli birocratice și restrictive legate de acordul proprietarilor și obligativitatea ca agenții economici localizați în blocuri să asigure 100% din cheltuielile aferente reabilitării, au făcut ca acestea să nu fie atractive pentru beneficiari.

În perspectiva acestor *lecții învățate*, POR SE va avea în vedere simplificarea procedurilor de accesare a fondurilor (ex. simplificarea evaluării cererilor de finanțare) și includerea clădirilor cu statut de monument în categoria activităților eligibile. POR SE va avea în vedere finanțarea unor intervenții care asigură o reducere semnificativă a consumului de energie. În cazul clădirilor rezidențiale, este necesară identificarea de soluții de sprijin a Asociațiilor de Proprietari pentru asigurarea

co-finanțării, astfel încât măsurile să poată fi mai atractive și mai eficiente.

Criteriile de prioritizare vor ține cont de sărăcia energetică și nivelul scăzut al performanței energetice. Cheltuielile de consolidare vor fi eligibile într-un procent limitat, fiind considerate cheltuieli conexe investiției principale. În cazul clădirilor cu risc seismic semnificativ, pentru care consolidarea va fi asigurată prin acțiunea 2.2 vor fi lansate apeluri dedicate numai în cazul în care sunt necesare intervenții semnificative pentru asigurarea eficienței energetice. Sprijinul financiar se va acorda în mod diferențiat, în funcție de economiile de energie realizate în cadrul proiectului.

POR SE are în vedere atingerea unui nivel de performanță energetică aferent clasei A din Certificatul de Performanță Energetică.

În cazul intervențiilor care vizează îmbunătățirea performanței energetice a **clădirilor rezidențiale**, se va încuraja/prioritiza accesul la finanțare luând în calcul criteriile care vizează: dimensiunea clădirii (nr. Apartamente, regim înalt), performanța energetică a clădirii, targetul proiectelor propuse (economie energetică de 40-60%), procentul proprietarilor cu venituri reduse.

Măsurile de eficiență energetică a **clădirilor publice** au ca scop reabilitarea energetică profundă (deep renovation). Vor fi eligibile toate tipurile de clădiri publice administrate de autoritățile publice, criteriile de prioritizare vizând: funcția socială (educație, sănătate, activități sociale etc), suprafața utilă a clădirii, intensitatea utilă a clădirii, intensitatea utilizării, targetul stabilit de reducere a emisiilor anuale echivalent, economie energetică de 40-60%).

Măsurile propuse pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor vor avea în vedere cele 2 pachete de renovare aferente SRT și vor fi condiționate și fundamentate pe baza recomandărilor auditului energetic și certificatelor de performanță energetică emise conform metodologiei de calcul a performanței energetice a clădirilor, precum și de certificate ex-post după realizarea intervențiilor și vor fi finanțate în baza PAED-urilor.

La nivelul Regiunii Sud-Est, sunt avute în vedere acțiuni care să sprijine beneficiarii publici și rezidențiali în pregătirea proiectelor (**facilitatea ELENA**). Pentru a încuraja utilizarea facilității ELENA, se **vor deschide apeluri de proiecte dedicate**.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni atât pentru sectorul rezidențial, cât și pentru clădirile publice se referă la:

- Îmbunătățirea eficienței energetice prin reabilitarea termică a elementelor de înălțare a unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile, reabilitarea și/sau modernizarea sistemelor electrice și sisteme de management energetic integrat pentru clădiri.
- Consolidarea capacității administrative a autorității de management și beneficiarilor în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare etc.

Acțiuni complementare proiectelor de îmbunătățire a eficienței energetice (limitat la 15% din valoarea eligibilă a proiectului):

- măsuri de consolidare/reabilitare a elementelor de construcție
- activități care contribuie la îmbunătățirea performanței energetice (ex reabilitare lift, realizare lucrări de bransare /rebransare a blocului/locuinței la sistemul centralizat de producere și furnizare a energiei termice; echipamente de monitorizare a consumului de energie pentru încălzire și apă caldă; modernizarea/eficientizarea sistemului de iluminat intern etc)
- măsuri conexe și orice alte activități care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului și/sau care includ lucrări de intervenție aferente investiției de bază (inclusiv măsuri care contribuie la îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități)
- audit energetic ex/post intervenție
- susținerea capacității de implementare a proiectului pentru beneficiarii publici (inclusiv costuri simplificate pentru managementul proiectului)

Complementaritate PORSE – PODD, POTJ, PAP, PNRR conform AP

PODD eficiență energetică sprijină îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari, creșterea eficienței energetice în sistemele de producere, transport și distribuție a energiei, precum și investiții cu privire la promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă.

POTJ are în vedere finanțări privind Investiții în noi capacități verzi de producție energie electrică din surse regenerabile de energie (eolian, fotovoltaic); investiții în dezvoltarea de Soluții inovative de stocare.

Prin PAP este acordat sprijin pentru investiții care pot viza inclusiv eficiența energetică a IMM din sectorul pescăresc în cadrul proiectelor de modernizare a acestora.

PNRR – *componenta 5 Valul renovării*, asigură eficiența energetică a clădirilor publice cat si rezidentiale - dubla finantare este avitată prin verificarea proiectelor depuse in raport cu cele finantate prin PORSE.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate instituțiile publice și părțile interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor.

- Entități publice locale/ centrale;
- Asociații de locatari/ locatarii din blocurile de locuințe;
- Locuitorii din Regiunea Sud-Est - mediul urban și rural care locuiesc în clădirile cu funcție rezidențială și/sau utilizează clădirile publice renovate energetic

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile *"Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights"*.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii clădirilor rezidențiale și publice la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces pentru toate tipurile de clădiri (rezidențiale și publice) și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a clădirilor publice pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

Investițiile în clădiri publice cu caracter social se vor implementa atât în mediul urban, cât și în mediul rural, contribuind astfel la susținerea incluziunii sociale și reducerea sărăciei energetice.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

În cadrul Acțiunii 2.1, toate investițiile vor viza inclusiv instrumentul teritorial **ITI Delta Dunării**. Astfel, investițiile în clădiri având funcție rezidențială, precum și în clădirile publice cu funcție administrativă se vor implementa în mediul urban. Investițiile în clădiri publice, se vor implementa atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

În teritoriul **ITI DD**, nevoile de reabilitare energetică a clădirilor publice sunt semnificative și în zona rurală, unde investițiile de acest tip au fost foarte reduse dată fiind capacitatea administrativă și financiară scăzută a autorităților publice locale. Prin urmare, POR SE va viza și acest teritoriu pentru a contribui la reducerea disparităților și la incluziune socială, prioritizând intervențiile dedicate infrastructurilor educaționale și sociale (școli, unități saniare, etc.).

Nu sunt avute în vedere instrumente de planificare teritorială privind dezvoltarea urbană.

Alocarea financiară pentru os b(i) nu se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Obiectivele privind eficiența energetică, cele legate de energie și climă precum cele legate de surse regenerabile, reducerea emisiilor de energie și gaze cu efect de seră sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțări la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal).

În acest context, POR SE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnațional la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MLDP, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027 pentru consolidarea capacităților de dezvoltare a politicilor publice în domeniul eficienței energetice.

În calitate de co-inițiator SUERD România, prin regiunile sale, își propune să participe activ la atingerea obiectivelor acestora pentru perioada 2021-2027 așa cum sunt ele definite în noul Plan de Acțiune. Astfel, Prioritatea 2 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritate 2 a SUERD care promovează eficiența energetică și utilizarea energiei regenerabile în clădiri (acțiunile 1 și 2 - AP2 „Energie sustenabilă”), precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul eficienței energetice. AM POR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilite ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE.

Mai mult, experiența Regiunii Sud-Est în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România – Bulgaria și România – Ucraina.

Totodată, Prioritatea 2 PORSE este aliniată cu Prioritatea 2 a Interreg VI B Danube, ambele susținând elemente integrate pentru conservarea patrimoniului cultural.

Intervențiile propuse sprijină și îndeplinirea obiectivelor SUERD, AP 2-Energie sustenabilă, acțiunea 2 – promovarea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în clădiri și încălzire sisteme incluzând încălzirea și răcirea centralizată și instalațiile combinate de căldură și energie electrică.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

PORSE va oferi împrumuturi parțial subvenționate, combinate cu granturi, pentru a sprijini eficiența energetică în locuințe individuale. Instrumentul financiar își propune să abordeze reticența investitorilor privați față de astfel de investiții.

PORSE va contribui la creșterea gradului de conștientizare privind beneficiile investițiilor prin utilizarea IF în eficiența energetică și creșterea apetitului pentru astfel de investiții.

Costul ridicat al îmbunătățirilor eficienței energetice a descurajat până acum investițiile private, prin urmare, sprijinul financiar public și conștientizarea sunt considerate necesare pentru a sprijini eficiența energetică și pentru a obține beneficiile socio-economice aferente. În principiu, se are în vedere utilizarea IF pentru implementarea activității privind *Îmbunătățirea eficienței energetice prin reabilitarea termică a elementelor de instalare a unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile, reabilitarea si/sau modernizarea sistemelor electrice si sisteme de management energetic integrat pentru cladiri*. Se estimează alocarea pentru acest IF a unui total de 20 de mil de euro (10 mil euro pentru blocurile de locuințe și 10 mil pentru locuințe individuale).

2.1.2.1.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
2	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 18	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	0	22.106
				RCO 19	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	mp	0	268.224

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicators de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
------------	-------------------	------	----------------------	--------	-----------------	-------------------	----------------------------------	-----------------	--------------	---------------------	------------------

2	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 26	Consum primar anual de energie (din care: gospodării, clădiri publice, firme, alții)	MWh/year	130.700,436	2019	71.885,239	Valori istorice; PNIESC
---	--	------	------------------------------	-----------	--	----------	-------------	------	------------	-------------------------

2.1.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	042	49,950,000
				045	99,900,000
				170	150,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	01	130,000,000
				05	20,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	08	31,000,000
				33	119,000,000

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	03	150,000,000

2.1.2.2. OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice

2.1.2.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic (acțiune strategică)

Teritoriul RDSE are un potențial seismic ridicat, aspect evidențiat de studiile de hazard seismic și de prevederile codului de proiectare seismică P100-1. Practic, în orice moment se poate produce un cutremur cu magnitudine mai mare de 7 în Zona Seismică Vrancea, la adâncimi între 60 și 180 km. Județele VN, BR, BZ sunt caracterizate macroseismic a_g 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.

RSE are un fond de cladiri important, construit anterior anului 1989. Conform datelor INS / Tempo, 2020, numai printre activele din domeniu public care găzduiesc servicii publice de importanță critică (sanatate, educatie) există peste 70 de unități medicale (spitale și policlinici) și peste 800 de unități de învățământ (primar, gimnazial, universitar) aflate în clădiri supuse riscului seismic.

Coroborate, aceste caracteristici locale indică faptul că investițiile pentru consolidarea clădirilor aflate în risc seismic reprezintă o măsură percepută de societate ca fiind deosebit de importantă, cu atât mai mult cu cât intervențiile de acest tip au fost limitate și sporadice într-un teritoriu extrem de vulnerabil la acest risc.

Prin POR 2014-2020 intervențiile pentru consolidarea clădirilor publice au fost limitate la 15% din valoarea cheltuielilor eligibile în cadrul proiectelor dedicate îmbunătățirii eficienței energetice. Aceste alocări, insuficiente având în vedere costul ridicat al acestui tip de intervenții, nu au permis realizarea unor lucrări de consolidare aprofundată.

Informațiile primite din partea autorităților publice locale urbane au relevat ca fiind prioritare 113 clădiri cu funcțiuni în domeniile sănătate și educație care necesită intervenții pentru consolidare aprofundată. Unele dintre acestea reprezintă clădiri de patrimoniu, caz în care intervențiile presupun respectarea unor norme speciale. Consolidarea clădirilor de patrimoniu este implicit mai scumpă și presupune un proces mai complex și de durată (autorizații suplimentare, verificarea proiectării și execuției de către experți în patrimoniu atestați de către Ministerul Culturii, etc.).

Criteriile de prioritizare a proiectelor vor viza: funcția socială (educație, sănătate, activități sociale etc), gradul de risc seismic, suprafața utilă a clădirii, intensitatea utilă a clădirii, intensitatea utilizării, targetul stabilit de reducere a emisiilor anuale echivalent CO₂ și a consumului anual de energie primară, gradul de creștere a performanței energetice.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- evaluarea structurală a clădirii pentru a determina nivelul său de vulnerabilitate seismică.
- consolidare structurală, conform expertizelor tehnice și ținând cont de viabilitatea economică a soluțiilor propuse
- măsuri conexe dedicate eficienței energetice în clădirile supuse consolidării, în limita a 15 % din valoarea eligibilă a proiectului
- alte activități conexe care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului și/sau care includ lucrări de intervenție aferente investiției de bază

OG nr.20/1994 definește cerințele pentru evaluarea structurală a unei clădiri pentru a determina nivelul său de vulnerabilitate seismică. În temeiul OG 20, clădirile încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa de risc seismic Rs I sunt eligibile pentru finanțarea lucrărilor de consolidare seismică din fonduri publice. Pe de altă parte, reglementările privind eficiența energetică specifică faptul că, pentru finanțare din fonduri publice, clădirile încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa de risc seismic Rs I, nu sunt eligibile.

De aceea, va fi avută în vedere lansarea unui apel de proiecte (în cadrul operațiunii 2.1), dedicat clădirilor consolidate (aflate inițial în RsI) prin această operațiune și care au nevoie de investiții semnificative pentru eficiență energetică.

La nivel național este în curs de elaborare *Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic 2050* care va urmări o abordare integrată, investițiile fiind aliniate cu Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung.

Complementaritate acțiune 2.2 PORSE cu PODD, PNRR

Intervențiile sunt complementare cu cele realizate prin Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) care va finanța riscul la inundații, secetă, eroziune costieră și sistemul de management al riscurilor.

PNRR susține proiecte de renovare integrată (eficiență energetică și consolidare seismică) atât pentru clădiri publice cât și pentru cele rezidențiale.

Acțiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene

Stabilirea acestei acțiuni a avut în vedere caracteristicile teritoriale ale regiunii, reducerea semnificativă a terenurilor împădurite și schimbările climatice care afectează teritoriul RDSE.

Creșterea suprafeței ocupate cu păduri este unul dintre obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizont 2030.

Degradarea mediului înconjurător manifestată în ultimele decenii prin modificări radicale ale geosistemelor pe spații mari, cu instalarea unor dezechilibre ecologice cronice impune luarea de măsuri urgente în vederea stopării și micșorării dezechilibrelor create. Vegetația forestieră constituie o adevărată barieră biologică atât împotriva poluanților de orice fel, cât și împotriva factorilor climatici dăunători. Crearea perdelelor forestiere de protecție contribuie la creșterea suprafeței împădurite și la ameliorarea climatică, economică și estetică-sanitară a terenurilor.

Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea solului și a căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte, contribuind totodată la menținere și creștere a biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrarea unui microclimat prielnic, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente.

Deși există cadrul legal pentru acest tip de investiții, prin programul național de realizare a perdelelor forestiere de protecție inițiat în 2002, doar 1% din suprafața impusă prin lege a fost plantată cu arbori. În conformitate cu prevederile art. 3 din Legea 289/2002, această acțiune este declarată de utilitate publică, iar perdelele forestiere de protecție declarate bun de interes național.

Înființarea de perdele forestiere contribuie la atingerea obiectivelor Pactului verde european și Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % în 2030 și de neutralitate climatică în 2050, precum și la îndeplinirea angajamentului UE de a spori absorbțiile cu ajutorul absorbantilor naturali și plantarea a cel puțin 3 miliarde de copaci suplimentari.

Teritoriul RDSE este în general afectat de schimbările climatice în ultimii ani, seceta, deșertificarea, vânturi dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsorile abundente și viscolul afectând major desfășurarea circulației rutiere.

Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea solului și a căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte sau a eroziunii, contribuind totodată la menținerea și protejarea biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrarea a unui microclimat prielnic, dar și la reducerea blocajelor de trafic generate de intemperii.

Plantarea perdelelor forestiere de-a lungul acestor drumuri județene/de interes local va contribui la reducerea eroziunii solului, reducerea vitezei vântului și a efectelor viscolului cu impact implicit asupra terenurilor agricole pe care distribuția zăpezii poate fi mai uniformă creșcând rezerva de apă a solului. Efectele pozitive asupra climatului local contribuie la combaterea efectelor secetelor excesive, ameliorarea regimului hidric edafic, reducând evaporația și transpirația la nivelul plantelor, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente.

Pe lângă influența pozitivă asupra condițiilor de climă, pădurile nou create pot contribui și la creșterea diversității biologice la nivel local prin refacerea habitatelor și ecosistemelor și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere.

Implementarea acestei operațiuni se va face prin proiecte inițiate de consiliile județene în parteneriat cu autoritățile locale care au în proprietate terenurile respective. În cazul în care vor fi necesare exproprieri, se vor asigura costurile de expropriere într-o marjă de maxim 10 % din costul investiției de baza. Terenurile pe care vor

fi înființate perdelele forestiere de protecție sunt, în general, terenuri cu destinație agricolă, urmând ca la momentul înființării plantației să fie schimbată categoria de folosință în forestier și incluse în fondul forestier național, administrat de Regia Națională a Pădurilor prin Direcțiile Silvice județene. Tipurile de masuri previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- elaborarea documentațiilor tehnice
- exproprierea terenurilor, după caz,
- lucrări de înființare a plantației,
- întreținerea plantațiilor pe o perioadă de maximum 6 ani, conform proiectului tehnic de împădurire,
- efectuarea a maximum două lucrări de îngrijire a arboretelor după închiderea stării de masiv.

Implementarea va avea în vedere prevederile legislației naționale (Legea nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție, Ordinul de ministru nr. 636 din 23 decembrie 2002 privind aprobarea Îndrumărilor tehnice silvice pentru înființarea, îngrijirea și conducerea vegetației forestiere din perdelele forestiere de protecție).

La nivel național, există cadrul legal pentru acest tip de investiții. În conformitate cu prevederile art. 3 din Legea nr. 289/2002 republicată, această acțiune este declarată de utilitate publică, iar perdelele forestiere de protecție constituie bun de interes național. Totodată, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 213/2013, a fost inițiat Sistemul Național al perdelelor forestiere de protecție. Prevederile legale în vigoare asigură durabilitatea investițiilor, stabilind obligații pentru deținătorii de perdele forestiere și responsabilități privind administrarea lor în sarcina Direcțiilor Silvice județene.

Acțiunea este complementară cu intervențiile finanțate prin PNRR, dedicate Campaniei naționale de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate instituțiile publice și părțile interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunilor 2.2 și 2.3.

- Entități publice locale/ centrale;
- Cetățeni, elevi studenți;
- angajați ai administrației publice locale;
- Cetățeni/antreprenori care tranzitează drumurile județene;
- Turiști.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile "Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights".

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În cazul operațiunii 2.2, intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii clădirilor publice la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a clădirilor publice pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

Investițiile în clădiri publice vor fi prioritizate având în vedere caracterul social/importanța comunitară, contribuind astfel la susținerea incluziunii sociale.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic vizează zonele urbane, inclusiv cele din teritoriul ITI Delta Dunării

Actiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene vizează tot teritoriul RDSE

Nu sunt avute în vedere instrumente de planificare teritorială privind dezvoltarea urbană.

Alocarea financiară pentru os b(iv) nu se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Nu este cazul.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.2.2.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
2	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastru și a	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	8S1	Cladiri publice care beneficiaza lucrari de consolidare	Nr.	0	
				RCO 26	Infrastructuri verzi construite sau	ha	0	

	rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice				optimizate pentru adaptarea la schimbările climatice				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
2	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	8S2	Populație care beneficiază de clădirile consolidate	Nr.					
				RCR 96	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva riscurilor naturale care nu sunt legate de clima și a riscurilor legate de activitățile umane	Nr					

2.1.2.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	060	20,583,204
				061	100,727,211

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	01	121,310,415

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	08	12,131,042
				33	109,179,373

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii	03	121,310,415

			riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice		
--	--	--	--	--	--

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.2.3. OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

2.1.2.3.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.4. Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate

În context urban, spațiul public are un rol esențial în transformarea orașelor și în definirea modului în care acesta este perceput de locuitori/vizitatori/utilizatori. Spațiul public este greu de definit și are caracteristici și elemente diferite în funcție de condițiile geografice și culturale. Pe măsură ce orașele și populația urbană continuă să se transforme, este necesară reexaminarea modului în care se folosește spațiul, cu precădere cel cu funcțiune publică, acesta reprezentând spațiul interacțiunii sociale, creativității, activităților economice și divertismentului, aspecte care contribuie la sporirea atractivității unui oraș.

Pe fondul intensificării traficului și a creșterii alarmante a poluării în mediul urban, sunt necesare măsuri urgente și consistente de atenuare a acestor efecte negative asupra sănătății și calității vieții locuitorilor. Spațiul verde are un rol esențial în această privință.

În Regiunea Sud-Est, 55,5% din populație trăiește în mediul urban, de cele mai multe ori în cartiere de blocuri care se confruntă cu probleme care țin de amenajarea improprie a spațiilor verzi, din punct de vedere al aspectului și al funcțiilor, dar și cu lipsa sau incoerența acestora.

Evoluția suprafețelor verzi a cunoscut, la nivel național, un trend ascendent în perioada 2011-2018.

La nivelul Regiunii Sud-Est, suprafața spațiilor verzi în mediul urban a crescut de la 2.243 ha la 2.835 ha, existând însă disparități însemnate în ceea ce privește dimensiunea și calitatea acestora, toate zonele urbane având nevoie de investiții în domeniu.

În anul 2018, RDSE ocupa locul 5 privind suprafața spațiilor verzi din mediul urban. Doar 6 localități urbane din regiune depășesc norma europeană privind spațiile verzi în mediul urban de 26 mp/locuitor, iar 14 localități au mai puțin de 10 mp/locuitor. Din cele 34 orașe ale Regiunii Sud-Est, doar 1 depășește suprafața de 52 mp/locuitor, recomandată de Organizația Mondială a Sănătății.

În anul 2018, în Regiunea Sud-Est erau 60 parcuri urbane, având o suprafață de 563,36 ha (3,74 mp/1000 loc.), iar suprafața spațiilor verzi raportată la populația rezidență este de 15,46 mp/locuitor la nivelul regiunii. Pentru a atinge suprafața spațiilor verzi de 26 mp/locuitor, în regiune trebuie construite spații verzi care să însumeze o arie de 1.655 ha.

De asemenea, în majoritatea orașelor există suprafețe de teren neutilizate, degradate, abandonate care contribuie la menținerea aspectului inestetic al unor zone din cadrul orașelor.

Odată cu ratificarea la nivel național a Cartei de la Leipzig pentru orașe europene durabile, printre altele, una dintre priorități este crearea și asigurarea unor spații publice de calitate. Astfel, în lumina multifuncționalității sale, infrastructura verde sprijină implementarea și respectarea legislației și politicilor UE, cum ar fi: protecția naturii, calitatea aerului, a apei, politicile de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice etc.

Infrastructura verde are rolul de a îmbunătăți calitatea vieții în multe moduri, abordând aspectele de mediu, sociale și economice, bazate pe utilizarea multifuncțională a capitalului natural.

Crearea/modernizarea unei infrastructuri verzi urbane în condiții de siguranță publică (elemente contribuie la reducerea riscului de vandalizare și infracționalitate) va facilita vizibilitatea localităților, va regla ecosistemul urban, va contribui la ameliorarea problemelor legate de schimbări climatice, managementul apelor și calitatea aerului și va spori atractivitatea locală și atașamentul cetățenilor față de localitate.

În integralitate, proiectele finanțate prin PORSE vor contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Proiectele finanțate prin PORSE vor implementa măsuri într-o manieră integrată, ținând cont de impactul cumulativ cu alte presiuni și amenințări din zona de implementare a proiectelor precum și de contribuția schimbărilor climatice.

Acțiunea finanțată în cadrul acestui obiectiv specific continuă eforturile investitoriale desfășurate în perioada anterioară de programare. Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- modernizarea/extinderea/crearea de spații verzi din intravilanul localităților urbane – investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:
 - spații verzi publice cu acces nelimitat (parcuri, grădini, scuaruri etc)
 - parcuri/păduri urbane/păduri-parc
 - amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber
 - spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor)
 - lucrări verzi, acoperisuri verzi, pereți verzi, terase/balcoane cu grădini și spații verzi etc.
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului (inclusiv elemente de siguranță, sustenabilitate, funcționare etc.)

În cazul în care vor fi necesare exproprieri/ achiziție de terenuri, se vor asigura costurile de expropriere într-o marjă de costuri adiacente de maxim 10% din costul investiției de bază. În cazul siturilor abandonate și al siturilor utilizate anterior pentru activități industriale care includ clădiri, această limită se majorează la 15 % (art.64 Reg Generale)

- susținerea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare a proiectelor (inclusiv costuri simplificate pentru managementul proiectului).

Intervențiile vor avea în vedere interdependența acțiunilor și dezvoltarea ecosistemului urban în ansamblu, rezultatele și beneficiile pe termen lung, nevoile și provocările zonelor, încurajarea spiritului civic și a colaborării între mediul public și privat.

Se va urmări respectarea art. 67 alin. (3) CPR cu privire la parcurgerea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, iar proiectele care intra sub incidența Directivei 92/43(CEE) vor face obiectul procedurii de evaluare adecvate privind efectele potențiale asupra Siturilor Natura 2000.

Complementarități cu programe naționale

În ceea ce privește biodiversitatea și infrastructura verde, prin POR-uri se are în vedere finanțarea regenerării spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane și modernizarea / extinderea altor spații urbane, iar prin **PODD** finanțarea conservării biodiversității în ariile Natura 2000, a conectivității ecologice și a ecosistemelor degradate. De menționat este faptul că pentru toate proiectele de infrastructură, de exemplu, în domeniul transporturilor din POT/POR-uri menținerea și refacerea infrastructurii verzi va reprezenta o preocupare majoră.

Referitor la siturile poluate, complementaritatea este asigurată cu **PODD și POTJ**. Astfel, prin POR-uri se urmărește finanțarea în timp ce prin PODD este avută în vedere inventarierea și investigare preliminară și detaliată a siturilor potențial contaminate. Totodată, prin POTJ sunt avute în vedere investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate, în funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție justă.

Complementaritatea cu **PNRR** este asigurată, evitându-se dubla finanțare prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PORSE, în raportul cu cele finanțate prin PNRR, în domeniul componentei C2- Paduri și protecția biodiversității.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă:

- locuitorii din mediul urban al Regiunii Sud-Est;
- vizitatori.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acestora, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile "Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights".

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va

încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile se vor implementa în mediul urban.

În cadrul Acțiunii 2.4, toate investițiile vor viza inclusiv instrumentul teritorial **ITI Delta Dunării**.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestei priorități se aplică instrumente teritoriale, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060; investițiile finanțate prin intermediul acestui obiectiv specific sunt adresate **zonelor urbane**: municipii reședința de județ, municipii și orașe.

Investitiile tip infrastructura verde, promovate prin PORSE printr-o abordare integrata, complementar cu alte tipuri de investitii si surse de finantare, vor contribui la o dezvoltare durabila a municipiilor si oraselor, in concordanta cu rolul acestuia in rețeaua urbana nationala si regionala.

Accesarea fondurilor va fi realizata pe baza SIDU/SDU si de justificari bazate pe dovezi in ceea ce priveste oportunitatea si rolul investitiilor in ansamblul dezvoltarii.

Alocarea financiară pentru os (vii) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Abordarea integrata a dezvoltarii urbane vizeaza municipiile reședința de județ, municipiile si orasele din RDSE, si pune accentul pe interventii integrate pentru imbunatatirea infrastructurii verzi.

Fondurile alocate municipiilor reședința de județ vor beneficia de sume pre-locate prin apeluri necompetitive, repartizate in conformitate cu reglementarile OUG 156 din 3 septembrie 2020, privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile.

Conform aceluiași OUG, fondurile alocate municipiilor si oraselor se repartizeaza pe baza de competitie de proiecte.

Municipiile reședințe de județ vor avea apeluri dedicate; celelalte municipii si orase vor avea apeluri competitive, iar depunerea de proiecte va fi sustinuta de listarea acestora intr-o strategie integrata de la nivel local/regional.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Inteventiile identificate prin PORSE Actiunea 2.4 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțari la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal). În acest context, PORSE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier si transnational la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MDLPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027

Astfel, prin Axa prioritara 2 va aduce o contributie directă si tangibila la actiunile Ariei Prioritate 6 a SUERD Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului (acțiunea 4- Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării), precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul infrastructurii verzi. Mai mult, experienta Regiunii Sud-Est in programele

transfrontaliere este una bogata prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din aceasta zona in programe precu Romania – Bulgaria, Romania - Moldova si Romania – Ukraina.

Actiunile propuse sprijina indeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunarii, AP 6- Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului, Actiunea 4 – Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În ceea ce privește tipurile de intervenții cuprinse în cadrul Actiunii 2.4. nu exista suficient potential pentru utilizarea instrumentelor financiare. Interventiile planificate, caracterizate prin beneficii sociale ridicate, sunt de o asemenea natura incat nu se pot genera venituri sau economii suplimentare care sa le faca atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin in cadrul acestor tipuri de actiuni va fi grantul nerabursabil.

2.1.2.3.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
2	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 36	Infrastructura verde care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât schimbările climatice	Ha	0	100

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
2	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 95	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate	Nr.	0	2021	120,000	Portofoliul de proiecte al potențialilor beneficiari	

2.1.2.3.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	079	15,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
----------------	------	----------------------	-------------------	-----	-----------------

2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	01	15,000,000
---	------	------------------------------	--	----	------------

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	08	1,214,221
				18	13,785,779

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	03	15,000,000

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.3. Prioritatea 3 - O regiune cu emisii de carbon reduse

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁷
☒ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.3.1. OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

2.1.3.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în localitățile urbane prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila.

Regiunea Sud-Est se confrunta cu numeroase provocari in ceea ce priveste calitatea mediului urban si mobilitatea urbana. In anul 2018, un procent de 10,69% din totalul **transportului local de pasageri** existent la nivel national se desfasoara in mediul urban din Regiunea Sud-Est, iar ponderea deplasarilor efectuate cu mijloace de transport motorizat este de aproximativ 51,73%, in timp ce ponderea deplasarilor efectuate cu mijloace de transport public este de doar 17,73%.

Calitatea transportului public ramane problematica, fiind afectata in special de vechimea mijloacelor de transport si lipsa sistemelor de management al serviciului.

⁷ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

Investitiile in ceea ce priveste transportul public electric sau ecologic sunt insuficiente fata de nevoile existente, astfel incat transportul public sa poata deveni o alternativa viabila pentru transportul cu autoturismul personal.

Expansiunea urbana necontrolata este una din principalele provocari in orasele mari, infrastructura de transport nefiind adaptata pentru a sustine numarul ridicat zilnic de deplasari dinspre si catre zonele periurbane /centru. Trama stradala in noile zonele periurbane este nerierarhizata si nemodernizata, iar legaturile cu orasele mari sunt putine si suprasolicitate.

Utilizarea solutiilor verzi de transport este in crestere, in special in marile aglomerari urbane, iar facilitarea adoptarii rapide a mobilitatii electrice poate contribui semnificativ la atingerea obiectivelor legate de reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera si a poluarii.

De asemenea, o infrastructura eficienta pentru transportul public urban, intra si interjudetean, va aduce beneficii imediate pentru mediu, o mai buna mobilitate a fortei de munca si conectivitate cu centrele economice, comerciale, turistice etc.

La nivelul regiunii exista o mare nevoie de **dezvoltare/extindere/modernizare a liniilor de transport public curat**, care sa raspunda nevoilor de deplasare a cetatenilor in raport cu domiciliul/locul de munca/petrecerea timpului liber etc. Luand in considerare directiile de dezvoltare si extindere a sistemelor de transport public la nivelul oraselor/municipiilor/zona periurbana/metropolitana, este evident ca **parcul de mijloace de transport** cu emisii zero de GES(carbon-free) trebuie **modernizat/extins** pentru a putea raspunde cererii de transport in continua crestere. Parcul de mijloace de transport public existente in anul 2018 la nivelul Regiunii Sud-Est este alcatuit din 74 tramvaie, 26 troleibuze, 743 autobuze si microbuze.

Pentru stimularea extinderii sistemului de transport public curat este necesar ca autoritatile publice locale sa implementeze si o **retea de infrastructura publica pentru incarcarea vehiculelor electrice**.

Concomitent, este necesara dezvoltarea si implementarea **sistemelor de transport inteligente si a sistemelor de management al traficului**. Lipsa preponderenta a acestora la nivelul urban al regiunii contribuie la dificultatea de a intelege si gestiona deplasarea in mediul urban.

Ponderea **ciclismului** in mediul urban al Regiunii Sud-Est este foarte redusa – 4,69%, fiind influentata de lipsa unei infrastructuri de ciclism care sa ofere siguranta biciclistilor, precum si datorita geometriei restrictive a drumurilor nationale (zonele inter-urbane) si locale (in localitatile mici). In acest sens, pentru a creste ponderea modalitatilor active de transport este nevoie de extinderea infrastructurii de biciclete (ex:bike-park, sisteme de inchiriat biciclete - bike-sharing, statii self-care etc.)

In ceea ce privesc **deplasarile pietonale**, problemele cu care se confruntă orașele sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze între ele zonele orașului. O rețea integrată de alei pietonale și piste de biciclete ar trebui să acopere întregul oraș, acordându-se o atenție deosebită traseelor de la/către: universități, școli, parcuri, locuri de interes turistic și cultural, centre de birouri, centre comerciale, instituții publice, etc

Ciclismul si mersul pe jos reprezinta cel mai "curat" mod de transport din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de sera și prezintă avantaje pentru mediul înconjurător și sănătate.

Infrastructura de transport per ansamblu (statii si mijloace de transport, trotuare, intersectii etc) este slab dezvoltata. Trebuie sustinute proiecte integrate de accesibilizare a spatiului de mobilitate urban, care vor avea ca rezultat cresterea sigurantei spatiului urban, gestionarea eficienta a traficului (inclusiv rezidential),

prioritizarea transportului public, descurajarea transportului auto individual și încurajarea traficului nemotorizat.

Intervențiile în cadrul POR 2014-2020 au vizat acțiuni dedicate mobilității urbane, cum ar fi achiziția de mijloace de transport ecologice și dezvoltarea transportului public alternativ – piste de biciclete și alei pietonale, pe baza planificării investițiilor din PMUD-uri.

Principalele lecții învățate cu privire la aspectele orizontale se referă în principal la necesitatea alocării unei perioade insuficiente de timp pentru pregătirea apelurilor, în special pentru operațiuni complexe, limitarea poverii administrative asupra beneficiarilor, asigurarea de sprijin constant beneficiarilor, implicarea comunității în proiectele de dezvoltare urbană.

Printre principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate mobilității: în unele PMUD-uri, măsurile incluse au fost fragmentate, insuficient corelate între ele, neasigurând o abordare integrată a coridoarelor de mobilitate urbană, a pistelor de biciclete și asigurarea transportului inter-modal.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport și infrastructura necesară acestora, inclusiv depouri, stații de autobuz/tramvai/troleibuz, stații intermodale pentru transportul public, soluții de tip park & ride;
- Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi
- Dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane (management trafic, aplicații trafic, e-ticketing etc)
- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate: dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, zone semi-pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc.;
- Dezvoltarea coridoarelor de mobilitate urbană durabilă (prin dezvoltarea unor trasee dedicate cu prioritate transportului public de călători, inclusiv a benzilor dedicate transportului în comun, a liniilor de tramvai - acolo unde este cazul, reconfigurarea fluxurilor de circulație prin stabilirea de senzori unici, reconfigurarea spațiilor prin includerea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate – piste de bicicliști, zone pietonale care să asigure legătura între stațiile de transport în comun sau accesul pietonilor la coridorul de mobilitate, toate acestea în conformitatea cu soluțiile identificate și validate în cadrul Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă aprobate la nivelul fiecărei autorități publice locale / zone metropolitane).
Coridorul de mobilitate urbană durabilă reprezintă o circulație importantă, nouă sau în curs de reconfigurare, din rețeaua stradală care include cel puțin următoarele elemente: transport public cu bandă dedicată, piste pentru biciclete sau coridoare pietonale. Astfel, coridoarele de mobilitate pot include intervenții în modernizarea/reabilitarea/extinderea infrastructurii rutiere utilizate prioritar de transportul public urban curat de călători, crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public de călători; configurarea/reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane deservite de transportul public de călători, pentru prioritizarea transportului public de călători, cu bicicleta și pietonal, accesibilizarea infrastructurii de transport pentru toate categoriile de persoane;
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectelor;
- susținerea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare (inclusiv costuri simplificate pentru managementul proiectului).

La nivelul Regiunii Sud-Est, sunt avute în vedere acțiuni care să sprijine beneficiarii publici în pregătirea proiectelor, în conformitate cu prevederile OUG 88/2020, documentații finanțate prin POAT 2014-2020. Pentru aceste proiecte, se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Proiectele vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante: SIDU, PMUD, SIDDD

Complementarități între programe naționale și programe regionale

În ceea ce privește mobilitatea urbană, există complementaritate între POR-uri, POT și POTJ, respectiv între finanțările urbane din POR privind creșterea utilizării transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologice, dezvoltarea infrastructurii urbane curate și infrastructura pentru combustibili alternativi și cele din POT privind trenurile metropolitane, metroul și materialul rulant, iar în POTJ vor fi finanțate investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice, precum și achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban.

Complementaritatea cu PNRR este asigurată, evitându-se dubla finanțare prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PORSE, în raport cu cele finanțate prin PNRR, în domeniul componentei C4 – Transport sustenabil.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul tinta vizat:

- UAT-uri din mediul urban – atât municipii reședința de județ, cât și orașe mici și mijlocii
- UAT-uri ale municipiilor reședința de județ în parteneriat cu ADI/Consilii Județene/comune din Zona Metropolitană Constanța
- Locuitorii din mediul urban din Regiunea Sud-Est
- Turiști/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile "Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights".

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investitiile se vor implementa in **mediul urban**.

In cadrul Actiunii 3.1, toate investitiile vor viza inclusiv instrumentul teritorial **ITI Delta Dunarii**.

Pentru interventiile finantate in cadrul acestei prioritati se aplica instrumente teritoriale, in baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art. 22c si 23 din regulamentul CPR; investitiile finantate prin intermediul acestui obiectiv specific sunt adresate zonelor urbane: municipii resedinta de judet, municipii si orase.

Investitiile care vizeaza mobilitatea urbana, promovate prin PORSE printr-o abordare integrata, complementara cu alte tipuri de investitii si surse de finantare, vor contribui la o dezvoltare durabila a municipiilor si oraselor, in concordanta cu rolul acestuia in reseaua urbana nationala si regionala.

Accesarea fondurilor va fi realizata pe baza Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbana (SIDU) si a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabila (PMUD) elaborate si implementate de catre municipii/orase/zone metropolitane.

Alocarea financiară pentru os (vii) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Abordarea integrata a dezvoltarii urbane vizeaza municipiile resedinta de judet, municipiile si orasele din Regiunea de dezvoltare Sud-Est, si pune accentul pe interventii integrate pentru imbunatatirea infrastructurii verzi.

Fondurile alocate municipiilor resedinta de judet vor beneficia de sume pre-alocate prin apeluri necompetitive, repartizate in conformitate cu reglementarile *OUG 156 din 3 septembrie 2020, privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile*.

Conform aceluiasi OUG, fondurile alocate municipiilor si oraselor se repartizeaza pe baza de competitie de proiecte.

Municipiile resedinte de judet vor avea apeluri dedicate; celelalte municipii si orase vor avea apeluri competitive, iar depunerea de proiecte va fi sustinuta de listarea acestora intr-o strategie integrata de la nivel local/regional.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Inteventiile identificate prin PORSE Actiunea 3.1 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțari la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal). În acest context, PORSE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier si transnational la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MDLPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027

Astfel, prin Axa prioritara 3 va aduce o contributie directa si tangibila la actiunile Ariei Prioritate 4 a SUERD – Imbunatatirea mobilitatii si a conectivitatii, precum și consolidarea capacitații autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul infrastructurii verzi. Mai mult, experienta Regiunii Sud-Est in programele transfrontaliere este una bogata prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din aceasta zona in programe precum Romania – Bulgaria, Romania - Moldova si Romania – Ukraina.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În ceea ce privește tipurile de interventii cuprinse în cadrul Actiunii 3.1, nu există suficient potențial pentru utilizarea instrumentelor financiare. Interventiile planificate nu pot genera venituri sau economii suplimentare care sa le faca atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin

în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerambursabil.

2.1.3.1.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
3	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 56	Lungimea liniilor de tramvai și metrou reconstruite sau modernizate	Km	0	14
				RCO 57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	Nr. pasageri	0	8.280
				RCO 58	Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	km	0	270
				RCO 59	Infrastructuri pentru carburanți alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	Nr.	0	100
				RCO 60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	Nr.	0	3

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicators de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
3	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 62	Număr anual de pasageri ai transporturilor publice	Nr.	106.357.000	2019	111.674.850	Valori istorice, portofoliul de proiecte al potențialilor beneficiari (exPMUD)	
				RCR 63	Numărul anual de utilizatorii ai liniilor de tramvai și de metrou noi/modernizate	Nr.	8.590.000	2020	8.847.700	Valori istorice, portofoliul de proiecte al potențialilor beneficiari (ex.PMUD)	
				RCR 64	Numărul anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	Nr.	71.085.746	2019	74.640.033	Valori istorice, portofoliul de proiecte al potențialilor beneficiari (exPMUD)	

2.1.3.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	081	50,449,917
				082	91,947,875
				083	30,109,693

				084	3,372,005
				086	4,291,643
				170	150,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	01	180,321,133

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	02	19,491,359
				18	160,829,774

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	03	180,321,133

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.4. Prioritatea 4 - O regiune accesibilă

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁸
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.4.1. OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

2.1.4.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T

Investiția de bază în structura căii de rulare are drept scop mărirea vitezei de deplasare, creșterea portanței, îmbunătățirea semnalizării orizontale și verticale, realizarea de lucrări pentru îmbunătățirea siguranței rutiere, creșterea conectivității la rețeaua TEN-T, asigurarea protecției mediului etc.

Se au în vedere intervenții pentru DJ sau trasee compuse din DJ care asigură conectivitatea directă/ indirectă la rețeaua TEN-T.

⁸ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

Vor fi finanțate proiectele care îndeplinesc criteriile de selecție cu privire la numărul de utilizatori (pasageri-km/an), impactul economic, conectivitatea cu rețeaua TEN-T, creșterea siguranței rutiere, proiectele fiind avizate de MTI.

Este avută în vedere construirea/amenajarea/reabilitarea de infrastructuri adecvate care să faciliteze deplasările pietonale în afara părții carosabile (piste pentru biciclete și trotuare în intravilanul localităților traversate de DJ) pentru creșterea siguranței deplasărilor velo și pietonale (acolo unde situația din teren o permite). Lucrările de artă aflate pe traseul DJ care se execută pentru a-i asigura continuitatea au o importanță specială, datorită riscurilor create de degradarea acestui tip de construcții, iar reabilitarea/modernizarea lor, coroborată cu investițiile în lucrări de apărări de maluri va asigura o reziliență sporită în cazul inundațiilor. Astfel, se va avea în vedere construirea/modernizarea/ reabilitarea de poduri și podețe, realizarea de apărări de maluri în zona podurilor, modernizarea/construirea de rigole moderne pentru scurgerea apelor meteorice.

Sunt preconizate și investiții pentru protejarea investiției de bază de condițiile meteo extreme pe lungimea DJ și/sau intervenții pentru stabilizarea structurii drumului în zonele supuse pericolului de alunecare.

Pentru stimularea transportului public se vor construi/moderniza stațiile de transport public aflate pe traseul DJ, iar în localitățile deservite de DJ se va asigura un acces facil către gările feroviare, fluviale, după caz.

Sunt vizate următoarele tipuri de activități:

- modernizarea și reabilitarea (pentru îmbunătățirea parametrilor relevanți - creșterea vitezei, siguranței rutiere, portanței etc.) rețelei de DJ care asigura conectivitatea, directă (DJ/trasee compuse din mai multe DJ legate direct) sau indirectă (DJ/trasee legate de rețea prin intermediul unui DN modernizat) cu rețeaua TEN-T
- construirea/modernizarea/reabilitarea sensurilor giratorii, pasarelelor pietonale, podurilor, a pasajelor rutiere precum și a stațiilor pentru transport public pe traseul DJ
- construirea lucrărilor noi de artă ca parte a DJ, în funcție de soluțiile tehnice propuse
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști pe traseul DJ (trasee pietonale și piste pentru bicicliști unde situația din teren o permite), inclusiv semnalistică verticală și orizontală pentru treceri de pietoni, cu alimentare fotovoltaică
- realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului față de efectele generate de condiții meteorologice extreme – inundații, viscol etc.

Nu se vor finanța activități de înlocuire/ reabilitare/ relocare a rețelelor de utilități din corpul drumului.

Acțiunea 4.2 ITI Investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor, cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, coroborate cu infrastructura de acostare din arealul ITI DD

Din cauza caracterului de rezervație naturală și caracteristicilor mediului acvatic, impropriu pentru dezvoltarea și întreținerea unei rețele de drumuri locale, legătura cu și între 7 dintre localitățile DD este posibilă numai pe căile navigabile interioare, conform PMN în DD. Conform datelor statistice, în anul 2020 10.631 persoane locuiau în cele opt UAT-uri din DD, 20% dintre acestea lucrând în afara așezării. 20% din numărul total de elevi care locuiesc în aceste UAT-uri învață în alte localități, singurul mod de transport fiind pe apă. Serviciul public de transport naval este disponibil pe circa jumătate din lungimea căilor navigabile pe 5 rute separate și se desfășoară cu dificultate din cauza navelor flotei îmbătrânite care nu respectă pe deplin cerințele medii, insuficiente și inadecvate condițiilor climatice extreme (îngheț, secetă, debit extrem al fluviului Dunărea). Infrastructura de acostare este în mare parte degradată, ineficientă (cheuri cu acostare indirectă) și inadecvata cerințelor actuale de siguranță pentru navele de agrement și de transport persoane din DD.

În anul 2019 au fost transportați 96.522 călători. Este necesară organizarea unui sistem de transport public naval pentru persoane între localitățile din interiorul DD în conformitate cu prevederile legale. Îmbunătățirea sistemului de transport public naval și a facilitatilor de acostare va aduce beneficii atât turiștilor, cât și locuitorilor.

Investițiile propuse vor fi realizate în conformitate cu PMN DD și vor viza, în principal, următoarele acțiuni:

- achiziționarea de nave performante energetic, adaptate nevoilor de transport public, pentru a satisface cerințele actuale ale mediului și siguranța pasagerilor (locuitori+turiști)
- construirea/modernizarea/reabilitarea facilitatilor de acostare a navelor de transport pasageri, ambarcațiuni de agrement, sistemele de ancorare și îmbarcare / debarcare a pasagerilor.

Acțiunile POR sunt **complementare cu acțiunile propuse prin POT, PNNR și PNS** și coerente cu obiectivele strategice identificate în MPGT și asigurarea conectivității la nivel național. Linia de demarcație dintre acestea este trasată prin anvergura proiectelor finanțate.

POR SE va finanta cresterea gradului de accesibilitate, prin realizarea de investitii in legaturi rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T, iar prin POT se vor finanta TEN-T rutier, infrastructura rutiera nationala. TEN-T feroviar, infrastructura feroviara nationala, imbunatatirea mobilitatii nationale, transport multi-modal, cai navigabile si porturi, siguranta rutiera.

PNS vizează dezvoltarea și modernizarea unor rețele de drumuri de interes local în zone rurale pentru îmbunătățirea conectivității.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 4.1: Grupul țintă vizat în principal, este reprezentat de utilizatorii infrastructurii rutiere de transport reabilitate, ca obiect al intervenției (agenți economici și locuitori).

Acțiunea 4.2 ITI DD : Grupul țintă îl reprezintă pasagerii (locuitori+turiști) care utilizeaza transportul public naval din arealul ITI DD.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale în vigoare. Investițiile propuse contribuie la punerea în aplicare a principiilor 2 Egalitatea de gen și 5. Locuri de muncă sigure și adaptabile din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât prin îmbunătățirea accesibilității infrastructurii, dar mai ales a efectului preconizat asupra creșterii economice și a numărului de locuri de muncă, se creează premisele pentru asigurarea egalității de gen. Astfel, în linie cu Obiectivul de dezvoltare durabilă 5 al UNDP privind egalitatea de gen, îmbunătățirea accesibilității și a condițiilor economice vor sprijini obiectivele de creștere a accesului femeilor la locuri de muncă. Urmare a creșterii accesibilității, inclusiv a numărului de locuri de muncă, se estimează că se va îmbunătăți inclusiv participarea persoanelor care fac parte din grupuri vulnerabile la activități socio-economice. De asemenea, investițiile programului vor contribui la punerea în aplicare a principiilor 3 Egalitatea de șanse, 17 Incluziunea persoanelor cu handicap și 20 Accesul la servicii esențiale din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât se va asigura faptul că orice persoană are dreptul la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii disponibile publicului, mai ales la serviciile esențiale (cum sunt transporturile), dar și, după caz, la servicii

adaptate nevoilor persoanelor cu handicap care să le permită să participe activ pe piața muncii și în societate (îmbunătățirea accesibilității infrastructurii). Nu în ultimul rând, prin îmbunătățirea accesibilității, investițiile vor sprijini inclusiv măsurile inițiativei Garanția pentru tineret, de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, mai ales din zonele rurale, din regiunile mai slab conectate și din grupurile sociale cele mai vulnerabile.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea 4.2 ITI vizează teritoriul **ITI DD** prin intervenții dedicate achiziționării de nave performante energetic adaptate nevoilor de transport public precum și realizării infrastructurii de acostare pentru a satisface cerințele privind siguranța pasagerilor.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile propuse prin POR SE 2021-2027 se află în sinergie cu intervențiile propuse în cadrul programelor INTERREG în vederea creșterii mobilității transfrontaliere. Astfel programul INTERREG VI-A România-Bulgaria vizează îmbunătățirea, extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere cu impact transfrontalier ridicat, lucrări de modernizare a infrastructurii care duc la feriboturi, îmbunătățirea și dezvoltarea nodurilor și conexiunilor intermodale. SUERD își propune finalizarea proiectelor prioritare TEN-T (feroviar și rutier) care traversează regiunea Dunării. POR finanțează intervenții pentru dezvoltarea de legături rutiere secundare reabilite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (DJ, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua TEN-T).

Totodată intervențiile la nivel regional ale POR se află în sinergie cu programele comunitare: MIE/CEF (în sensul în care obiectivul principal al MIE este de a promova punerea în aplicare a proiectelor care contribuie la completarea Rețelei TEN-T), Orizont (competitivitatea industrială în domeniul transporturilor, transport curat și mobilitate inteligentă, transport ecologic, mai eficient, competitiv, sigur și rezilient) și Invest EU (Infrastructură durabilă în domeniul transportului care contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu sau de sustenabilitate socială ale EU).

De asemenea, intervențiile POR SE contribuie la realizarea unui transport sustenabil, în acord cu documentele UE - Pactul Verde European;

- Politicile climatice ale Uniunii Europene;
- Planul Uniunii Europene privind obiectivele climatice pentru 2030;
- Strategia Europeană de Mobilitate Durabilă și Inteligentă.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.4.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
4	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate –non TEN- T	km	0	203.13
				8S3	Numărul navelor de transport pasageri	nr	0	6

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
4	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 55	Utilizatori anuali de drumuri nou construite, reconstruite, îmbunătățite sau modernizate	Pasageri-km/an	1.385.646,29	2021	1.524.210,92	MYSMIS	
				8S4	Utilizatori anuali de transport public naval	Pasageri/an	119.419	2018	134.408,4	PMN DD	

TEN-T și a mobilității transfrontaliere											
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.4.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	093	165,632,594
				116	35,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	01	200,632,594

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și	08	35,000,000
				33	165,632,594

			intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere		
--	--	--	--	--	--

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	03	200,632,594

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.5. Prioritatea 5 - O regiune educată

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁹

⁹ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.5.1. OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line

2.1.5.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Evaluările de impact ale POR, analiza multidimensională cât și literatura de specialitate, indică faptul că mediul de învățare este esențial pentru siguranța elevilor și confortul acestora și că supraglomerarea sau condițiile improprii afectează procesul de învățare.

Se vor finanța cu precădere investiții în învățământul primar și gimnazial din mediul urban și rural, care vor viza reducerea abandonului școlar, supraaglomerarea, creșterea accesului la educație al elevilor aparținând unor grupuri marginalizate, reducerea decalajelor între rural și urban privind accesul la educație de calitate și evoluția demografică a populației școlare, pentru a asigura sustenabilitatea și eficiența investițiilor pe termen mediu și lung.

Vor fi încurajate investițiile în învățământul profesional și tehnic care promovează colaborarea cu mediul de afaceri, pentru desfășurarea activităților de practică, ucenicie, astfel încât să se asigure o pregătire a elevilor corelată cu nevoile pieței muncii.

Investițiile în infrastructura educațională din învățământul terțiar vizează îmbunătățirea bazei materiale și a dotărilor la standarde comparabile cu universitățile europene, în concordanță cu competențele cerute pe piața locală și regională și în acord cu nevoile de specializare inteligentă.

Investițiile din POR SE vor fi, de asemenea, integrate/complementare cu măsurile din programele operaționale naționale.

Astfel, investițiile (pentru cele 6 județe și ITI) din POR SE vor fiacompaniate, după caz de acțiuni privind implicarea comunității, având în vedere că o parte dintre aceste măsuri se desfășoară în prezent:

- planificarea intervențiilor de finanțare cu parteneriate ale asociațiilor de părinți, directorilor de școli și cadrelor didactice; măsuri care asigură, după caz, consilierea/informarea și sprijinirea părinților;
- asigurarea serviciilor de mediere școlară/consiliere pentru comunitățile defavorizate unde beneficiază o mare parte din comunitățile de romi din județele regiunii în vederea prevenirii părăsirii timpurii a școlii, metodist, instructor sportiv, asistent medical;

-achiziționarea de tablete pentru desfășurarea cursurilor on-line;
-elevii cu CES au acces la serviciile de consiliere și asistență psihopedagogică și de terapie a tulburărilor de limbaj, prin cabinetele de consiliere psihopedagogică și centrele logopedice interșcolare din unitățile de învățământ și la servicii educaționale de sprijin prin profesorii itineranți;
-acordarea de burse sociale/de studiu/de performanță, acordarea de tichete de grădiniță, asigurarea școlii de după școală (inclusiv cu masă caldă) pentru susținerea participării la procesul educațional a copiilor din grupuri vulnerabile, în toate județele regiunii.

Având în vedere aceste aspecte, următoarele tipuri de acțiuni vor primi finanțare:

Acțiunea 5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului obligatoriu

- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ primar și gimnazial, din mediul urban și rural, inclusiv condiții de acces pentru persoane cu dizabilități, care să asigure condiții de siguranță și funcționare pentru respectarea unor standarde minime;
- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ special: Centre pentru educație incluzivă, aparținând Consiliilor Județene.

Acțiunea 5.2 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea infrastructurii învățământului profesional și tehnic, inclusiv în sistem dual (cu excepția liceelor cu profil agricol), dotarea atelierelor școlare cu echipamente didactice/aparatură pentru practica elevilor, dotarea laboratoarelor și condiții de acces pentru persoane cu dizabilități, din mediul urban și rural.

Acțiunea 5.3 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale universitare de stat, în special prin investiții în dotarea laboratoarelor. Se vor finanța inclusiv condiții de acces pentru persoane cu dizabilități.

Intervențiile sunt **complementare** cu acțiunile din **POEO** care vizează creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională a cadrelor didactice, adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic. **POIDS** asigură intervenții pentru combaterea abandonului școlar, reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili, precum și centre de servicii integrate pentru tineri. **POCIDIF** are în vedere investiții pentru digitalizarea în educație la nivel național (platformă unică care să asigure desfășurarea unitară a procesului educațional în mediu online; laboratoare/hub-uri/infrastructura mobilă pentru popularizarea științei și a tehnologiei; platformă integrată care să cuprindă procese din învățământ-înscrisere electronică în toate formele de învățământ, eliberare documente electronice, diplome, certificate, adeverințe, etc.; infrastructură, inclusiv wireless, pentru asigurarea accesului la internet în toate școlile din învățământul pre-universitar). **PNRR** finanțează complementar investiții în dotarea unităților de învățământ preuniversitar cu echipamente IT, laboratoare de informatică, hub-uri tehnologice de tip SMART LAB-uri, construcția de școli noi în zonele de creștere demografică (urban și rural). Se vor finanța dotarea atelierelor școlară din școlile ÎPT, campusuri profesionale integrate noi, pentru mediul universitar, construirea sau reabilitarea și dotarea spațiilor clădirilor campusurilor universitare: cămine, cantine, spații de lectură și recreere, infrastructură și dotări, dedicate studenților proveniți din medii socio-economice defavorizate. În mediul rural, **PNS** finanțează modernizarea infrastructurii pentru învățământul cu specific

agricol și învățământul dual de tip parteneriat între școli tehnice (agricole) și ferme-unități de procesare/IMM-uri, în general, Sprijinirea infrastructurii educaționale și a acțiunilor de încurajare a participării la procesul de învățare pe baza nevoilor identificate din teritoriul LEADER, complementar cu sprijinul prin POIDS – DLRC pentru măsurile soft aferente infrastructurii finanțate prin PNS-LEADER.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă vizat este reprezentat de:

- elevii din regiune;
- studenții din regiune.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind **egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale** în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.

POR SE va asigura îndeplinirea acestor obiective la nivelul intervențiilor finanțate, prin includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă, origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale pentru persoanele cu mobilitate redusă /dizabilități, prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupuri sanitare, la sălile de clasă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

În cadrul acestui obiectiv specific se acordă alocare dedicată pentru tipurile de acțiuni care vor viza teritoriul **ITI Delta Dunării** și care vor include investiții în învățământul primar și gimnazial din mediul urban și rural, care vor viza reducerea abandonului școlar, supraaglomerarea, creșterea accesului la educație al elevilor aparținând unor grupuri marginalizate, reducerea decalajelor între rural și urban privind accesul la educație de calitate și evoluția demografică a populației școlare, pentru a asigura sustenabilitatea și eficiența investițiilor pe termen mediu și lung.

Vor fi încurajate investițiile în învățământul profesional și tehnic care promovează colaborarea cu mediul de afaceri, pentru desfășurarea activităților de practică, ucenicie, astfel încât să se asigure o pregătire a elevilor corelată cu nevoile pieței muncii.

Pe teritoriul ITI Delta Dunării este necesară în continuare finanțarea infrastructurii școlare inclusiv și dotarea acesteia, a unităților de învățământ profesional și tehnic pentru o largă paletă de domenii de formare profesională și calificări, la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi și care să poată oferi un nivel de formare profesională adecvat și competitiv.

Având în vedere aceste aspecte, următoarele tipuri de acțiuni vor primi finanțare:

Acțiunea 5.1 ITI Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului obligatoriu

- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ primar și gimnazial, din mediul urban și rural, inclusiv condiții de acces pentru persoane cu dizabilități, care să asigure condiții de siguranță și funcționare pentru respectarea unor standarde minime.

Acțiunea 5.2 ITI Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea infrastructurii învățământului profesional și tehnic, inclusiv în sistem dual (cu excepția liceelor cu profil agricol), dotarea atelierelor școlare cu echipamente didactice/aparatură pentru practica elevilor, dotarea laboratoarelor, bibliotecilor și condiții de acces pentru persoane cu dizabilități, din mediul urban și rural.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

POR SE se află în sinergie cu **INTERREG Programul Transnațional Dunărea** care finanțează în cadrul OS (ii) Dezvoltarea de modele educaționale inovatoare, programe, instrumente practice și materiale pentru a sprijini educația incluzivă pentru cursanții defavorizați; Educație digitală și la distanță inovatoare cu soluții electronice pentru a atenua dezavantajele din mediul rural, pentru a oferi formare profesională și pentru a combate exodul de inteligență și schimbul de cunoștințe; Schimbul de experiență în elaborarea și dezvoltarea modelelor și sistemelor de educație și formare profesională incluzivă. **INTERREG România-Ucraina** finanțează infrastructura pentru învățământul primar, secundar și terțiar; Sprijin pentru dezvoltarea abilităților digitale, pentru învățământul primar, secundar și terțiar. **INTERREG România-Moldova** finanțează infrastructura pentru învățământul primar, secundar și terțiar; Sprijin pentru dezvoltarea abilităților digitale, pentru învățământul primar, secundar și terțiar. **Programul INTERREG Europe** este structurat pe baza obiectivului specific „o mai bună guvernare a cooperării” (Regulamentul (UE) 1060/2021 Interreg, articolele 14 și 15)-ca obiectiv unic și general al programului. Concentrarea asupra obiectivului unic specific Interreg implică faptul că **beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale, atât timp cât acesta intră în sfera politicii de coeziune**, adică urmăresc obiectivele de politici stabilite prin articolul 5 din Regulamentul UE 1060/2021.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.5.1.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
------------	-------------------	------	----------------------	--------	-----------------	-------------------	--------------------------	--------------

5	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 67	Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	Persoane (elevi/studenti)	0	25,500
---	--	------	------------------------------	--------	---	---------------------------	---	--------

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
5	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR71	Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate	Utilizatori/ an	21,610	2021	25,500	MYSMIS proiecte	

	line									
--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.5.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	122	20,305,447
				123	25,000,000
				124	25,227,625

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	01	70,533,072

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin	08	9,576,070
				33	60,957,002

			promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line		
--	--	--	---	--	--

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	03	70,533,072

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.5.2. OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

2.1.5.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

În anul 2019, la nivelul Regiunii SE regăsim 11 Centre de Agreement/Baze Turistice funcționale, din cele 62 la nivel național. Acestea sunt structuri fără personalitate juridică care fac parte din patrimoniul destinat activității de tineret conform art. 30 alin (1) al Legii Tinerilor nr. 350/2006 cu modificările și completările în vigoare. Ținând cont de faptul că destinația lor este stabilită prin Legea Tinerilor nr. 350/2006 cu modificările și completările în vigoare, indiferent de modul în care proprietatea asupra centrelor de agreement este administrată, ele trebuie să își păstreze destinația pentru organizarea activităților de tabere pentru copii și tineri (turism pentru tineret).

Centrele de agreement sunt administrate în principal de către Direcțiile Județene de Tineret și Sport ale Ministerului Tineretului și Sportului (MTS). În lipsa

investițiilor în modernizarea și echiparea lor, aceste tabere oferă doar condiții minime de funcționare, unele dintre aceste obiective, chiar dacă se află în zone cu o valoare peisagistică deosebită, nu pot fi valorificate la adevăratul lor potențial din lipsa infrastructurii de acces, de recreere sau a celei necesare derulării activităților educative.

Tipurile de acțiuni prevăzute în cadrul acestui obiectiv vizează:

Actiunea 5.4 Dezvoltarea taberelor școlare / centrelor de agrement pentru elevi și tineri

- Intervenții în modernizarea, reabilitarea și dotarea taberelor școlare/centre de agrement

Sunt avute în vedere intervenții privind spațiile de cazare, spații de luat masa, spații pentru activități educaționale și de agrement/recreere terenuri de sport, alte spații pentru activități sportive, săli de conferință/eventimente etc.), amenajări/dotări interioare și exterioare.

Se va avea în vedere un apel distinct, necompetitiv de proiecte pentru tabăra școlară din județul Constanța, pentru care documentația tehnică este pregătită prin POAT și un apel competitiv de proiecte, la care solicitanții de finanțare vor fi UAT-urile din regiune, inclusiv zona ITI.

Scopul acestor intervenții este de a contribui la creșterea incluziunii socio-profesionale a copiilor și tinerilor aflați în risc de sărăcie și excluziune socială, a copiilor și tinerilor cu nevoi speciale prin creșterea accesului la servicii de calitate și programe de educație formală și non-formală acordate în centrele de agrement (tabere școlare).

Intervențiile sunt **complementare** cu acțiunile din **Strategia de Dezvoltare a Infrastructurii Turistice a Ministerului Tineretului și Sportului 2020-2025** care au ca scop creșterea calității infrastructurii și a serviciilor oferite în centrele de agrement/baze turistice (tabere) și cu **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Turismului (SNDTS) 2019-2030**, care de asemenea, ia în calcul îmbunătățirea infrastructurii turistice pentru taberele școlare (obiectivul 1.1 și obiectivul 1.3).

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă vizat este reprezentat de:

- copii, elevi, tineri.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Programul urmărește aplicarea principiilor orizontale privind **egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale** în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor Programul va asigura îndeplinirea acestor obiective la nivelul intervențiilor finanțate, prin includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă, origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale și de recreere pentru persoanele cu mobilitate redusă / dizabilități prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare / recreere / cazare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu

dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupuri sanitare, la sălile de clasă / activitățile de recreere.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Nu este cazul

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Nu este cazul

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.5.2.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
5	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Situri culturale și turistice (nr.)	0	3

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicators de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
5	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Vizitatori/an (nr.)	1.930	2019	2.180	<i>MYSMIS</i>	

2.1.5.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	127	5,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	01	5,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	33	5,000,000

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	03	5,000,000

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.6. Prioritatea - 6 O regiune atractivă

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ¹⁰

¹⁰ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.6.1. OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

2.1.6.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 6.1 - Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului

Abordarea dezvoltării urbane integrate prin PORSE prevede un sprijin complementar și sinergic prin intermediul investițiilor disponibile în cadrul mai multor priorități și obiective specifice (Prioritatea 2 – Actiunea 2.4, Prioritatea 3 – Actiunea 3.1 și Prioritatea 6 – Actiunea 6.1) și va avea în vedere principiile dezvoltării urbane durabile, integrarea sectorială, spațială și teritorială, guvernanta multi-nivel și abordarea partenerială, fiind implementată în baza SIDU.

RDSE cuprinde 34 unități administrativ teritoriale urbane, din care 11 municipii și 23 orașe. Majoritatea municipiilor și orașelor se găsesc în județul Constanța. În prezent, toate cele 11 municipii și 6 orașe au realizat strategii integrate de dezvoltare urbană (SIDU), unele fiind în stadiu de actualizare. Constanța are elaborat SIDU la nivelul întregului teritoriu metropolitan, care integrează teritoriul municipiului reședință de județ (Constanța), 5 orașe (Navodari, Ovidiu, Murfatlar, Eforie, Techirghiol) și 10 comune, constituite în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Constanța.

Acțiunea are în vedere intervenții referitoare la: **turism, patrimoniu cultural și regenerare urbană.**

Provocarile cu care se confruntă centrele urbane – economice, sociale, demografice și de mediu – sunt interconectate și se manifestă diferit de la o categorie de orașe la alta, precum și de la un oraș la altul. Astfel, o dezvoltare urbană durabilă poate fi atinsă numai în măsura promovării unei abordări strategice integrate care să combine măsuri privind **renovarea fizică a zonelor urbane, cu cele privind protecția mediului, dezvoltare și mobilitate verde, valorificarea potențialului turistic și a patrimoniului**, într-o abordare participativă cu implicarea tuturor actorilor relevanți de la nivel local.

Potențialul turistic din zona urbană a litoralului Mării Negre este important, una din provocările actuale fiind reabilitarea spațiilor deschise din stațiunile turistice

care au suferit o degradare accentuată.

Contribuția turismului la PIB-ul regional, care se ridică la cca. 19,3% (peste media națională de 18,42%), se situează încă mult sub potențialul existent.

În ciuda investițiilor realizate în perioadele anterioare de programare, infrastructura publică de turism este în continuare precară, fiind într-o stare avansată de degradare (calele de circulație, parcarile, spațiile verzi și recreative, fațadele clădirilor, etc.).

Investițiile în infrastructura publică de turism, concentrate în stațiunile turistice de pe litoral (6 localități urbane au statut de stațiune turistică și balneară), abordate în mod strategic și integrat, vor constitui baza pentru activități economice viitoare, sprijinindu-se astfel crearea de locuri de muncă, cu impact direct asupra reducerii sărăciei, dezvoltării orașelor și creșterii atractivității acestora.

Conform *Listei monumentelor Istorice din România*, **10% din totalul monumentelor la nivel național** se regăsesc în Regiunea de dezvoltare Sud-Est. În **zona urbana** se regăsesc un număr de 963 monumente (236 clasă A și 727 clasă B), iar în **zona rurală** 1.324 monumente (322 clasă A și 1.002 clasă B).

Starea majorității monumentelor este precară, iar atractivitatea siturilor de patrimoniu cultural sau a activităților legate de acestea este scăzută din prisma vizitatorilor. O bună parte dintre acestea necesită conservare, protejarea sau investiții pentru dezvoltarea și valorificarea lor prin includerea în circuite turistice.

Investițiile în **patrimoniul cultural din zona urbana**, precum și în infrastructuri culturale, promovate printr-o abordare integrată, cu luarea în considerare a aspectelor de mediu, economice și sociale, vor conduce la regenerarea urbană și creșterea atractivității, contribuind astfel la dezvoltarea sustenabilă socio-economică durabilă a centrelor urbane. Prin intervenții punctuale și strategice, cu rolul de a garanta folosirea responsabilă și eficientă în utilizarea a obiectivelor reabilitate, patrimoniul poate să producă mecanisme de dezvoltare locală din zona publică și privată.

În același timp, *SDTR* evidențiază faptul că „toate așezările urbane necesită investiții care să le crească atractivitatea, astfel încât să își poată menține populația și să poată juca rolul de polarizare a teritoriului învecinat” prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale și dezvoltarea unor **spații publice urbane de calitate**.

Barometrul urban realizat de BM (2020), arată că sunt necesare investiții integrate de regenerare urbană în **spațiile publice** și infrastructura edilitară, care pot îmbunătăți atât atractivitatea zonelor, cât și calitatea vieții cetățenilor.

PORSE are în vedere prioritizarea intervențiilor pentru regenerarea urbană prin criterii care să asigure sinergia cu cele pentru dezvoltarea spațiilor verzi, asigurarea mobilității și integrarea zonelor cu valoare turistică/de patrimoniu cultural.

Beneficiarii publici au fost susținuți în pregătirea proiectelor prin POAT 2014-2020 - în conformitate cu prevederile OUG 88/2020). Pentru aceste proiecte pregătite de autoritățile publice, se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni, în zonele urbane, se referă la:

- *îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zonele urbane care dispun de un potențial turistic valoros, respectiv centre istorice, faleze*). De asemenea, pot fi finanțate proiecte inovative de diversificare a serviciilor și activităților oferite turistilor cu scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice.
- *dezvoltare și punerea în valoare a stațiunilor turistice urbane, balneare și balneoclimaterice* prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică aferentă.

- *conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și istoric și dezvoltarea serviciilor aferente (ex. restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea, extinderea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural; construire/ modernizarea / reabilitarea / extinderea / dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre);*
- *regenerarea urbana și securitatea spațiilor publice vizează activitățile de reabilitare integrată a spațiilor publice urbane (inclusiv infrastructura tehnico-edilitară aferentă) în zone precum: spații din interiorul ansamblurilor de locuințe (cartiere), zone de fațadă, maluri, zone istorice, rezidențiale periferice, locuri de joacă pentru copii, scuaruri, pietoni, alei pietonale, piste de biciclete, mobilier urban, utilități publice, camere de supraveghere video, facilități wi-fi, etc. .*

In mod integrat prin proiectele de regenerare urbana, se va finanta și infrastructura verde (parcuri, scuaruri, grădini, spații verzi, culoare verzi)..

Se pot finanta într-un procent de maximum 10 % din cheltuielile eligibile ale proiectului, reabilitarea strazilor care asigură accesul la obiectivul turistic, ca activități conexe investiției de bază.

- sprijin pentru creșterea capacității administrative a AM-ului și a organismelor implicate în executia fondurilor, în etapa de programare și implementare

Printre principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate domeniului valorificării resurselor turistice și ale patrimoniului se referă la următoarele aspecte:

- Intervențiile realizate în cadrul POR 2014-2020 care au vizat infrastructuri turistice și restaurarea obiectivelor de patrimoniu, au reprezentat un interes ridicat pentru autoritățile locale, dar investițiile au fost fragmentate, fără a exista o abordare coerentă și integrată. Restaurarea punctuală a unor monumente fără impact turistic nu a adus valoare adăugată.

- Concentrarea fondurilor în regiunile cu potențial turistic deja dovedit (tradițional) produce efecte sinergice semnificative. Abordarea strategică de tip ofensivă, care nu doar să construiască pe puncte tari și oportunități dar să și valorifice la maximum avantajele naturale/ patrimoniale de care deține, dă cele mai bune rezultate pentru obiective care vizează creșterea numărului de turiști (nu salvarea patrimoniului disparat cu valoare intrinsecă).

- Impactul local a fost mai bun în cadrul intervențiilor care au putut integra obiective turistice cu valoare istorică, cu existența unor obiective cu specific regional și rare la nivel național și chiar european.

- Intervențiile specifice reabilitării și conservării clădirilor de patrimoniu au o probabilitate foarte ridicată de apariție a unor situații neprevăzute: în timpul lucrărilor fiind descoperite noi probleme care impun lucrări adiacente. Aceste tipuri de finanțări trebuie să aibă un procent mai ridicat pentru cheltuieli neprevăzute.

Complementaritatea - Investițiile propuse prin PORSE sunt complementare cu acțiunile din cadrul programelor naționale:

- **POIDS** prevede activități ce se adresează valorificării și promovării patrimoniului cultural local prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)
- **POCIDIF** urmează să finanțeze digitalizarea în cultură (incluzând: echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată).
- **PAP** – susține investiții în turismul și în patrimoniul cultural al acestora (prin strategiile de dezvoltare a zonelor pescărești).
- **PNS 2021-2027**, unde se vor finanța intervenții aferente patrimoniului, care vor fi prevăzute în strategiile de dezvoltare locală elaborate de Grupurile de Acțiune

Locală, pe baza nevoilor identificate – prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER este format din UAT – Comune și UAT orașe cu maximum 20.000 de locuitori.

- **PNRR** - in domeniul componentei C11 -Turism si cultura.Dubla finantare va fi evitată prin verificarea proiectelor depuse spre finantare din PORSE, in raportul cu cele finantate prin PNRR.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor tematică, toate instituțiile publice și părțile interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor.

- locuitorii din zona urbana a Regiunii Sud-Est deserviti de infrastructura imbunatatita
- instituțiile publice care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor
- turisti/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile ”Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights”.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii publice vizată la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

După caz, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență / capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea vizează zonele urbane și teritoriul ITI Delta Dunării. Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestei acțiuni se aplică instrumente teritoriale, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile, art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060.

Alocarea financiară pentru os (i) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Dezvoltarea urbana integrata se va realiza in baza SIDU/SDU prin abordare strategica, integrata a investitiilor din cadrul OP2- infrastructura verde, mobilitate si OP5 – regenerare urbana, conservarea patrimoniului si dezvoltarea turismului.

Implementarea investițiilor se va realiza în zona urbană de pe teritoriul **ITI Delta Dunării**, pe baza SIDDDDD și a strategiilor de dezvoltare urbană ale orașelor din teritoriu.

SIDU/SDU vor verificate in privinta respectării condițiilor minime stipulate de CPR (UE) 2021/1060.

În privința principiului parteneriatului în elaborarea și implementarea strategiilor, autoritățile publice locale vor explica, în auto-evaluarea transmisă odată cu strategia, modalitatea prin care partenerii sunt implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiilor teritoriale integrate. Respectarea principiului parteneriatului va constitui un criteriu de verificare în grila de validare a SIDU/SDUE.

În ceea ce privește guvernanta, în funcție de abordarea teritorială a strategiei integrate teritoriale vizate, selecția strategică și prioritizarea proiectelor se realizează de către Consiliul Local și/sau alta structură decizională a parteneriatului. În cazul ITI Delta Dunării, guvernanta va fi asigurată de ADIDD.

Listele de proiecte vor fi incluse în strategiile de dezvoltare teritoriale, în urma unui proces de prioritizare, realizat respectând principiul parteneriatului.

Fondurile alocate municipiilor reședință de județ și municipiilor vor beneficia de sume pre-locate prin apeluri necompetitive, repartizate în conformitate cu reglementările *OUG 156/2020*. Conform aceluiași OUG, fondurile alocate orașelor se repartizează pe baza de competiție de proiecte.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La acest moment, există un interes accentuat la nivelul Comisiei Europene, evident și la nivelul instrumentelor de finanțare națională, regională sau transfrontalieră, privind necesitatea de a implementa intervenții axate pe stimularea regenerării urbane, a patrimoniului cultural și a industriei turistice, grav afectate de pandemie. Recent a fost lansat conceptul „un nou Bauhaus European”, un vast plan de regenerare a zonelor urbane în contextul efectelor pandemiei de COVID 19 și a luptei împotriva schimbărilor climatice în conformitate cu Pactului Verde European (Green Deal).

Intervențiile POR SE sunt sinergice, în limita impusă de particularitățile zonei, cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional (e.g. programul

transfrontalier România-Bulgaria, Program Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, programul transnațional Dunărea).

În vederea transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă, oferind un nivel ridicat de trai pentru comunitățile locale, POE SE contribuie la obiectivele Ariei Prioritare 3 SUERD - Cultură, Tursim, Oameni pentru Oameni, coordonată de România alături de Bulgaria.

AM POR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilite ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform *Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE*.

De asemenea, o atenție deosebită în conturarea intervențiilor propuse în cadrul acestui os va fi acordată Noii Carte de la Leipzig – Puterea transformatoare a orașelor pentru binele comun. Adoptată recent, Noua Cartă de la Leipzig oferă un document-cadru de politici cheie pentru dezvoltarea urbană durabilă în Europa. Carta subliniază faptul că orașele trebuie să stabilească strategii de dezvoltare urbană integrate și durabile și să asigure implementarea lor pentru orașe în ansamblu, de la zonele sale funcționale până la cartiere și zone periurbane.

Intervențiile PORSE sunt sinergice cu Programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, precum și cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR), Aria Prioritară 3. Turism și cultură., Acțiunea 1: Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor EUSDR din domeniile culturii, naturii și turismului, Acțiunea 2. Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării, Acțiunea 6. Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.6.1.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
6	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 74	Populație acoperită de proiectele din strategiile integrate de dezvoltare teritorială	Nr.	0	780,363
				RCO 75	Strategii integrate de dezvoltare teritorială sprijinite	Nr	0	10
				RCO 77	Număr de situri culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Nr.	0	15
				RCO 114	Spațiu deschis creat sau reabilitat în zonele urbane	Mp	0	120,000

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator[255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
6	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 77	Vizitatori ai siturile culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Nr	60.000	2019	66.000	Valori istorice	

2.1.6.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului	79	5,000,000
				165	25,564,912

			natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	166	24,850,000
				168	44,730,000
				170	600,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului	01	100,744,912

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului	02	8,155,104
				18	92,589,808

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului și formarea la distanță și on-line	03	100,744,912

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea

articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.6.2. OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane

2.1.6.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 6.2 – Valorificarea potentialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane

Stregiile de dezvoltare județene identifica turismul și patrimoniul cultural și natural ca fiind *domenii cu potential semnificativ pentru dezvoltare locală, transformatoare pentru regenerarea comunităților și reducerea disparităților, mai ales în zonele non-urbane.*

Punerea în valoare a **patrimoniului cultural și natural** contribuie la creșterea coeziunii teritoriale și poate întări identitatea locală, fiind și sursa importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale. Acțiunile educative și culturale, care să promoveze **patrimoniul antropic și natural** sunt foarte limitate la nivel regional. Prin intervenții punctuale și strategice, cu rolul de a garanta folosirea responsabilă și eficientă în utilizarea a obiectivelor reabilite, patrimoniul poate să producă mecanisme de dezvoltare locală din zona publică și privată.

Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării subliniază potențialul semnificativ al teritoriului pentru dezvoltarea unui turism durabil, de calitate, bazat pe natură și cultură și necesitatea integrării acestuia în economia locală. În acest sens este identificată nevoia de infrastructuri turistice și trasee adecvate care să permită accesul la siturile naturale și să faciliteze explorarea acestora și cunoașterea culturii locale, precum și activități independente precum observarea păsărilor (birdwatching), drumețiile, ciclismul, călăria, sporturile nautice etc.

Investitiile realizate în perioadele anterioare de programare au fost sporadice și abordate prea puțin integrat cu oportunitățile locale (patrimoniul natural și cultural, tradiții culturale, religioase, folclorice, gastronomice, etc.). De aceea impactul economic și social a fost nesemnificativ. Infrastructura publică de turism este în continuare precară, fiind într-o stare avansată de degradare, obiectivele turistice sunt puțin promovate și neintegrate în circuite tematice atractive, iar lipsa de conectivitate constituie un impediment major.

Valorificarea durabilă a mediului rural prin turism necesită investiții în resursele care vor transmite experiențe autentice, atractive și competitive în raport cu destinațiile rurale cunoscute la nivel european. Potențialul cultural variat reprezentat de situri arheologice, case memoriale, muzee, biserici, manastiri etc ar putea fi introduse într-un circuit turistic, cu impact asupra dezvoltării locale având potențial de a deveni noi atracții sau destinații turistice de nișă (nautic, viniviticol, ecumenic, nautic etc).

Promovarea resurselor și beneficiilor pentru sănătate pe plan național și internațional oferite de stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice aflate în zona non-urbană, poate contribui suplimentar la creșterea atractivității acestora.

Conform *Listei monumentelor Istorice din Romania*, **10% din totalul monumentelor la nivel național** se regasesc în RRDSE; 2287 monumente listate, dintre care 558 elemente de clasa A, cu valoare națională sau universală și 1.729 elemente de clasa B, reprezentative pentru patrimoniul local.

Pe lângă acestea, pe teritoriul RDSE există zona non-urbană de litoral de-a lungul Mării Negre și **situl Delta Dunării** înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO, clasificat ca *rezervație a biosferei* la nivel național în România și ca *parc național* în taxonomia internațională a IUCN, protejat prin convenția RAMSAR ca *zona umedă de importanță internațională*, precum și *sit Natura 2000*. Pentru aceste teritorii, investițiile trebuie să vizeze în special protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural autentic.

Principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate valorificării resurselor turistice și ale patrimoniului reflectă:

- interesul ridicat pentru APL, dar fără a exista o abordare coerentă și integrată - restaurarea punctuală a unor monumente fără impact turistic nu a adus valoare adăugată.
- concentrarea fondurilor în zone cu potențial turistic deja dovedit (tradițional) produce efecte sinergice semnificative.
- impactul local a fost mai bun în cadrul intervențiilor care au putut integra obiective turistice cu valoare istorică, cu existența unor obiective cu specific regional și rare la nivel național și chiar european.

Implementarea intervențiilor în zonele non-urbane, se bazează pe abordarea integrată trebuie demonstrată prin strategiile integrate de dezvoltare județene, elaborate de autoritățile publice, cu implicarea tuturor actorilor relevanți la nivel local, cu respectarea condițiilor și prevederilor art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060. Se va acorda prioritate zonelor defavorizate care dispun de potențial turistic și care, prin investițiile propuse, vor putea reduce disparitățile de dezvoltare prin crearea de locuri de muncă și reducerea sărăciei.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni, în zonele non-urbane, se referă la:

- *îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zonele non-urbane care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv proiecte inovative, de diversificare a serviciilor și activităților oferite turistilor, în scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice.*
- *dezvoltare și punere în valoare a stațiilor turistice, balneare și balneoclimatice din zonele non-urbane, prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică aferentă.*
- *conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, natural și istoric și dezvoltarea serviciilor aferente (ex. restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea, extinderea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural; modernizarea / reabilitarea / extinderea / dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre); se are în vedere promovarea inițiativelor pentru conservarea/integrarea în specificul local, revizualizarea și promovarea activelor turistice tradiționale.*
- *suținerea capacității administrative a AM-ului și a organismelor implicate în executia fondurilor, în etapa de programare și implementare*

Complementaritatea - Investițiile propuse pentru turism, cultură și patrimoniu cultural și sunt complementare cu acțiunile din următoarele programe naționale:

- **POIDS** prevede activități ce se adresează valorificării și promovării patrimoniului cultural local prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC),
- **POCIDIF** urmează să finanțeze digitalizarea în cultură (incluzând: echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată).
- **PAP** este concentrat pe dezvoltarea sectorului pescăresc, în special a IMM-urilor, care pot primi sprijin pentru inovare, digitalizare, eficiență energetică, conservarea și refacerea biodiversității, formare profesională. Prin strategiile de dezvoltare a zonelor pescărești, PAP poate susține investiții în turism și patrimoniu cultural.
- **PODD** susține intervențiile pentru refacerea și conservarea biodiversității
- **PNS** finanțează intervenții aferente patrimoniului, care vor fi prevăzute în strategiile de dezvoltare locală prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER este format din UAT – Comune și UAT orașe cu maximum 20.000 de locuitori.
- **PNRR** -componenta C11 -Turism si cultura, obiectivul (1) promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism. Una dintre rutele turistice susținute vizează refacerea peisajului cultural din Delta Dunării în vederea creșterii atractivității zonei. Dubla finanțare va fi evitată prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PORSE, în raportul cu cele finanțate prin PNRR,

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

- Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor tematică, toate instituțiile publice și părțile interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor.
- locuitorii din zona non-urbana a Regiunii Sud-Est deserviti de infrastructura imbunatatita
 - instituțiile publice
 - părți interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor
 - turisti/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile "Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights".

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va

încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii publice vizată la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

După caz, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență / capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea vizează zonele non-urbane, inclusiv teritoriul ITI Delta Dunării. Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestei acțiuni se aplică instrumente teritoriale, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile, art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060.

Implementarea investițiilor se va realiza în **zonele non-urbane** din regiune, în baza strategiilor de dezvoltare locală și/sau strategiilor județene care includ capitole dedicate dezvoltării turismului și patrimoniului cultural și antropic.

Implementarea investițiilor se va realiza în zona non-urbană de pe **teritoriul ITI Delta Dunării**, pe baza Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La acest moment, există un interes accentuat la nivelul Comisiei Europene, evident și la nivelul instrumentelor de finanțare națională, regională sau transfrontalieră, privind necesitatea de a implementa intervenții axate pe stimularea regenerării patrimoniului cultural și a industriei turistice, grav afectate de pandemie.

Intervențiile POR SE sunt sinergice, în limita impusă de particularitățile zonei, cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional (e.g. programul

transfrontalier România-Bulgaria, Program Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, programul transnațional Dunărea).

Totodată, este sprijinit obiectivul specific INTERREG EUROPE 2021-2027, „o mai bună guvernare a cooperării” privind consolidarea capacității instituționale, legat de implementarea comunicării la nivelul regiunilor de frontieră și intensificarea cooperării dintre cetățeni și instituții pentru dezvoltarea și coordonarea macroregională și schimbul de bune practici

În vederea transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă, oferind un nivel ridicat de trai pentru comunitățile locale, POR SE contribuie la obiectivele Ariei Prioritare 3 SUERD - Cultură, Tursim, Oameni pentru Oameni, coordonată de România alături de Bulgaria. AM POR SE va fi parte a viitoarei rețele de autorități care va fi stabilită ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor

incluse în programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE. Intervențiile PORSE sunt sinergice cu Programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, precum și cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR), Aria Prioritară 3. Turism și cultură, Acțiunea 1: Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor EUSDR din domeniile culturii, naturii și turismului, Acțiunea 2. Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării, Acțiunea 6. Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.6.2.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
6	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 75	Strategii integrate de dezvoltare teritorială sprijinite	Nr.	5	5
				RCO 77	Număr de situri culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Nr.	0	10

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicators de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
6	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 77	Vizitatori ai siturile culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Nr	15,000	2019	16,500	Valori istorice	

2.1.6.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	78	10,000,000
				165	13,744,912
				166	23,000,000

				167	13,000,000
--	--	--	--	-----	------------

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	01	59,744,912

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	04	20,000,000
				20	39,744,912

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în	03	59,744,912

			domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane		
--	--	--	---	--	--

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

2.2.1. Prioritatea 7 – Asistență tehnică

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) din RDC

2.2.1.1. Intervenția fondurilor

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC

Personalul ADR/ AM POR SE are o experiență bogată, o parte dintre angajați lucrând în domeniul fondurilor europene încă din perioada de pre-aderare a a României la UE. Activitatea desfășurată în cadrul OI POR pe parcursul a două perioade programare, specializările implicite acesteia, precum și cunoașterea nevoilor beneficiarilor la nivel local, au îmbunătățit continuu expertiza acestora. Este important ca resursa umană existentă să fie pastrată și valorificată, în condițiile în care mediul privat poate deveni mai atractiv pentru aceste persoane, dacă se oferă o salarizare mai competitivă și condiții de lucru mai bune, ca și sectorul public care a devenit atractiv ca urmare a modificărilor apărute în domeniul salarizării funcționarilor publici.

Asistența tehnică la nivelul POR SE va avea în vedere un plan de măsuri pentru finanțarea cheltuielilor de funcționare ale AM și implementare a POR, cu accent pe profesionalizarea personalului, asigurarea funcționării sistemului de management și control, comunicare și informare, îmbunătățirea capacității de implementare inclusiv la nivelul beneficiarilor, precum și asigurarea unui cadru partenerial transparent și participativ.

Cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020.

Astfel, pentru perioada 2012-2027 mecanismele de implementare, tipurile de investiții finanțate, criteriile de eligibilitate vor trebui stabilite clar, în termen scurt. Elaborarea ghidurilor solicitantului în paralel cu definitivarea programului poate devansa termenul de depunere a proiectelor.

Sistemul de raportare și comunicare între autoritățile programului și în relația cu beneficiarul trebuie simplificat și digitalizat. Integrarea bazelor de date pentru extragerea automată a informațiilor și a rapoartelor, atât la nivel de proiect în relația directă cu beneficiarul, cât și la nivel de program poate simplifica și eficientiza monitorizarea și evaluarea POR.

Capacitatea administrativă a beneficiarilor publici în a pregăti proiecte mature și a le implementa eficient trebuie susținută având în vedere ponderea acestei categorii de beneficiari la nivelul alocării POR.

Comunicarea și cooperarea inter-instituțională s-au dovedit aspecte esențiale pentru succesul implementării. În acest sens, este nevoie de asigurarea unor mecanisme funcționale între beneficiarii proiectelor și autoritățile / instituțiile cu atribuții de politică publică (de ex. în domeniul educației).

Conform prevederilor art.36 din Regulamentul (UE) 1060/ 2021, obiectivul asistenței tehnice este de a asigura utilizarea și administrarea eficientă și eficace a fondurilor UE, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea, instruirea.

Se are în vedere posibilitatea utilizării costurilor simplificate în vederea eficientizării sistemului de implementare în conformitate cu prevederile art 54, lit b din Regulamentul (UE) 1060/ 2021.

Elaborarea planului de măsuri privind Asistența Tehnică pentru POR SE va viza:

Asigurarea funcționării sistemului de management și control pentru implementarea și monitorizarea eficientă a POR, inclusiv:

- sprijin pentru programare, pregătire/ lansare ghiduri, inclusiv elaborarea unor documente suport/ orientări pentru beneficiari;
- sprijin pentru selecție, evaluare tehnică și financiară, monitorizare, management financiar, control și audit proiecte.
- achiziția de bunuri și servicii necesare desfășurării activităților specifice AM POR
- asigurare de resurse umane competente și motivate pentru AM POR (politica salarială)
- sprijin pentru consiliile locale/ județene pentru înființarea și funcționarea structurilor partenoriale cu atribuții de guvernare a instrumentelor teritoriale de guvernare, conf CPR art 28 (3)
- sprijinirea activităților necesare pentru încheierea Programului Operațional Regional 2014 – 2020.

Asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii relevante pentru o bună implementare a programului

- elaborare studii/ analize/ expertize specifice (elaborarea rapoartelor de progres, costuri simplificate, expertize contabile/ juridice/ tehnice etc.)
- sprijin pentru evaluarea POR SE și PDR SE
- stabilirea și implementarea unui mecanism pentru monitorizare și evaluare PDR, RIS3, SDUri,
- sprijinirea pregătirii POR și PDR SE pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, cadru partenerial/ consultări publice, etc.)

Întărirea capacității administrative a AM POR, beneficiarilor și partenerilor regionali de a pregăti și implementa proiecte și asigurarea informării corespunzătoare a acestora, inclusiv prin:

- sprijinirea AM POR prin organizarea de sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes în implementarea fondurilor: achiziții publice, managementul proiectelor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă, dezvoltarea abilităților tehnice ale personalului, etc
- sprijinirea AM POR pentru pregătirea portofoliului de proiecte
- sprijinirea beneficiarilor prin organizarea de sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes: achiziții publice, managementul proiectelor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă
- sprijinirea beneficiarilor cu informații privind implementarea proiectelor prin asigurarea informării la nivelul Help-desk.

- promovarea networking-ului pentru transfer de bune practici și know how,
- sprijin (organizatoric/ logistic) pentru asigurarea cadrului partenerial al POR: Comitet de Monitorizare, comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea programului cu participarea reprezentanților din mediul privat, ai organizațiilor neguvernamentale, reprezentanților autorităților publice locale și regionale

Asigurarea transparenței și promovării POR, inclusiv prin:

- sprijin pentru elaborarea și implementarea strategiei/ planului de comunicare
- organizarea de evenimente de informare și promovare, campanii mass-media
- asigurarea vizibilității acțiunii strategice 2.2 (logo personalizat, secțiune site ADR pentru comunicarea progresului/informații necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități, acțiuni de comunicare dedicate operațiunii)
- sprijinirea potențialilor solicitanți de finanțare prin asigurarea informării la nivelul Help-desk
- dezvoltarea și gestionarea instrumentelor de comunicare on line

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iii) din RDC

Principalele grupuri țintă:

- Autorități publice locale
- Angajații din cadrul AM POR SE
- Mediul de afaceri
- Mediul academic și de cercetare

2.2.1.2. Indicatori

Indicatori de realizare, cu obiectivele de etapă și țintele corespunzătoare

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ii) din RDC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
7	FEDR	Regiune mai puțin dezvoltată	8S5	Personal finanțat de FEDR	Număr angajați normă întreagă	100	140
			8S6	Studii, analize, rapoarte, strategii elaborate	Număr	3	10

			8S7	Persoane informate privind POR SE 2021-2027: număr vizitatori ai webpage POR Sud Est	Număr/an	12,000	27,000
			8S8	Zile participare instruire	Număr	600	1000
			8S9	Participanți evenimente de informare și promovare organizate fizic/ online	Număr	1200	2000

2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iv) din RDCTabelul 4:

Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Quantum (EUR)
7	FEDR	Regiune mai puțin dezvoltată	179	1,094,187
			180	50,640,919
			181	1,094,187
			182	547,094

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)
7	FEDR	Regiune mai puțin dezvoltată	03	53,346,387

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.2.2. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC (se repetă pentru fiecare astfel de prioritate de asistență tehnică)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (f)

2.2.2.1. Descrierea asistenței tehnice sprijinite prin finanțare nelegată de costuri – articolul 37 din RDC

Câmp de text [3 000]

2.2.2.2. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (f) din RDCTabelul 4:

Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Tabelul 9: Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție pentru FEAMPA

Prioritate nr.	Obiectiv specific	Tip de intervenție	Cod	Cuquantum (EUR)

3. Planul de finanțare

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3), și articolele 14 și 26 din RDC

3.1. Transferuri și contribuții¹

Trimitere: articolele 14, 26 și 27 din RDC

Modificare de program asociată cu	☐ contribuția la InvestEU
	☐ un transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	☐ un transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri

¹ Se aplică numai modificărilor de programe în conformitate cu articolele 14 și 26, cu excepția transferurilor complementare către FTJ în conformitate cu articolul 27 din RDC. Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

Tabelul 5A: Contribuția la InvestEU* (defalcare pe ani)

Contribuție de la		Contribuție la	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Componentă (componente) InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
Fondul de coeziune	N/A									
FEAMPA	N/A									

* La fiecare nouă cerere de contribuție se stabilesc, printr-o modificare de program, cuantumulurile totale pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii de regiuni.

Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)

	Categorie de regiuni	Componenta 1 Infrastructură durabilă (a)	Componenta 2 Inovare și digitalizare (b)	Componenta 3 IMM (c)	Componenta 4 Investiții sociale și competențe (d)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
FEDR	Mai dezvoltate					
	Mai puțin dezvoltate					
	De tranziție					
FSE+	Mai dezvoltate					
	Mai puțin dezvoltate					

De tranziție					
--------------	--	--	--	--	--

	Categorie de regiuni	Componenta 1 Infrastructură durabilă (a)	Componenta 2 Inovare și digitalizare (b)	Componenta 3 IMM (c)	Componenta 4 Investiții sociale și competențe (d)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
Fondul de coeziune	N/A					
FEAMPA	N/A					
Total						

* Cuanțumuri cumulate pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări de programe pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de contribuție se vor stabili, printr-o modificare de program, cuanțumurile totale pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii de regiuni.

Câmp de text [3500] (justificare), luând în considerare modul în care aceste cuanțumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate									

	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani								
Fond	Categorie de regiuni	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total	
FSE+	Mai dezvoltate										
	De tranziție										
	Mai puțin dezvoltate										
Fondul de coeziune	N/A										
FEAMPA	N/A										

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)

Fond	Categorie de regiuni	Instrumentul 1 (a)	Instrumentul 2 (b)	Instrumentul 3 (c)	Instrumentul 4 (d)	Instrumentul 5** (e)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
FEDR	Mai dezvoltate						

	De tranziție						
	Mai puțin dezvoltate						
FSE+	Mai dezvoltate						
	De tranziție						
	Mai puțin dezvoltate						

Fond	Categorie de regiuni	Instrumentul 1 (a)	Instrumentul 2 (b)	Instrumentul 3 (c)	Instrumentul 4 (d)	Instrumentul 5** (e)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
Fond de coeziune	N/A						
FEAMPA	N/A						
Total							

* Cuantumul cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorie de regiuni.

** Transferurile se pot face către orice alt instrument care face obiectul gestiunii directe sau indirecte, atunci când această posibilitate este prevăzută în actul de bază. Se vor specifica în consecință numărul și denumirile instrumentelor relevante ale Uniunii.

Câmp de text [3 500] (justificare)

Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE + și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe ani
-------------------	-------------------	------------------

Fond	Categorie de regiuni	Fond	Categorie de regiuni (dacă este relevantă)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate	FEDR, FSE+ sau Fondul de coeziune, FEAMPĂ, FAMI, FSI, IMFV									
	De tranziție										
	Mai puțin dezvoltate										
FSE+	Mai dezvoltate										
	De tranziție										
	Mai puțin dezvoltate										

Transferuri de la		Transferuri către		Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Fond	Categorie de regiuni (dacă este relevantă)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Fondul de coeziune	N/A										

FEAMPA	N/A									
--------	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (rezumat)

		FEDR			FSE+			Fondul de coeziune	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
		Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate						
FEDR	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												
FSE+	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												

Fondul de coeziune	N/A												
FEAMPA	N/A												
Total													

* Cuantumuluri cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de programe pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumulurile totale transferate pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii deregiuni.

Câmp de text [3 500] (justificare)

3.2. FTJ: alocare în program și transferuri¹

3.2.1. Alocarea din FTJ pentru program înainte de efectuarea transferurilor pe priorități (dacă este cazul)²

Trimitere: Articolul 27 din RDC

¹ Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

² Se aplică la prima adoptare a programelor cu alocare din FTJ.

Tabelul 18: Alocarea din FTJ pentru program în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul FTJ, înainte de efectuarea transferurilor

Prioritatea FTJ 1	
Prioritatea FTJ 2	
	Total

3.2.2. Transferuri către FTJ ca sprijin complementar¹ (dacă este cazul)

Transfer către FTJ	se referă la transferurile interne în cadrul programului cu alocare din FTJ	
	se referă la transferurile din alte programe către programul cu alocare din FTJ	

- ¹ Secțiunea se completează per program destinat. Când un program sprijinit de FTJ beneficiază de sprijin complementar (cf. articolului 27 din RDC) în cadrul programului și de la alte programe, trebuie completate toate tabelele din această secțiune. La prima adoptare cu alocare din FTJ, această secțiune confirmă sau corectează transferurile preliminare propuse în acordul de parteneriat.

Tabelul 18A: Transferuri către FTJ în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 1								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 2								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

* Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18B: Transfer de resurse FEDR și FSE+ către FTJ în cadrul programului

		Alocarea FTJ din program* defalcată pe categorii de regiuni în care este situat teritoriul** (per priorități FTJ)	
		Prioritate FTJ (pentru fiecare prioritate FTJ)	Cuquantum
Transfer în cadrul programului* (sprijin complementar) pe categorii de regiuni			
FEDR	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
FSE+	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
Total	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		

* Programul cu alocarea FTJ.

** Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18C: Transferuri către FTJ de la celălalt program (celelalte programe) (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani								
Fond	Categorie de regiuni		Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

FEDR	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 1								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 2								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

* Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18D: Transfer de resurse FEDR și FSE+ de la alt(e) program(e) către Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) în cadrul acestui program

		Sprijin complementar pentru FTJ în cadrul acestui program* pentru teritoriul situat*** într-o anumită categorie de regiuni (pe priorități):	
		Prioritate FTJ	Cuantum
Transfer(uri) de la alt(e) program(e)** pe categorii de regiuni			
FEDR	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
FSE+	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
Total			

* Program cu alocare din FTJ, care primește sprijin complementar din FEDR și FSE+.

** Program care furnizează sprijinul complementar din (sursa) FEDR și FSE+.

*** Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei, în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către	Defalcare pe ani			
		2025	2026	2027	Total
Categorie de regiuni*	Categorie de regiuni*				
Mai dezvoltate	Mai dezvoltate /				
De tranziție	De tranziție /				
Mai puțin dezvoltate	Mai puțin dezvoltate				

* Se aplică numai pentru FEDR și FSE+.

Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către	Defalcare pe ani			
		2025	2026	2027	Total
Categorie de regiuni*	Categorie de regiuni*				
Mai dezvoltate	Mai dezvoltate /				
De tranziție	De tranziție /				
Mai puțin dezvoltate	Mai puțin dezvoltate				

* Se aplică numai pentru FEDR și FSE+.

3.4. Transferuri înapoi¹

Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către		Defalcare pe ani							
	Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
InvestEU sau alt instrument al Uniunii	FEDR	Mai dezvoltate								
		De tranziție								
		Mai puțin dezvoltate								
	FSE+	Mai dezvoltate								
		De tranziție								
		Mai puțin dezvoltate								
	Fondul de coeziune	N/A								
	FEAMPA	N/A								

¹ Se aplică numai pentru modificările de programe în cazul resurselor transferate înapoi din alte instrumente ale Uniunii, inclusiv elemente ale FAMI, FSI și IMFV, care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte, sau din InvestEU.

Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)

De la / Către	FEDR			FSE+			Fondul de coeziune	FEAMPA
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate		
InvestEU								
Componenta 1								

Componenta 2								
Componenta 3								
Componenta 4								
Instrumentul 1								
Instrumentul 2								
Instrumentul 3								
Instrumentul 4**								

* Quantumuri cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, quantumurile totale transferate pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii deregiuni.

** Transferurile se pot face către orice alt instrument care face obiectul gestiunii directe sau indirecte, atunci când această posibilitate este prevăzută în actul de bază. Se vor specifica în consecință numărul și denumirile instrumentelor relevante ale Uniunii.

3.5. Credite financiare pe an

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabelul 10: Credite financiare pe an

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Quantumul de flexibilitate		Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Quantumul de flexibilitate		
FEDR*	Mai dezvoltate												
	De tranziție												

	Mai puțin dezvoltate												
--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		
	Ultraperiferice și nordice slab populate												
Total													
FSE+*	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		

		Ultraperiferice și nordice slab populate											
Total													
FTJ*	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ												

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		
	Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ												
	Resurse în temeiul articolului 7 din Regulamentul FTJ (în legătură cu resursele în temeiul												

articolului 3 din Regulamentul FTJ)													
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		
Resurse în temeiul articolului 7 din Regulamentul FTJ (în legătură cu resursele în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ)													
Total													
Fondul de coeziune	N/A												

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		
FEAMP A	N/A												
Total													

* Cuantumuri după transferul complementar către FTJ.

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul de parteneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Numărul obiectivului	Baza de calcul pentru sprijinul				Defalcarea contribuției Uniunii	Contribu	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		

lui de politică / obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Uniunii (cost eligibil total sau contribuție publică)	Fond	Categorie de regiuni*	Contribuția Uniunii (a) = (g)+(h)	Contribuția Uniunii minus cuantumul de flexibilitate (g)	Cuantumul de flexibilitate (h)	ția națională (b)=(c)+(d)	publică (c)	privată (d)	Total (e)=(a)+(b)	Rata de cofinanțare (f)=(a)/(e)
	Prioritatea 1	P/T	FEDR	Mai dezvoltate								
De tranziție												
Mai puțin dezvoltate												
Ultraperiferice și nordice slab populate												

	Prioritatea 2		FSE+	Mai dezvoltate								
De tranziție												
Mai puțin dezvoltate												
Ultraperiferice și nordice slab populate												

	Prioritatea 3		FTJ **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ									
				Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ									
				Total									

	Prioritatea 4		Fondul de coeziune										
Asistență tehnică	Prioritatea 5 Asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC		FEDR sau FSE+ sau FTJ sau Fondul de coeziune										
Asistență tehnică	Prioritatea 6 Asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC		FEDR sau FSE+ sau FTJ sau Fondul de coeziune										

		Total FEDR	Mai dezvoltate										
			De tranziție										
			Mai puțin dezvoltate										
			Ultraperiferice și nordice slab populate										
		Total FSE+	Mai dezvoltate										
			De tranziție										
			Mai puțin dezvoltate										
			Ultraperiferice și nordice slab populate										

		FTJ **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ									
--	--	--------	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ									
		Total Fondul de coeziune									
		Total general									

* Pentru FEDR: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea suplimentară pentru regiuni ultraperiferice. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea unui fond.

** Indicați resursele FTJ totale, inclusiv sprijinul complementar transferat din FEDR și din FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există un quantum de flexibilitate.

Pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică: programele care utilizează asistența tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în conformitate cu alegerea făcută în acordul de parteneriat.

Tabelul 11: Total alocări financiare per fond și per contribuție națională

Numărul obiectivului de politică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul Uniunii			Contribuția	Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (d)=(e)+(f)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (g)=(a)+(d)	Rata de cofinanțare (h)=(a)/(g)
						Contribuția Uniunii	Cuantumul de flexibilitate		publică (e)	privată (f)		

/ obiectivul specific FTJ sau asistență tehnică		(cost eligibil total sau contribuție publică)	Fond	Categoriile de regiuni*	Uniunii (a)=(b)+(c) +(i)+(j)	fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)	pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)	fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)	pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)				
						(b)	(c)	(i)	(j)				
	Prioritatea 1	P/T	FEDR	Mai dezvoltate									

				De tranziție									
				Mai puțin dezvoltate									
				Ultraperiferice și nordice slab populate									
	Prioritatea 2		FSE+	Mai dezvoltate									
				De tranziție									

				Mai puțin dezvoltate														
				Ultraperiferice și nordice slab populate														

	Prioritatea 3		FT J **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ															
				Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ															
				Total															
	Prioritatea 4		Fondul de coeziune																

Asistență tehnică	Prioritatea 5 asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC		FEDR sau FSE+ sau FTJ sau Fondul de coeziune																
			Total FEDR	Mai dezvoltate															
				De tranziție															
				Mai puțin dezvoltate															

				Ultraperiferice și nordice slab populate															
			Total FSE+	Mai dezvoltate															
				De tranziție															
				Mai puțin															

			dezvoltate										
--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			Ultraperiferice și nordice slab populate										
		FT J**	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ										

			Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ										
			Total Fondul de coeziune										
Total general													

* Pentru FEDR și FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea fondului.

** Indicați resursele FTJ totale, inclusiv sprijinul complementar transferat din FEDR și din FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din Regulamentul FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente

articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există quantum de flexibilitate.

Pentru FEAMPA:

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (iii) din RDC

Programele FEAMPA care utilizează asistența tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC, în conformitate cu alegerea făcută în acordul de parteneriat.

Tabelul 11A: Total alocări financiare per fond și per contribuție națională

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul a sprijinului Uniunii	Contribuția Uniunii	Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
Prioritatea 1	1.1.1	Public				
	1.1.2	Public				
	1.2	Public				
	1.3	Public				
	1.4	Public				
	1.5	Public				
	1.6	Public				
Prioritatea 2	2.1	Public				
	2.2	Public				
Prioritatea 3	3.1	Public				

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul a sprijinului Uniunii	Contribuția Uniunii	Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
Prioritatea 4	4.1	Public				
Asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC	5.1	Public				
Asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC	5.2	Public				

Programele FEAMPA care utilizează asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în conformitate cu alegerea făcută în acordul de parteneriat.

Tabelul 11A: Total alocări financiare per fond și per contribuție națională

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul pentru sprijinul Uniunii	Contribuția Uniunii		Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
			Contribuția Uniunii fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC	Contribuția Uniunii pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Prioritatea 1	1.1.1	Public					
	1.1.2	Public					
	1.2	Public					
	1.3	Public					
	1.4	Public					
	1.5	Public					
	1.6	Public					

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul pentru sprijinul Uniunii	Contribuția Uniunii		Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
			Contribuția Uniunii fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC	Contribuția Uniunii pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Prioritatea 2	2.1	Public					
	2.2	Public					
Prioritatea 3	3.1	Public					
Prioritatea 4	4.1	Public					
Asistență tehnică (articolul 37 din RDC)	5.1	Public					

4 Condiții favorizante

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabelul 12: Condiții favorizante

Condiții favorizate	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinirea condiției favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare

<p>Buna guvernanta a strategiei nationale sau regionale de specializare inteligenta</p>	<p>FEDR</p>	<p>OS (a) i Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</p> <p>OS (a) ii Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</p> <p>OS (a) iii Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</p> <p>OS (a) iv Dezvoltarea competențelor pentru specializare</p>		<p>Strategia (strategiile de specializare inteligentă trebuie să fie sprijinite) de:</p> <p>C1 O analiză la zi a factorilor care împiedică diseminarea inovării, inclusiv digitalizarea</p> <p>C2. Existența unei instituții sau a unui organism național/regional competent responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă</p>	<p>Îndeplinit</p> <p>Îndeplinit</p> <p>În curs de finalizare</p>	<p>RIS3 SE 2021-2027 PDR SE 2021-2027 Studiu EDER SE</p> <p>Analiza factorilor care împiedică diseminarea inovării, inclusiv digitalizarea</p> <p>Barierile Digitalizării mediului public și privat din România</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNCISI)</p>	<p>RIS3 SE 2021-2027 a fost finalizată și asumată la nivelul Regiunii SE în decembrie 2020.</p> <p>Criteriul este îndeplinit pe baza a două documente: -Analiza factorilor care blochează difuzarea inovării, inclusiv digitalizarea elaborat de UEFISCDI -Barierile Digitalizării mediului public și privat din România elaborata de Autoritatea pentru digitalizarea României este o radiografie a provocărilor pe care le presupune transformarea digitală în România și va constitui o temelie solidă în formularea politicilor publice, a priorităților de acțiune și a proiectelor derulate prin finanțări europene</p> <p>Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID) este instituția responsabilă cu managementul Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNCISI) Responsabilă cu elaborarea SNCISI este Direcția general pentru politici CDI, strategii și digitalizare Una dintre acțiunile îndeplinite a fost constituirea Comitetului de Coordonare privind Specializarea Inteligentă (CCSI), constituit prin Ordinul MCI nr. 458/31.07.2019, care cuprinde reprezentanți ai diverselor ministere și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională cu rolul de a coordona elaborarea /implementarea SNCISI 2021-2027. SNCISI 2021-2027 va asigura corelarea cu strategiile de specializare inteligentă regionale și va include, printre altele: -Instrumente de monitorizare și evaluare</p>
--	--------------------	---	--	---	--	---	--

		inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat		<p>C3. Instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanțele în direcția atingerii obiectivelor strategiei</p> <p>C4. Funcționarea eficace a procesului de descoperire antreprenorială</p> <p>C5. Acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale</p>	<p>Îndeplinit</p> <p>Îndeplinit</p> <p>Îndeplinit</p>	<p>Memorandumul cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante Buna guvernanta a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligența 2021-2027 (SNCISI)</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligența 2021-2027 (SNCISI)</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligența 2021-2027 (SNCISI)</p>	<p>-Mecanism pentru de descoperire antreprenorială</p> <p>-Acțiuni pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare</p> <p>-Acțiuni pentru managementul tranziției industriale</p> <p>-Măsuri în sprijinul colaborării internaționale</p> <p>MCID și-a asumat îndeplinirea condiției favorizante în baza Memorandumului aprobat de Guvernul României în data de 8 martie 2019.</p> <p>SNCISI conține o secțiune dedicată monitorizării și evaluării acestui document strategic. O platformă IT va facilita colectarea de date și un compartiment dedicat din cadrul MCID va asigura analiza datelor colectate legate de specializare inteligentă.</p> <p>Potrivit organigramei MCID, Direcția de specializare inteligentă, transfer tehnologic și inovare are atribuții privind derularea continuă a Mecanismului de descoperire antreprenorială (MDP) și identificare/actualizarea domeniilor de specializare inteligentă, după caz, monitorizarea și evaluarea implementării SNCISI.</p> <p>Acțiunile necesare pentru îmbunătățirea sistemului de cercetare și inovare vor fi stabilite în cadrul unui proiect de asistență prin Facilitatea de sprijin pentru politică (PSF). Potrivit organigramei la nivelul MCID a fost înființată o unitate de implementare a reformelor recomandate</p>
--	--	--	--	--	---	--	--

				<p>C6. Acțiuni pentru managementul tranziției industriale</p> <p>C7. Măsuri în sprijinul colaborării internaționale</p>	<p>Îndeplinit</p> <p>În lucru</p>	<p>Planul de măsuri privind gestionarea tranziției industriale în România 2021-2027 (elaborat de Ministerul Economiei, Turismului și Antreprenoriatului).</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNCISI)</p>	<p>prin proiectul PSF care are rolul de a crește eficiența utilizării fondurilor europene pentru cercetare, aspect relevant și în PNNR</p> <p>Ministerul Economiei, Turismului și Antreprenoriatului a elaborat Planul de măsuri privind gestionarea tranziției industriale în România în perioada 2021-2027 și colaborează cu MCID pentru implementarea acestuia.</p> <p>MCID și-a asumat un Plan de acțiuni pentru sprijinirea colaborării internaționale (Trimestrul IV 2019)</p>
<p>Un cadru de politică strategică pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale</p>	<p>FEDR</p>	<p>OS b (i)</p> <p>Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>		<p>C1. Este adoptată o strategie națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, care:</p> <p>a) implică obiective de etapă orientative pentru 2030 și 2040, și ținte pentru 2050</p> <p>b) oferă o descriere orientativă a resurselor bugetare necesare pentru a sprijini implementarea strategiei</p> <p>c) definește mecanisme eficiente pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor</p>	<p>Îndeplinit</p>	<p>Memorandumul cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante – Un cadru de politică strategică pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, aprobat de Guvernul României în data de 1 aprilie 2019.</p> <p>Strategia de Renovare pe Termen Lung – SRTL (aplicabilă clădirilor rezidențiale, publice, comerciale) elaborată de MLPDA</p> <p>HG 1034/2020 pentru</p>	<p>SRTL conform cerințelor Directivei 2010/31 a fost aprobată în noiembrie 2020 prin HG 1034/2020. SRTL cuprinde:</p> <p>- Cap. IX. Indicatori, o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili, ce vizează întreg parcul național de clădiri cu valori țintă orientative pentru 2030, 2040 și 2050 care indică modul în care aceștia contribuie la atingerea obiectivului de eficiență energetică de 32,5% stabilit de UE pt 2030.</p> <p>- Cap.X Implicații bugetare (pct.5) O descriere orientativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea strategiei</p> <p>- Cap.X Implicații bugetare (pct.1-4) opțiuni de implementare pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor cu recomandări privind mecanismele financiare pentru sprijinirea mobilizării investițiilor, opțiuni instituționale pentru gestionarea și implementarea mecanismelor financiare publice, opțiuni și scheme de finanțare pentru fiecare segment de piață.</p>

				C2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare	Îndeplinit	<p>aprobarea SRTL</p> <p>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)</p>	<p>La data de 14 octombrie a.c. Comisia a transmis României evaluarea sa legată de PNIESC.</p> <p>PNIESC va fi actualizat începând cu anul 2023, conform prevederilor art.14 din Reg. (UE)1999/2018. Acest articol prevede ca până la 30 iunie 2023 România să elaboreze și transmită la COM un proiect de PNIESC actualizat și până la 30 iunie 2024, un PNIESC final actualizat.</p> <p>Pentru a finanța necesarul de investiții aferent PNIESC în perioada 2021-2030 și pentru a atinge țintele și obiectivele propuse în acest plan se impune o diversificare a surselor de finanțare și o utilizare eficientă a noilor oportunități apărute la nivelul UE. Programele de investiții vor fi susținute din bugetele de investiții proprii ale companiilor, la care se adaugă fonduri europene nerambursabile, fondul de modernizare, fondurile disponibile în cadrul Pactului Ecologic European, precum și fonduri rambursabile. Această corelare între măsuri și finanțare a fost precizată în PNIESC la nivelul de detaliu din planurile furnizate de autoritățile române.</p> <p>Capitolul VII din SRTL cuprinde măsuri pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, precum și măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare.</p> <p>Măsurile și pachetele de renovare s-au realizat pentru clădirile de referință considerate ca fiind reprezentative pentru fondul de clădiri existent la nivel național, în funcție de caracteristici arhitecturale</p>
--	--	--	--	--	------------	---	---

							comune, tipuri și zone climatice din România.
Un cadru de politică strategică pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile	FEDR	d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și online		Existența unui cadru de politică strategică la nivel național și/sau regional pentru sistemul de educație și formare, care cuprinde: C1. sisteme de anticipare și previziuni privind competențele, bazate pe date concrete, precum și mecanisme și servicii de monitorizare C2. măsuri care să garanteze un acces egal, participarea și absolvirea unor programe de educație și formare de calitate, relevante și incluzive și dobândirea de competențe-cheie la toate nivelurile, inclusiv în învățământul superior C3. un mecanism de coordonare la toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv la nivelul învățământului terțiar, și o atribuire clară a responsabilităților între autoritățile naționale relevante și/sau organismele regionale		Memorandumul cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante -Un cadru de politică strategică pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile, aprobat de Guvernul României în data de 30 mai 2019 Politica publică ”Educația 2030” Programul de Guvernare Viziunea Strategică în domeniul educației 2018-2030 Model de planificare strategică a ofertei de formare profesională prin IPT Registrul Matricol Unic	Cadrul de politică strategică la nivel național, pentru orizontul 2030, este constituit de Viziunea Strategică 2018-2030, dezvoltată în cadrul proiectului ”România Educată” (a doua etapă a proiectului România Educată) a fost dezvoltată pe baza activității a șapte grupuri de lucru tematice, care au analizat situația curentă din sistemul educațional din perspectiva tematicii abordate de către grup și au propus obiectivele pentru dezvoltarea sistemului educațional la orizontului anului 2030 (inclusiv o serie de acțiuni care pot contribui semnificativ la atingerea obiectivelor propuse). Punerea în practică a documentului este un obiectiv asumat în cadrul Programului de Guvernare. Proiectul ReCONNECT, într-un parteneriat alcătuit din ANOFM, MMPS, MEC, CNDIPT, INCSMPS, UEFISCDI are ca obiectiv general corelarea cererii cu oferta de forță de muncă prin introducerea de noi instrumente și mecanisme de monitorizare și evaluare a politicilor publice și de anticipare a nevoilor de competențe, obiectiv ce va fi transpus prin 2 obiective specifice: a. creșterea capacității de planificare strategică și adaptare a ofertei sistemelor de formare profesională inițială și continuă în raport cu nevoile pieții muncii prin dezvoltarea unor mecanisme de anticipare a nevoilor de formare și de monitorizare a inserției socioprofesionale a absolvenților; b. creșterea capacității de elaborare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională prin monitorizarea și

			<p>C4. modalități de monitorizare, evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic</p> <p>C5. măsuri care să vizeze adulții cu calificări și competențe reduse și persoanele provenind din medii socioeconomice dezavantajate, și parcursuri de perfecționare profesională</p> <p>C6. Măsuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metode de învățare adecvate, evaluarea și validarea competențelor - cheie măsuri destinate a promova mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea transnațională a formatorilor și a personalului didactic, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.</p>			<p>evaluarea acestora.</p> <p>CNDIPT a elaborat și coordonează implementarea unui Model de planificare strategică a ofertei de formare profesională prin IPT, bazat pe acțiunea colectivă a partenerilor sociali multipli. Acesta include documente anuale: -Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI), -Planul Local (județean) de Acțiune pentru Învățământ (PLAI), -Planul de Acțiune al Școlii (PAS).</p> <p>A fost realizată arhitectura mecanismului de monitorizare în urma elaborării ”Analizei comparative la nivel european privind instrumentele de monitorizare a absolvenților pe piața muncii”, care a presupus dezvoltarea a 21 de module. Instrumentul de monitorizare realizat utilizează date din Registrul Matricol Unic și este dedicat spre utilizare celor 48 de instituții de învățământ superior din România și MEC. Dezvoltarea acestui mecanism va continua în cadrul proiectului ReCONNECT.</p>
Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice	TOATE	TOATE	<p>Existența unor mecanisme de monitorizare care acoperă toate procedurile în temeiul legislației naționale din domeniul achizițiilor publice și care includ:</p> <p>1. Modalități de asigurare a compilății de date și</p>	Îndeplinit	http://anap.gov.ro/web/notificare-cu-privire-la-operationalizarea-in-cadrul-seap-a-facilitatilor-tehnice-care-sa-permita-aplicarea-prevederilor-ordonantei-de-urgenta-nr-114-9-iulie-2020-privind-modificarea-si-	<p>Legea nr.98/2016 privind achizițiile publice a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/13.07.2020, astfel: a fost modificat art.221 alin.(6) și a fost introdus un nou articol 222¹.</p> <p>Legea nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/13.07.2020,</p>

			<p>indicatori eficienți și fiabili, aliniate la obligațiile de raportare prevăzute la articolele 83 și 84 din Directiva 2014/24 / UE și la articolele 99 și 100 din Directiva 2014/25 / UE. Datele și indicatorii cuprind cel puțin următoarele elemente:</p> <p>a. Calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertanților câștigători, precum și numele ofertanților inițiali, numărul ofertanților inițiali, numărul ofertanților selectați, prețul contractual</p> <p>b. Informații privind prețul final după finalizare și despre participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații</p>	<p>completarea-u/</p>	<p>astfel: a fost modificat art.239 și a fost introdus un nou articol 239¹. La sfârșitul lunii septembrie 2020 au fost purtate discuții informale între ANAP și ADR și a fost identificată forma secțiunii dedicate publicării modificărilor contractuale. Prin adresa nr. 10688/ 7.10.2020 ANAP a transmis către ADR , și spre știință MFE, propunerile de modificare SEAP.</p> <p>Conform prevederilor art. IX din OUG nr.114/13.07.2020 ADR în termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a ordonanței are obligația de a asigura operaționalizarea secțiunii dedicate publicării modificărilor contractuale. În ianuarie 2021 a fost publicată pe site-ul ANAP Notificarea cu privire la operaționalizarea în cadrul S.E.A.P. a facilităților tehnice care să permită aplicarea prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 114/9 iulie 2020 privind modificarea și completarea unor acte normative cu impact în domeniul achizițiilor publice în legătură cu obligația de transparență a modificărilor contractelor de achiziție publică/acordurilor-cadru și a contractelor sectoriale. În ceea ce privește participarea IMMurilor ca ofertanți direcți, menționăm că, de la înregistrarea în sistem (SEAP), ofertanții au posibilitatea de a selecta tipul de entitate: mijlocie, mică, mare, aceste informații fiind prezentate ulterior în profilul SEAP, fiind preluate în mod automat în DUAE și în declarația cu participanții la procedură. Odată cu lansarea noii platforme SEAP, disponibilă la adresa http://e-licitatie.ro, au fost îndeplinite condițiile necesare pentru calcularea indicatorului privind participarea IMM-</p>
--	--	--	--	---------------------------------------	---

Instrumente și Capacități pentru Aplicarea eficace a Normelor privind ajutoarele de stat	TOATE	TOATE		<p>Autoritățile de management dispun de instrumente și capacități pentru a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat:</p> <p>C1. Pentru întreprinderile aflate în dificultate și întreprinderile care beneficiază de o cerință de recuperare.</p> <p>C2. Accesul la consultanță și îndrumări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experții în domeniul ajutorului de stat din cadrul organismelor locale sau naționale.</p>	<p>Îndeplinit</p> <p>Îndeplinit</p>	<p>http://www.ajutordestat.ro/?pag=206</p> <p>http://www.ajutordestat.ro/?pag=206</p>	<p>urilor ca ofertanți direcți în procedură.</p> <p>AM verifică dacă beneficiarul intră sau nu în categoria de întreprindere în dificultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - este verificată existența declarației pe propria răspundere a beneficiarului, - este aplicată metodologia pentru verificarea încadrării în categoria de întreprindere în dificultate așa cum aceasta este definită de legislația în domeniul ajutorului de stat. <p>Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat-de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.</p> <p>Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitatea sa de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.</p>
Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale a UE	TOATE	TOATE		<p>Autoritățile de gestionare au:</p> <p>C1. Instrumente și capacitatea de a verifica conformitatea cu Carta.</p> <p>C2. Aranjamente de raportare adresate comisiei de monitorizare cu privire la</p>		<p>Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale</p> <p>Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale</p>	<p>MIPE a elaborat Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții (Ghidul), ce are ca obiectiv sprijinirea atât a personalului din cadrul MIPE, ministerelor de linie cu atribuții în gestionarea fondurilor europene, agențiilor și altor autorități publice în etapa de programare și în cea de</p>

				cazurile relevante privind respectarea Cartei			<p>implementare, pentru exercițiul financiar 2021-2027, cât și a potențialilor beneficiari care solicită finanțare din fondurile europene, în aplicarea și implementarea eficace a dispozițiilor conținute de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.</p> <p>Au fost consultate principalele entități implicate în aplicarea sa, precum Autoritățile de Management, Autoritatea de Audit, Autoritatea pentru Certificare și Plată, Avocatul Poporului, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. La finele anului 2020 au fost demarcate consultări cu privire la Ghid cu implicarea societății civile (ONG-uri, mediul de afaceri, mediul academic etc.) cât și a altor beneficiari ai finanțărilor din fonduri europene</p> <p>Modalitățile de raportare către comitetul de monitorizare a respectării prevederilor Cartei sunt incluse în Ghid, Capitolul VI. Ghidul va fi aprobat prin Memorandum de Guvern.</p>
Implementare a și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCRPD)	TOATE	TOATE		<p>Existența unui cadru național pentru implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități care include:</p> <p>C1.Obiective cu ținte măsurabile, un mecanism de colectare și monitorizare a datelor.</p>		<p>Draft Strategia Națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități (SNDPD) 2021-2027 și Planul Operațional</p> <p>Set de indicatori cheie privind implementarea CDPD</p> <p>Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu</p>	<p>- A fost elaborat un prim draft al Strategiei și al Planului operațional</p> <p>- În perioada 18.11.2020 –23.11.2020 ANDPDCA a organizat 8 ateliere de lucru la care au participa instituții publice locale, ONG-uri și alți actori relevanți</p> <p>- Proiectul va urma apoi procedura de aprobare prin Hotărâre a Guvernului, care implică și parcurgerea perioadei de transparență decizională prin publicarea acestuia pe site-ul Ministerului Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>- A fost stabilit încă din 2019 un Set de indicatori cheie privind implementarea CDPD și a unui plan preliminar de cercetare pentru colectarea de date/pentru calculul indicatorilor relevanți .</p>

				<p>C2. Asigurarea faptului că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor.</p>	<p>handicap Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități</p> <p>Ghidul privind implementarea Convenției ONU în cadrul proiectelor finanțate din FESI 2021-2027</p>	<p>- Un Raport descriptiv privind indicatorii cheie pentru implementarea CDPD a fost, de asemenea, elaborat.</p> <p>- Analiza diagnoză a situației persoanelor cu dizabilități în România a fost finalizată în noiembrie 2020.</p> <p>- A fost elaborată o Notă Strategică cu recomandări detaliate privind fundamentarea Strategiei 2021-2027, în noiembrie 2020. Reformularea justificării va fi necesară odată cu adoptarea SNDPD</p> <p>Pentru a asigura îndeplinirea criteriului nr. 2, la nivelul MFE s-a stabilit elaborarea unui Ghid orizontal privind implementarea Convenției în cadrul proiectelor finanțate din FESI 2021-2027, adresat atât personalului implicat în activitatea de programare și evaluare din structurile orizontale ale MFE și din autoritățile de management cât și potențialilor beneficiari de proiecte cu finanțare din FESI. Ghidul stabilește principiile de utilizare a fondurilor UE, în sensul că acestea nu vor sprijini acțiuni care să contribuie la vreo formă de segregare pentru persoanele cu dizabilități, ci vor urmări, la nivelul fiecărui obiectiv specific, promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, cercetarea și utilizarea de noi tehnologii, inclusiv tehnologii și dispozitive asistive și tehnologii de acces destinate persoanelor cu dizabilități. Totodată, se va ține cont de principiul parteneriatului cu organismele responsabile de promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. Anexele la Ghid cuprind informații referitoare la dispozițiile CDPD, Strategiei Naționale</p>
--	--	--	--	---	---	---

							privind drepturile persoanelor cu Dizabilități 2021-2027, ale principalelor acte normative naționale și europene din domeniul promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități, precum și screeningul legislativ pentru toate obiectivele specifice din cadrul celor 5 obiective de politică UE. Reformularea justificării va fi necesară odată cu adoptarea SNDPD și a Ghidului
--	--	--	--	--	--	--	--

5. Autorități responsabile de program

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabelul 13: Autorități responsabile de program

Autorități responsabile de program	Denumirea instituției [500]	Numele persoanei de contact [200]	E-mail [200]
Autoritatea de management	Agenția de Dezvoltare Sud-Est		
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit – Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României		
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată		
După caz, organismul sau organismele care primesc plăți din partea Comisiei în			

cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Funcția contabilă, în cazul în care această funcție este încredințată unui alt organism decât autoritatea de management	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată		

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5), în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei.

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabelul 13A: Proporția din procentajele prevăzute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma să fie rambursată organismelor care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (în puncte procentuale)

Organismul 1	puncte procentuale
Organismul 2*	puncte procentuale

* Numărul de organisme stabilit de statul membru.

6. Parteneriat

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

Principiul parteneriatului reprezintă un aspect esențial în procesul de programare și gestionare a fondurilor aferente PC fiind o precondiție pentru elaborarea unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv. Mai mult decât atât, importanța parteneriatului rezultă atât din nevoia de a asigura transparența procesului de programare și implementare, cât și pentru a oferi posibilitatea de implicare și responsabilizare tuturor actorilor interesați.

Pentru perioada de programare 2021-2027, MIPE îndeplinește în continuare calitatea de coordonator național al elaborării documentelor de programare, respectiv a AP și a programelor subsecvente, asigurând totodată cadrul partenerial național prin implicarea tuturor părților interesate reprezentative pentru programarea și implementarea fondurilor aferente PC. Primele consultări parteneriale au avut loc în prima jumătate a anului 2019, fiind constituite 5 grupuri parteneriale aferente celor 5 Obiective de Politică prevăzute la nivelul propunerii de Regulament general. Componenta grupurilor de lucru a fost stabilită plecând de la membrii Comitetelor de Monitorizare ale Programelor Operaționale 2014-2020 și membri/ observatori/ invitați CCMAP 2014-2020, cărora li s-au alăturat o serie de parteneri care și-au exprimat interesul pentru a face parte din aceste grupuri.

Odată cu definitivarea arhitecturii viitoarelor Programe Operaționale prin Memorandum la nivelul Guvernului în luna februarie 2020, grupurile de lucru organizate la nivelul celor 5 obiective de politică au fost restructurate la nivel de program ca urmare a unui *Apel Național pentru exprimarea interesului și pentru selecția partenerilor în cadrul structurilor parteneriale aferente Programelor Operaționale* care a fost organizat în perioada mai – iulie 2020.

Totodată, MIPE implementează un proiect de Asistență Tehnică „*Srijin pentru implementarea principiului parteneriatului în coordonarea și gestionarea fondurilor europene privind coeziunea*”, care își propune crearea unui sistem coordonat de informare și comunicare pentru parteneri și elaborarea *Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune*.

Dincolo de activitatea concretă a structurilor parteneriale, transparența în procesul de programare este asigurată prin intermediul secțiunii dedicate la nivelul site-ului MIPE, în cadrul căreia sunt postate cu regularitate documentele relevante pentru procesul de programare supuse consultării: logicile intervențiilor, diversele versiuni ale Programelor Operaționale, precum și calendarul consultărilor publice (link web: <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>).

Astfel, după publicarea la 31 iulie a primelor versiuni ale Programelor Regionale 2021-2027 a avut loc o consultare publică în sistem de videoconferință la care au participat prin intermediul platformei Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor.

La nivel regional parteneriatul are o experienta acumulată pe parcursul a peste două decenii de activitate, timp în care a fost implicat în elaborarea și implementarea Planului de Dezvoltare Regionala Sud-Est (PDR SE) și în procesul de implementare și monitorizare a PDR SE, prin consultarea actorilor locali/regionali precum și la realizarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est (RIS3).

Principalul actor este Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR), organism regional deliberativ, fără personalitate juridică, care coordonează activitățile de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională. CDR este parte a cadrului instituțional stabilit prin Legea nr.315/2004 privind dezvoltarea regională în România.

Subsevent acestuia, funcționează *Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Sud-Est (CRP)*, *Grupuri de lucru tematice regionale și subregionale pentru elaborarea PDR Sud-Est*, *Consortiul Regional de Inovare (CRI SE)* și *Consortiul Regional pentru elaborarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământul profesional și tehnic (PRAI)* care au în componență, ca membri titulari sau supleanți, reprezentanți, la nivel decizional, ai ADR, ai compartimentelor de dezvoltare rurală județene, precum și ai altor servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, reprezentanți ai instituției prefectului, consiliilor județene, consiliilor locale, ai societății civile, precum și reprezentanți ai altor organizații cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice.

Reprezentanții acestor structuri au fost implicați și în elaborarea POR SE, alături de autorități urbane, autorități publice locale, parteneri ai mediului preuniversitar și universitar, parteneri economici și sociali și organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării, sindicate, asociații patronale, asociații profesionale, grupurilor de acțiune locală, etc. .

Până în prezent au fost organizate peste 20 întâlniri de lucru prin video-conferință dedicate identificării nevoilor, problemelor, oportunităților de dezvoltare și potențialelor soluții strategice, elaborarea alocărilor financiare, etc la care au participat reprezentanții municipiilor reședință de județ și ADI ITI Delta Dunării. Au fost dezbătute noile regulamente UE, abordarea Obiectivelor de Politică de la nivel european, indicatori FEDR, tipurile de intervenții în scopul pregătirii portofoliului de proiecte aferent perioadei de programare 2021-2027.

Consultările parteneriale continuă cu privire la structura programului, operațiuni, indicatori, soluții implementare simplificate, etc. Versiunile revizuite în diferite etape ale PORSE au fost publicate spre consultare publică pe site-ul ADR, observațiile primite fiind analizate și integrate, după caz.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est- RIS3, a fost rezultatul unui proces de tip „bottom-up”, care a presupus o amplă consultare a actorilor regionali implicați în ariile prioritare de activitate, în care regiunea beneficia de avantaje competitive și/sau comparative. Procesul a fost însoțit de un amplu proces de descoperire antreprenorială (EDP), concretizat într-un portofoliu de idei de proiecte, construit în două etape: prin intermediul atelierelor de descoperire antreprenorială (7 EDP sectoriale, 2017 și 6 în 2018 și 2019). Etapele derulate în 2017 au fost realizate de către ADR Sud-Est în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. În anul 2018 și 2019

s-a continuat acest proces în baza metodologiei de organizare EDP furnizate de JRC. Structura instituțională de guvernare a RIS3, **Consortiul Regional de Inovare** (CRI SE), va fi menținută și în cadrul perioadei de programare 2021-2027 și va avea rolul de a valida proiectele destinate structurilor CDI și de transfer tehnologic și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare ale RIS3 Sud-Est. Procesul interactiv de descoperire antreprenorială a implicat actori cheie din sistemul cvadruplu helix (reprezentanți din administrația locală, reprezentanți din entitățile de educație și cercetare, reprezentanți din mediul de afaceri și din societate civilă) și a stat la baza stabilirii portofoliului regional de proiecte aferent axei prioritare 1 din POR 2014-2020.

Focus-grupurile organizate în perioada 2017-2020 au acoperit domeniile de interes al nivel regional: inginerie și transport naval; industria confecțiilor; agro-alimentar și biotehnologii; acvacultură și pescuit; turism și TIC - Tehnologia Informației și Comunicării.

Urmarea a consultărilor partenoriale și având în vedere elementele identificate din perspectiva nevoilor și soluțiilor strategice, procesul de elaborarea a POR a evoluat, versiunile revizuite ale acestuia luând în considerare toate elementele relevante în limitele de eligibilitate date de cadrul de reglementare UE.

După aprobarea programului, CM POR va fi principala structură partenerială ale cărei funcții sunt stabilite prin art.35 al CPR.

Subsecvent CM POR vor fi organizate Grupuri de lucru corespunzătoare fiecărei priorități prin cooptarea transparentă a partenerilor relevanți pentru intervențiile avute în vedere. Aceste grupuri vor fi implicate activ în elaborarea ghidurilor solicitantului, monitorizarea intervențiilor, identificarea de soluții pentru reducerea sarcinilor administrative și, după caz în elaborarea propunerilor de modificare a POR.

7. Comunicare și vizibilitate

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

ADR SE, în calitate de AM, va asigura în conformitate cu art. 41 CPR, vizibilitatea sprijinului în toate activitățile legate de operațiunile sprijinite prin POR SE; informarea publicului cu privire la rolul și realizările obținute prin POR SE se va realiza prin intermediul portalului de internet dezvoltat de către MIPE, care oferă acces la toate programele care implică România, precum și prin pagina de web a Autorității de Management www.adrse.ro.

În termen de șase luni de la aprobarea programului, ADR SE se va asigura că site-ul mai sus menționat cuprinde toate informațiile prevăzute în Art. 42 CPR, inclusiv: obiectivele, activitățile, posibilitățile de finanțare disponibile și realizările programelor.

Acțiunea strategică 2.2 va beneficia de activități de vizibilitate dedicate (logo personalizat, secțiune site ADR pentru comunicarea progresului/informații necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități, acțiuni de comunicare dedicate operațiunii).

De asemenea, pe parcursul implementării PO, se vor publica pe site-ul web menționat mai sus, cu cel târziu cu o lună înainte de lansarea unei cereri de propuneri, un rezumat al cererilor de propuneri planificate și publicate conținând următoarele date: (a) zona geografică vizată de cererea de propuneri; (b) obiectivul de politică sau obiectivul specific vizat; (c) tipul de solicitanți eligibili; (d) cuantumul total al sprijinului pentru cererea de propuneri; (e) data de începere și de încheiere a cererii de propuneri.

Pentru a susține deplina transparență în ceea ce privește implementarea POR SE, ADR SE, în calitate de AM va asigura publicarea datelor cu privire la progresul fizic și financiar al programului și în formate deschise și editabile automat, care permit sortarea, căutarea, extragerea, compararea și reutilizarea datelor.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri Trimitere: articolele 94 și 95 din

RDC

Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	D A	N U
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii bazate pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare în cadrul priorității, în conformitate cu articolul 94 din RDC (dacă da, completați apendicele 1)	☐	☐
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii bazate pe finanțări nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC (dacă da, completați apendicele 2)	☐	☐

Apendicele 1

Contribuția Uniunii bazată pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare

Model pentru transmiterea datelor către Comisie spre analiză

(articolul 94 din RDC)

Data transmiterii propunerii	

Acest apendice nu este necesar atunci când se utilizează opțiunile de costuri simplificate (OCS) la nivelul Uniunii stabilite prin actul delegat menționat la articolul 94 alineatul (4) din RDC.

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorie de regiuni	Proporția estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune acoperită (acoperite)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod ¹	Descriere	Cod ²	Descriere			

-
- ¹ Se referă la codul aferent dimensiunii domeniului de intervenție din tabelul 1 din anexa I la RDC și anexa IV la Regulamentul FEAMPA.
- ² Se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune (a se completa pentru fiecare tip de operațiune)

Autoritatea de management a primit sprijin din partea unei societăți externe pentru a stabili costurile simplificate de mai jos?

Dacă da, vă rugăm să precizați denumirea societății externe: Da/Nu — Denumirea societății externe

1. Descrierea tipului de operațiune, inclusiv calendarul de punere în aplicare ¹	
2. Obiectiv(e) specific(e)	
3. Indicator care determină rambursarea ²	
4. Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	
5. Baremul standard de costuri unitare, sume forfetare sau rate forfetare	
6. Cuantumul OCS pe unitate de măsură sau procent (în cazul ratelor forfetare)	

¹ Data preconizată pentru începerea selectării operațiunilor și data finală preconizată pentru finalizarea acestora [referință: articolul 63 alineatul (5) din RDC].

² În cazul operațiunilor care cuprind mai multe opțiuni de costuri simplificate care acoperă categorii de costuri diferite, proiecte diferite sau faze succesive ale unei operațiuni, câmpurile 3-11 se completează pentru fiecare indicator care determină rambursarea.

7. Categoriile de costuri acoperite de costul unitar, de suma forfetară sau de rata forfetară	
8. Aceste categorii de costuri acoperă totalitatea cheltuielilor eligibile pentru operațiunea în cauză? (Da/Nu)	
9. Metoda de ajustare (ajustări) ¹	
10. Verificarea realizării unităților - descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării unităților livrate - descrieți ce se va verifica în cursul controalelor de gestiune și de către cine - descrieți care vor fi modalitățile de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante	

¹ Dacă este cazul, indicați frecvența și calendarul ajustării, precum și o trimitere clară la un indicator specific (inclusiv un link către site-ul internet unde este publicat acest indicator, dacă este cazul).

11. Posibile stimulente neadecvate, măsuri de atenuare ¹ și nivelul de risc estimat (ridicat/mediu/scăzut)	
---	--

12. Cuantumul total (național și Uniune) care se preconizează a fi rambursat de către Comisie pe această bază	
---	--

C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.).
2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul pe baza

--

articoului 94 alineatul (2) sunt relevante pentru tipul de operațiune.

¹ Există eventuale implicații negative asupra calității operațiilor sprijinite și, dacă da, ce măsuri (de exemplu asigurarea calității) vor fi luate pentru a contracara acest risc?

3. Vă rugăm să precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabile către Comisie.

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și modalitățile de a asigura verificarea, calitatea, colectarea și stocarea datelor.

--

Apendicele 2

Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

Model pentru transmiterea datelor către Comisie spre analiză
(articolul 95 din RDC)

Data transmiterii propunerii	

Acest apendice nu este necesar atunci când se utilizează cuantumuri pentru finanțarea la nivelul Uniunii nelegată de costuri, stabilită prin actul delegat menționat la articolul 95 alineatul (4) din RDC.

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoriile de regiuni	Cuantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune acoperită (acoperite)		Condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat, utilizat pentru rambursarea către beneficiar sau beneficiari
					Cod ¹	Descriere		Cod ²	Descriere		

¹ Se referă la codul aferent dimensiunii domeniului de intervenție din tabelul 1 din anexa I la RDC și anexa IV la Regulamentul FEAMPA.

² Se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune (a se completa pentru fiecare tip de operațiune)

1. Descrierea tipului de operațiune			
2. Obiectiv(e) specific(e)			
3. Condițiile care trebuie îndeplinite sau rezultatele care trebuie obținute			
4. Termenul de îndeplinire a condițiilor sau de obținere a rezultatelor			
5. Definiția indicatorului			
6. Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie			
7. Obiectivele intermediare (dacă este cazul) care determină rambursarea de către Comisie, cu un calendar de rambursare	Rezultate intermediare	Data preconizată	Cuquantumul (în EUR)
8. Suma totală (inclusiv finanțarea națională și din partea Uniunii)			
9. Metoda de ajustare			

<p>10. Verificarea realizării rezultatului sau condiției (și, acolo unde este relevant, a rezultatelor intermediare):</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării rezultatului sau condiției (și, acolo unde este relevant, a fiecăruia dintre rezultatele intermediare); - descrieți cum se vor efectua controalele de gestiune (inclusiv la fața locului) și de către cine; - descrieți care vor fi modalitățile de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante. 	
<p>11. Utilizarea granturilor sub formă de finanțări nelegate de costuri</p> <p>Grantul oferit de statul membru beneficiarilor ia forma finanțării nelegate de costuri? [Da/Nu]</p>	
<p>12. Modalități de asigurare a pistei de audit</p> <p>Vă rugăm să specificați organismul sau organismele responsabile pentru aceste modalități.</p>	

Apendicele 3

Lista operațiunilor de importanță strategică planificate, însoțită de un calendar

[articolul 22 alineatul (3) din RDC]

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic a fost stabilită ca fiind strategică având în vedere:

- potențialul seismic ridicat al teritoriului RDSE, evidențiat de studiile de hazard seismic și de prevederile codului de proiectare seismică P100-1. Județele VN, BR, BZ sunt caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.
- fond de cladiri important vulnerabil riscului seismic. Conform datelor INS / Tempo, 2020, numai printre activele din domeniu public care găzduiesc servicii publice de importanță critică (sanatate, educatie) există peste 70 de unități medicale (spitale și policlinici) și peste 800 de unități de învățământ (primar, gimnazial, universitar) aflate în clădiri supuse riscului seismic.
- investițiile pentru consolidarea clădirilor aflate în risc seismic reprezintă o măsură percepută de societate ca fiind deosebit de importantă.
- investiții reduse ale autorităților locale pentru reducerea riscului seismic, având în vedere bugetele mici și capacitatea administrativă redusă.

Comunicarea CE (2020)662, subliniază că renovarea clădirilor reprezintă o prioritate clară, „Valul de renovări” fiind o inițiativă emblematică în cadrul Pactului verde european și încurajează SM să utilizeze resursele UE în vederea implementării de măsuri de renovare durabile a clădirilor și a patrimoniului cultural.

ADR SE va sigura vizibilitatea acestor intervenții importante pentru siguranța cetățenilor, asociat cu diseminarea informațiilor necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități.

Calendar estimat:

februarie 2022 - lansarea în consultare publică a Ghidului solicitantului

martie 2022 - lansarea unei achiziții publice pentru servicii dedicate vizibilității acțiunii (logo personalizat, secțiune site ADR pentru comunicarea progresului/informații necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități, acțiuni de comunicare dedicate operațiunii)

iunie 2022: prezentarea acțiunii în cadrul primului CM

iulie 2022: lansarea apelului deschis de proiecte

septembrie – noiembrie 2022: contractarea finanțării cu beneficiarii

permanent: acțiuni de comunicare, inclusiv în asociere cu MLDPA, beneficiarii de proiecte și partenerii din societatea civilă.

